ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ.Σ.Ε.Ε.

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών

Οδηγός Κατάρτισης

Συγγραφέας
Νόπη Κεχάογλου

Επιστημονικοί Σύμβουλοι
Δέσποινα Μπαμπανέλου
Κωνσταντίνος Μαρκίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Έτος Ίδρυσης 1995
ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ
Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΓΣΕΒΕΕ
Αδειοδοτημένο Κέντρο Διά Βίου Μάθησης: 1111075

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

ΜΕΤΑΔράση
ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ & ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

UNHCR
The UN Refugee Agency

ΙΝΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ.Σ.Ε.Ε.

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών

Οδηγός Κατάρτισης

Συγγραφέας
Νόπη Κεχάογλου

Επιστημονικοί Σύμβουλοι
Δέσποινα Μπαμπανέλου, Κωνσταντίνος Μαρκίδης

Συμβολή συγγραφέων Εκπαιδευτικού Υλικού
Αναστασία Γκαϊνταρτζή
Βασίλης Κερασιώτης
Κωνσταντίνος Κολοβός
Κωνσταντίνος Μάγος
Ελπίδα Νομικού

ΤΟ ΝΗΜΑ

Ο Οδηγός Κατάρτισης αναπτύχθηκε με βάση προδιαγραφές και ειδικά προσαρμοσμένα πρότυπα που στηρίχθηκαν στη Μεθοδολογία Ανάπτυξης Εκπαιδευτικών Υλικών και Προγραμμάτων Κατάρτισης του ΙΝΕ ΓΣΕΕ - ΤΟ ΝΗΜΑ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Έτος Ίδρυσης 1995
ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ
Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΓΣΕΒΕΕ
Αδειοδοτημένο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης: 1111075

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

ΜΕΤΑδραση
ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ & ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

UNHCR
The UN Refugee Agency

Copyright ΙΝΕ ΓΣΕΕ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ
Εμμανουήλ Μπενάκη 71Α
10681, Αθήνα
Τηλ: 210 332 7710
Fax: 210 330 4452
E-mail: info@inegsee.gr
www.inegsee.gr

ISBN: 978-618-234-011-0
Πρώτη έκδοση Αθήνα 2024

Art work εξωφύλλου: Βασιλική Κανελλιάδου
Γλωσσική επιμέλεια – Διορθώσεις: Βαρβάρα Καρζή
Σχεδιασμός – Σελιδοποίηση: coppola.gr
Μορφοποίηση κειμένου: Βάσια Βαρουτσή

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση όλου ή μέρους του κειμένου χωρίς την άδεια του εκδότη. Επίσης, απαγορεύεται η αναδημοσίευση (όλου ή μέρους του κειμένου) χωρίς αναφορά της πηγής.

Ο Οδηγός Κατάρτισης αναπτύχθηκε από το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ, στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών» το οποίο υλοποιήθηκε με την πρωτοβουλία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, από το ΙΝΕ ΓΣΕΕ, το ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ ΚΔΒΜ και τη ΜΕΤΑδραση (συντονιστής φορέας).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ
Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΓΣΕΒΕΕ

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

ΜΕΤΑδραση
ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ & ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

UNHCR
The UN Refugee Agency

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ 13

ΕΝΟΤΗΤΑ Α

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ 15
Α1 | Από το Επαγγελματικό Περίγραμμα στις μαθησιακές ενότητες 16
Α2 | Αλληλοσυμπληρωματικότητα υποστηρικτικών υλικών 18
Α3 | Μαθησιακές ενότητες και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα 22
Α4 | Ενδεικτικό ωρολόγιο πρόγραμμα 24
Α5 | Προφίλ εκπαιδευτών/τριών 25
Α6 | Υλικοτεχνικός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας 28

ΕΝΟΤΗΤΑ Β

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ 33
Β1 | Διδακτική μεθοδολογία 34
Β2 | Προτεινόμενες διδακτικές δραστηριότητες 43
Β2.1 | Θεσμικό πλαίσιο, ιστορικές προσεγγίσεις και διεθνείς διαστάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου 44
Β2.2 | Διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες για τη διαπολιτισμική μεσολάβηση 55
Β2.3 | Ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις στη διαπολιτισμική μεσολάβηση 69
Β2.4 | Ψυχοκοινωνικές διεργασίες υποστήριξης της διαπολιτισμικής μεσολάβησης 83
Β2.5 | Γλώσσα και διερμηνεία 95
Β2.6 | Πολιτισμός και διαπολιτισμικές σχέσεις 109
Β2.7 | Επαγγελματική ανάπτυξη και κανόνες δεοντολογίας 119
Β3 | Εναρκτήρια συνάντηση και τελική αξιολόγηση 136
Β4 | Προτεινόμενες δραστηριότητες εναρκτήριας συνάντησης και τελικής αξιολόγησης εκπαιδευτικής διαδικασίας 138
Β4.1 | Δραστηριότητα Α: Αλληλογνωριμία 139
Β4.2 | Δραστηριότητα Β: Διερεύνηση αναγκών και προσδοκιών 140
Β4.3 | Δραστηριότητα Γ: Εκπαιδευτικό συμβόλαιο 143
Β4.4 | Δραστηριότητα Δ: Τελική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας 146

Πρόλογος

Ο παρών Οδηγός Κατάρτισης αναπτύχθηκε –σε συνδυασμό με το Εκπαιδευτικό Υλικό και την Τράπεζα Θεμάτων του επαγγέλματος του/της «Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας»– από το Ινστιτούτο Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργαζομένων Ελλάδας (ΙΝΕ ΓΣΕΕ), στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «**Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών**», το οποίο συνιστά αποτέλεσμα μιας σειράς σχετικών πρωτοβουλιών που ανέλαβε το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου (ΥΜΑ) και συγκεκριμένα η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης (Τμήμα Διαπολιτισμικότητας), στην κατεύθυνση της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την ένταξη. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) από το ΙΝΕ ΓΣΕΕ, το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Εμπόρων Βιοτεχνών Ελλάδας – Κέντρο Διά Βίου Μάθησης (ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ – ΚΔΒΜ), καθώς και από τη ΜΕΤΑδραση – Δράση για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη (συντονιστής φορέας).

Ειδικότερα, το έργο συνιστά μια βελτιωτική παρέμβαση στο πεδίο της διαπολιτισμικής μεσολάβησης, το οποίο, με την αύξηση των μεταναστευτικών/προσφυγικών ροών προς την Ελλάδα και τη συνύπαρξη όλο και περισσότερων ανθρώπων με διαφορετικές γλώσσες και κουλτούρες, εμφανίζει αυξημένες ανάγκες. Ενδεικτικά, οι αιτήσεις ασύλου από 9.431 το 2014 ανήλθαν το 2017 σε 58.620 και σε 46.424 το 2023, ενώ, από τον Ιανουάριο του 2016 έως τον Οκτώβριο του 2023, έχουν λάβει προσφυγικό καθεστώς 116.498 άτομα και καθεστώς επικουρικής προστασίας 22.912 άτομα.[1] Σύμφωνα δε με στατιστικά στοιχεία του ΥΜΑ ως προς τις ισχύουσες άδειες διαμονής, τον Οκτώβριο του 2023, οι 456.379 άδειες αφορούν πολίτες τρίτων χωρών και οι 49.402 δικαιούχους διεθνούς προστασίας.[2]

Στο πλαίσιο αυτό, το έργο αναδεικνύει, στο προσκήνιο του δημόσιου διαλόγου, τον ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο των Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών στην εξυπηρέτηση των πολιτών τρίτων χωρών, στην ισότιμη πρόσβασή τους στα αγαθά και στις υπηρεσίες της χώρας υποδοχής αλλά και γενικότερα στις πολιτικές κοινωνικής ένταξης των ευάλωτων κοινωνικά πληθυσμών. Η συμβολή των σχετικών επαγγελματιών είναι κρίσιμη, καθώς καλούνται *να μεσολαβούν ανάμεσα σε άτομα ή/και ομάδες με διαφορετικές πολιτισμικές αντιλήψεις και πρακτικές προκειμένου να εξασφαλίσουν τη μεταξύ τους ισότιμη επικοινωνία ή/και να απομακρύνουν τυχόν γλωσσικά και πολιτισμικά εμπόδια που τη δυσχεραίνουν.*

Η υλοποίηση προγραμμάτων διαπολιτισμικής μεσολάβησης στην Ελλάδα –παρά την κατακόρυφη αύξηση των μεταναστευτικών και προσφυγικών

1 Πηγή στατιστικών στοιχείων: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου
2 Πηγή στατιστικών στοιχείων: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

ροών– έγινε σποραδικά, στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ένταξης Υπηκόων Τρίτων Χωρών 2007-2013 (ΕΤΕ) ή προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν με άλλους πόρους, χωρίς ωστόσο να καλυφθούν επαρκώς οι ανάγκες για καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό στο πεδίο. Οι καταρτίσεις αυτές ποικίλλαν σημαντικά σε διάρκεια, περιεχόμενο και ποιότητα, και δεν ακολουθούσαν κάποιο ενιαίο πρότυπο. Σήμερα, οι καταγεγραμμένοι/ες απασχολούμενοι/ες ως Διαπολιτισμικοί/ές Μεσολαβητές/τριες ανέρχονται στα 314 άτομα, σύμφωνα με καταγραφή που διενεργεί το ΥΜΑ από το 2019 έως σήμερα.

Εκτός από τη διενέργεια καταγραφής, η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης (Τμήμα Διαπολιτισμικότητας) του ΥΜΑ έχει προβεί –σε συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς– και σε άλλες στρατηγικές δράσεις ενίσχυσης του εν λόγω πεδίου, με καθοριστικότερη την ανάπτυξη του Επαγγελματικού Περιγράμματος[3] του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας, το οποίο εκπονήθηκε σε συνεργασία[4] και με τα επιστημονικά ινστιτούτα (ΙΝΕ ΓΣΕΕ και ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ) των κοινωνικών εταίρων της ΓΣΕΕ (ως αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας οργάνωσης εργαζομένων) και της ΓΣΕΒΕΕ (ως αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας οργάνωσης εργοδοτών/τριών), όπως, άλλωστε, προβλέπει και η σχετική νομοθεσία.[5]

Η δημιουργία του Επαγγελματικού Περιγράμματος αποτέλεσε μια δράση-τομή για το πεδίο της διαπολιτισμικής μεσολάβησης, καθώς συγκροτεί την πιο αξιόπιστη κωδικοποίηση της επαγγελματικής και κοινωνικής εμπειρίας της εν λόγω εργασιακής θέσης. Το Επαγγελματικό Περίγραμμα αναγνωρίζεται θεσμικά ως η πιο συστηματοποιημένη καταγραφή του περιεχομένου του επαγγέλματος και των απαιτούμενων για την άσκησή του προσόντων. Συνιστά, κατά συνέπεια, την πιο έγκυρη βάση για την τροφοδότηση αλληλεξαρτώμενων θεσμικών ενεργειών, όπως είναι η ανάπτυξη του σχετικού πρότυπου εκπαιδευτικού υλικού, ο σχεδιασμός προγραμμάτων κατάρτισης και οι δράσεις επαγγελματικής συμβουλευτικής και προσανατολισμού.

Στην κατεύθυνση αυτή, το έργο «**Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών**» βασίστηκε στο πιστοποιημένο πλέον από τον ΕΟΠΠΕΠ Επαγγελματικό Περίγραμμα του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας και φιλοδοξεί να αποτελέσει μια πρότυπη πιλοτική εφαρμογή για τη μελλοντική υλοποίηση ανάλογων προγραμμάτων κατάρτισης, συμβάλλοντας στην αναβάθμιση σχετικών δράσεων και στη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών διαπολιτισμικής μεσολάβησης στην Ελλάδα. Συνιστά μια συστηματική προσπά-

3 Το Επαγγελματικό Περίγραμμα του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας έχει πιστοποιηθεί από τον αρμόδιο Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) και έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του οργανισμού.

4 Στην ομάδα εκπόνησης του Επαγγελματικού Περιγράμματος συμμετείχαν, βεβαίως, εμπειρογνώμονες από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και, επίσης, από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και από την εκπαιδευτική/συμβουλευτική εταιρεία Ολυμπιακή Εκπαιδευτική.

5 Η ΚΥΑ 110998/8.5.6 (ΦΕΚ 566/Β΄) αφορά την πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.

θεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, καθώς και διεύρυνσης του επαγγελματικού ορίζοντα των εν ενεργεία και μελλοντικών επαγγελματιών – στην κατεύθυνση, μάλιστα, της πιστοποίησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Είναι σημαντικό, επιπλέον, να ληφθεί υπόψη ότι την προστιθέμενη αξία του έργου ενισχύουν οι εμπλεκόμενοι σε αυτό φορείς:

- Η **Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου**, η οποία συνιστά την κατεξοχήν αρμόδια υπηρεσία για την υλοποίηση πολιτικών και ενεργειών στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη των νομίμως διαμενόντων/ουσών πολιτών τρίτων χωρών.

- Η **Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες**, ως ο κατεξοχήν θεσμικός θεματοφύλακας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τη διεθνή προστασία των προσφυγικών πληθυσμών.

- Το **ΙΝΕ ΓΣΕΕ** και το **ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ – ΚΔΒΜ**, ως εξειδικευμένοι επιστημονικοί φορείς των αντίστοιχων κοινωνικών εταίρων, με ενεργή συμβολή στη βελτίωση του πεδίου της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα και με πολυετή εμπειρία στην ανάπτυξη επαγγελματικών περιγραμμάτων, εκπαιδευτικών υλικών, ενεργειών κατάρτισης, επαγγελματικής συμβουλευτικής και προσανατολισμού που απευθύνονται σε ποικίλες πληθυσμιακές ομάδες.

- Η **ΜΕΤΑδραση**, ως φορέας με μακρόχρονη εμπειρία στην επιλογή και συστηματική εκπαίδευση διερμηνέων, καθώς και στην υλοποίηση άλλων συναφών δράσεων κοινωνικής ένταξης των προσφυγικών και μεταναστευτικών πληθυσμών.

Συνοψίζοντας, το έργο «**Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών**» περιλαμβάνει μια δέσμη αλληλεξαρτώμενων ενεργειών:

- Την ανάπτυξη, στη βάση του σχετικού Επαγγελματικού Περιγράμματος, ενός πρότυπου Εκπαιδευτικού Υλικού, ενός Οδηγού Κατάρτισης και μίας προτεινόμενης Τράπεζας Θεμάτων, τα οποία μπορούν να υποστηρίξουν αλληλοσυμπληρωματικά την υλοποίηση ποιοτικών προγραμμάτων κατάρτισης και διαδικασιών πιστοποίησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων (ΙΝΕ ΓΣΕΕ).

- Τη συγκρότηση Μητρώου Εκπαιδευτών/τριών και την εκπαίδευση συνολικά δεκαεπτά ατόμων από αυτό (ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ – ΚΔΒΜ).

- Την πιλοτική υλοποίηση δύο προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης τριάντα οκτώ Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών (ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ – ΚΔΒΜ) στην Αττική.

- Την ανάπτυξη δράσεων διάδοσης των αποτελεσμάτων του έργου (ΜΕΤΑδραση και υπόλοιποι εμπλεκόμενοι φορείς).

Τέλος, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η παρέμβαση αυτή:

- Συνιστά ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο εκπαιδευτικού σχεδιασμού και υλοποίησης προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στο πεδίο της διαπολιτισμικής μεσολάβησης, στην κατεύθυνση της σύνδεσης της εργασίας, της εκπαίδευσης και της πιστοποίησης ενιαίων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

- Προχωρά από την ανάπτυξη του σχετικού Επαγγελματικού Περιγράμματος στη δημιουργία πρότυπου Εκπαιδευτικού Υλικού, Οδηγού Κατάρτισης και προτεινόμενης Τράπεζας Θεμάτων, στον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού προγράμματος, στην εκπαίδευση εκπαιδευτών/τριών και στην υλοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων κατάρτισης – προωθώντας τις εν δυνάμει διαδικασίες πιστοποίησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

- Στοχεύει στη ρύθμιση και επαγγελματοποίηση του πεδίου, υποστηρίζοντας συστηματικά τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών διαπολιτισμικής μεσολάβησης στη χώρα.

Εισαγωγή

Στόχος του Οδηγού Κατάρτισης είναι η παρουσίαση των βασικών πληροφοριών, καθώς και των εκπαιδευτικών και διδακτικών προδιαγραφών οι οποίες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση ενός προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών.

Απευθύνεται πρωταρχικά στους/στις εκπαιδευτές/τριες, στους/στις συντελεστές/τριες και στους φορείς υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Μπορεί να αξιοποιηθεί και ως ένας χρήσιμος ενημερωτικός οδηγός από τους/τις εν δυνάμει ή εν ενεργεία εκπαιδευόμενους/ες σχετικών προγραμμάτων.

Ο *Οδηγός Κατάρτισης* αποτελεί ένα τμήμα του συνολικότερου υλικού που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «**Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών**». Είναι απαραίτητο να μελετηθεί κυρίως από τους/τις εκπαιδευτές/τριες και τους/τις συντονιστές/τριες των προς υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης, συμπληρωματικά με το *Εκπαιδευτικό Υλικό* και την προτεινόμενη *Τράπεζα Θεμάτων*.

Τα τρία Εγχειρίδια μαζί αποτελούν μία συστηματική βάση, η οποία περιλαμβάνει τις απαραίτητες πληροφορίες και προϋποθέσεις για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση αλλά και την αξιολόγηση ενός σχετικού προγράμματος. Ειδικότερα, ο παρών Οδηγός –εκτός από τον Πρόλογο και την Εισαγωγή– περιλαμβάνει:

- *Τις βασικές* ***εκπαιδευτικές προδιαγραφές*** *που χρειάζεται να ληφθούν υπόψη για την υλοποίηση ενός προγράμματος κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών.*

  Παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν τη σημασία της αξιοποίησης του Επαγγελματικού Περιγράμματος και της παράλληλης μελέτης του Εκπαιδευτικού Υλικού, του Οδηγού Κατάρτισης και της Τράπεζας Θεμάτων ως βάσης σχεδιασμού των προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Παρουσιάζονται οι μαθησιακές ενότητες και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του Εκπαιδευτικού Υλικού. Προτείνεται ένα ενδεικτικό ωρολόγιο πρόγραμμα το οποίο αντιστοιχεί σε 200 διδακτικές ώρες και αφορά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών. Επιπλέον, περιλαμβάνονται το απαιτούμενο προφίλ εκπαιδευτών/τριών ανά μαθησιακή ενότητα, σε συνδυασμό με ένα σύνολο προτεινόμενων κριτηρίων επιλογής τους, καθώς και ένας ενδεικτικός εξοπλισμός, η κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και στοιχεία για την εσωτερική διαρρύθμιση των αιθουσών τα οποία κρίνονται ως απαραίτητα για τη βέλτιστη υλοποίηση ενός σχετικού προγράμματος κατάρτισης.

- *Τις βασικές **διδακτικές προδιαγραφές** που χρειάζεται να ληφθούν υπόψη για την υλοποίηση ενός προγράμματος κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών.*

  Αναδεικνύεται η καθοριστική σημασία της συμμετοχικής διδακτικής μεθοδολογίας στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων για την υλοποίηση ποιοτικών και αποτελεσματικών προγραμμάτων κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών. Συμπεριλαμβάνονται βασικά στοιχεία για τις ιδιαιτερότητες της ομάδας στόχου καθώς και βασικά σημεία προσοχής ανά μαθησιακή ενότητα, τα οποία είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη από τους/τις εκπαιδευτές/τριες κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού τους έργου. Επιπροσθέτως, παρουσιάζεται αναλυτικά μια σειρά προτεινόμενων συμμετοχικών –ανά μαθησιακή ενότητα– διδακτικών δραστηριοτήτων οι οποίες είναι χρήσιμο να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της διά ζώσης ή/και μιας εν δυνάμει εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Έχουν περιληφθεί συνολικά 30 διδακτικές δραστηριότητες, 4-5 ανά μαθησιακή ενότητα – λαμβάνοντας υπόψη το ανάλογο περιεχόμενο, τον σκοπό και τα προσδοκώμενα μαθησιακά τους αποτελέσματα. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αναγκαιότητα συμπερίληψης των δραστηριοτήτων της εναρκτήριας συνάντησης και της τελικής αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας· στο πλαίσιο, μάλιστα, της προοπτικής αυτής, συμπεριλαμβάνονται 3 προτεινόμενες συμμετοχικές δραστηριότητες για την έναρξη και 1 για τη λήξη του προγράμματος κατάρτισης η οποία αφορά την τελική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ο Οδηγός Κατάρτισης εκπονήθηκε από τη Νόπη Κεχάογλου, με την αρωγή του Κωνσταντίνου Μαρκίδη και της Δέσποινας Μπαμπανέλου. Στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των προτεινόμενων βιωματικών δραστηριοτήτων συμμετείχαν οι συγγραφείς των επτά μαθησιακών ενοτήτων, δηλαδή η Αναστασία Γκαϊνταρτζή, ο Βασίλης Κερασιώτης, ο Κωνσταντίνος Κολοβός, ο Κωνσταντίνος Μάγος και η Ελπίδα Νομικού.

Α΄

Βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές

Στον Οδηγό Κατάρτισης παρουσιάζονται οι βασικές εκπαιδευτικές προδιαγραφές οι οποίες είναι απαραίτητο να αποτελέσουν τη βάση για τη βέλτιστη υλοποίηση ενός προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών, είτε αυτό αφορά το σύνολο ή επιμέρους τμήμα(τα) των λειτουργιών και των εργασιών του επαγγέλματος.

Α1 | Από το Επαγγελματικό Περίγραμμα στις μαθησιακές ενότητες

Στο πλαίσιο του σχετικού Επαγγελματικού Περιγράμματος, ως Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια ορίζεται ο/η επαγγελματίας που μεσολαβεί ανάμεσα σε άτομα ή/και ομάδες με διαφορετικές πολιτισμικές αντιλήψεις και πρακτικές προκειμένου να εξασφαλίσει τη μεταξύ τους ισότιμη επικοινωνία ή/και να απομακρύνει τυχόν γλωσσικά και πολιτισμικά εμπόδια που τη δυσχεραίνουν. Ειδικότερα και με βάση τις κύριες επαγγελματικές λειτουργίες του Επαγγελματικού Περιγράμματος:

- Παρέχει πληροφορίες και υποστήριξη στα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Μεσολαβεί μεταξύ των μερών για τη γεφύρωση των γλωσσικών και πολιτισμικών διαφορών, τη διαχείριση συγκρούσεων και την αποτελεσματική επικοινωνία ανάμεσά τους.
- Συμμετέχει σε ενέργειες και δράσεις πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης με σκοπό τη διευκόλυνση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας των δύο μερών.
- Αξιολογεί, διευρύνει και βελτιώνει τις προσφερόμενες από αυτόν/ή υπηρεσίες.

Η αποτυπωμένη επαγγελματική εμπειρία των σχετικών θέσεων εργασίας και οι αποδεκτές προδιαγραφές άσκησης του επαγγέλματος του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας συνιστούν την πρωτογενή βάση πάνω στην οποία είναι απαραίτητο να αρθρώνεται ο σχεδιασμός των προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στο πεδίο.

Το Επαγγελματικό Περίγραμμα αποτελεί την πιο καθιερωμένη κωδικοποιημένη περιγραφή του επαγγέλματος στην Ελλάδα, η οποία στηρίζεται τόσο σε επιστημονικές προδιαγραφές ανάλυσης και ταξινόμησης δεδομένων όσο και στη σημαντικότατη διαδικασία διαπραγμάτευσης μεταξύ των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων των εργοδοτών/τριών και των εργαζομένων. Η αποτύπωση των εργασιακών καθηκόντων μέσω μιας συστηματικής και ιεραρχημένης κατάταξης των επαγγελματικών εργασιών σε κύριες και επιμέρους επαγγελματικές λειτουργίες καθώς και ο συνεπακόλουθος προσδιορισμός των «κριτηρίων επαγγελματικής ανταπόκρισης» αποτυπώνουν ενδεικτικά τα βασικά στοιχεία μιας μεθοδολογίας που στηρίζει την εγκυρότητα και την επικαιρότητα της περιγραφής του επαγγέλματος καθώς και των εργασιακών λειτουργιών του.

Το Επαγγελματικό Περίγραμμα του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας είναι απαραίτητο, κατά συνέπεια, να συνιστά το πρωτογενές υλικό σχεδιασμού

σχετικών προγραμμάτων, curricula και προσαρμοσμένων εκπαιδευτικών υλικών που μπορούν εν δυνάμει να εκπονηθούν, καθώς αυτό αποτελεί τη βάση καθορισμού των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Καθώς η διαδικασία μετατροπής ενός εργασιακού σε ένα μαθησιακό αντικείμενο δεν είναι αυτοματοποιημένη, για την ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού Υλικού, του σχετικού curriculum καθώς και για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός οποιουδήποτε προγράμματος κατάρτισης στο πεδίο είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένες θεσμικές και εκπαιδευτικές προδιαγραφές, οι οποίες εν τέλει θα καθορίσουν και την ποιότητα του εκπαιδευτικού αποτελέσματος. Αναλυτικότερα, για την εκπόνηση οποιουδήποτε προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

- *Οι αντικειμενικές αναγκαιότητες υλοποίησης του προγράμματος*. Ενδεικτικά αναφέρουμε: ο σκοπός και το πλαίσιο της εκπαιδευτικής παρέμβασης, τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου, οι ώρες κατάρτισης, ο χαρακτήρας της πρακτικής άσκησης – εάν αυτή περιλαμβάνεται κτλ.

- *Οι ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου επαγγελματικού αντικειμένου*. Ενδεικτικά αναφέρουμε: η σύνδεσή του με το σύνολο ή μόνο με τμήμα(τα) του Επαγγελματικού Περιγράμματος του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας, η συνθετότητα των επαγγελματικών λειτουργιών/εργασιών που επιλέγονται κτλ.

- *Οι μαθησιακές αναγκαιότητες*. Ενδεικτικά αναφέρουμε: η επιλογή, η έκταση, η διαδοχή των μαθησιακών ενοτήτων και οι καθιερωμένες πρακτικές εκπαίδευσης/κατάρτισης στο αντικείμενο.

Α2 | Αλληλοσυμπληρωματικότητα υποστηρικτικών υλικών

Με βάση την παραπάνω προβληματική και στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου, εκπονήθηκαν:

- Το κυρίως ***Εκπαιδευτικό Υλικό***, το οποίο στηρίχθηκε σε μια διαδικασία μετατροπής των περιεχομένων του Επαγγελματικού Περιγράμματος σε ένα σύνολο προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και σε συγκεκριμένες μαθησιακές ενότητες οι οποίες αποτελούν τη βάση για την υλοποίηση ενός σχετικού προγράμματος κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών.

  Πρόκειται για ένα κείμενο αναφοράς το οποίο συνιστά το κυρίως περιεχόμενο του προγράμματος. Είναι το βασικό εργαλείο μελέτης τόσο του/της εκπαιδευτή/τριας όσο και του/της εκπαιδευόμενου/ης. Συμπεριλαμβάνει γενικές πληροφορίες για το Εκπαιδευτικό Υλικό, το αναλυτικό περιεχόμενο των επτά μαθησιακών ενοτήτων, ενώ συνοδεύεται από ένα ενδεικτικό γλωσσάρι.

  Κάθε μαθησιακή ενότητα αποτελείται από τον σκοπό, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, τις λέξεις κλειδιά, το βασικό θεωρητικό κείμενο, τις πηγές (χρήσιμα κείμενα και ιστοσελίδες για περαιτέρω μελέτη) καθώς και από τις ενσωματωμένες δραστηριότητες αναστοχασμού.

  Το Εκπαιδευτικό Υλικό είναι δομημένο με τέτοιον τρόπο ώστε να βοηθά την αυτόνομη μελέτη. Μπορούν οι εκπαιδευόμενοι/ες σταδιακά να μελετήσουν ανά ενότητα τον σκοπό, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, το περιεχόμενο, να προβληματιστούν με βάση τις δραστηριότητες αναστοχασμού, αλλά και να βοηθηθούν –στον βαθμό που το επιθυμούν– με τη μελέτη των προτεινόμενων πηγών ή/και της βιβλιογραφίας.

  Το κυρίως κείμενο της κάθε μαθησιακής ενότητας έχει εμπλουτιστεί με ερωτήματα αναστοχασμού, τα οποία συχνά εμφανίζονται στην αρχή ή στο τέλος κάθε υποκεφαλαίου και αποτελούν ευκαιρίες συσχέτισης των περιεχομένων με την προηγούμενη επαγγελματική και κοινωνική εμπειρία των εκπαιδευομένων. Παράλληλα, έχουν σχεδιαστεί για να λειτουργούν ως μια μικρή ανάπαυλα κατά την ατομική μελέτη του υλικού, αλλά και ως σύντομα επεισόδια διασύνδεσης μεταξύ των ειδικότερων περιεχομένων κάθε ενότητας.

  Στο τέλος κάθε μαθησιακής ενότητας παρατίθεται η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε από τους συγγραφείς για την ανάπτυξη του περιεχομένου της, ενώ προτείνονται στους/στις εκπαιδευόμενους/ες και συμπληρωματικές πηγές ενημέρωσης με τη μορφή εύκολα προσβάσιμων κειμένων ή πολυμέσων με ελεύθερη πρόσβαση.

Τέλος, ένας σημαντικός αριθμός ειδικών όρων και εννοιών που χρησιμοποιούνται από τους/τις συγγραφείς στα κείμενα ανάπτυξης των μαθησιακών ενοτήτων βρίσκει τον σύντομο και εύληπτο ορισμό του στο ειδικό γλωσσάρι που βρίσκεται στο τέλος του τόμου του Εκπαιδευτικού Υλικού.

- Η ***Τράπεζα Θεμάτων***, η οποία στηρίζεται στη βάση των κριτηρίων επαγγελματικής ανταπόκρισης και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η προτεινόμενη Τράπεζα Θεμάτων μπορεί, εν δυνάμει, να αξιοποιηθεί σε διαδικασίες πιστοποίησης μαθησιακών αποτελεσμάτων για το επάγγελμα του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας και αποτελείται από **200 ερωτήσεις του θεωρητικού – γραπτού μέρους**, τις **απαντήσεις** τους καθώς και από **9 ενδεικτικές μελέτες περίπτωσης του πρακτικού – προφορικού μέρους** των εξετάσεων πιστοποίησης για το επάγγελμα του Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.

Οι ερωτήσεις του θεωρητικού μέρους διακρίνονται σε τρεις ομάδες, οι οποίες διαφοροποιούνται ταυτόχρονα ως προς το είδος και ως προς τον βαθμό δυσκολίας, και παρουσιάζονται παρακάτω κατά αύξοντα βαθμό δυσκολίας:

- **ΟΜΑΔΑ Α΄. Απλές ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής**.
  Ανέρχονται σε 120 και αντιστοιχούν στο 60% του συνόλου των ερωτήσεων.

- **ΟΜΑΔΑ Β΄. Σύνθετες ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής**.
  Ανέρχονται σε 56 και αντιστοιχούν στο 25% του συνόλου των ερωτήσεων.

- **ΟΜΑΔΑ Γ΄. Ερωτήσεις αντιστοίχισης**.
  Ανέρχονται σε 24 και αντιστοιχούν στο 12% του συνόλου των ερωτήσεων.

Οι μελέτες περίπτωσης του πρακτικού μέρους παρουσιάζουν με σαφή και συνοπτικό τρόπο το περιεχόμενο μιας συγκεκριμένης κατάστασης/προβλήματος, καθώς και προτεινόμενες ερωτήσεις που μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της πρακτικής εξέτασης. Τόσο το θεματολόγιο όσο και τα ερωτήματα είναι ενδεικτικά και, σε καμία περίπτωση, δεν εξαντλούν τη δυνατότητα των αξιολογητών/τριών να σχεδιάσουν διαφορετικές περιπτώσεις/προβλήματα. Οι συγκεκριμένες προτάσεις φιλοδοξούν να αποτελέσουν μια υποδειγματική βάση σχεδιασμού στοχευμένων περιπτώσεων. Στην κατεύθυνση αυτή, η εξέταση του πρακτικού μέρους δεν οργανώνεται σε αποσπασματικές μεταξύ τους εργασίες και σχετικά ερωτήματα. Αρθρώνεται στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης περίπτωσης καθώς και α) των δυνατοτήτων αναγνώρισης πιθανών προβλημάτων, β) των πιθανών τρόπων διαχείρισής τους.

Η Τράπεζα Θεμάτων αναπτύχθηκε σε οργανική σύνδεση με τον Οδηγό Κατάρτισης και το Εκπαιδευτικό Υλικό, στη βάση των προσδοκώμενων μαθησιακών

αποτελεσμάτων ενός ολοκληρωμένου προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών έτσι όπως αυτά προκύπτουν από το σχετικό Επαγγελματικό Περίγραμμα. Αποτελεί μία συστηματική βάση που μπορεί να αξιοποιηθεί για την οργάνωση εξετάσεων πιστοποίησης και τη θεσμική αναγνώριση των επαγγελματιών που κατέχουν τις σχετικές γνώσεις και τις κατάλληλες δεξιότητες για να μπορούν να εξασκούν τις επαγγελματικές λειτουργίες και τα καθήκοντα του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.

- Ο ***Οδηγός Κατάρτισης***, ο οποίος περιλαμβάνει το σύνολο των απαραίτητων πληροφοριών και το σύνολο των βασικών εκπαιδευτικών και διδακτικών προδιαγραφών οι οποίες χρειάζεται να λαμβάνονται υπόψη για την εκπόνηση ποιοτικών προγραμμάτων κατάρτισης. Αποτελεί ένα εργαλείο μελέτης για τον/την υπεύθυνο/η, για τους/τις εκπαιδευτές/τριες αλλά και για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες ενός προγράμματος κατάρτισης.

  Εστιάζοντας στις βασικές ***εκπαιδευτικές προδιαγραφές*** που χρειάζεται να ληφθούν υπόψη για την υλοποίησή του, παρέχει σημαντικές πληροφορίες για τη συνολική μεθοδολογία ανάπτυξής του. Υπενθυμίζεται ότι, αναλυτικότερα, παρουσιάζονται η σημασία της σύνδεσης ενός προγράμματος κατάρτισης με τα περιεχόμενα του σχετικού Επαγγελματικού Περιγράμματος, οι μαθησιακές ενότητες του εκπαιδευτικού υλικού, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και ένα ενδεικτικό ωρολόγιο πρόγραμμα, τα οποία αντιστοιχούν σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών. Επιπλέον, περιλαμβάνονται το απαιτούμενο προφίλ των εκπαιδευτών/τριών και τα συμπληρωματικά προτεινόμενα κριτήρια επιλογής τους, καθώς και ο ενδεικτικός εξοπλισμός, η απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή και η προτεινόμενη διαρρύθμιση των αιθουσών, τα οποία κρίνονται ως βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική υλοποίηση ενός σχετικού σεμιναρίου.

  Όσον αφορά ιδιαίτερα τις κρίσιμες ***διδακτικές προδιαγραφές*** ενός προγράμματος κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών τονίζονται η σημασία της αξιοποίησης της συμμετοχικής διδακτικής μεθοδολογίας στην εκπαίδευση ενηλίκων, η σημασία της κατανόησης και της αξιοποίησης των ιδιαιτεροτήτων της ομάδας στόχου στην εκπαιδευτική διαδικασία, η αναγκαιότητα συμπερίληψης βιωματικών δραστηριοτήτων αλλά και ιδιαίτερα δραστηριοτήτων της εναρκτήριας συνάντησης και της αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Συμπεριλαμβάνεται, ακόμα, η συνοπτική παρουσίαση:

  1. Βασικών ιδιαιτεροτήτων της ομάδας στόχου – ιδιαίτερα όσον αφορά τους πληθυσμούς με μεταναστευτική/προσφυγική εμπειρία.

2. Βασικών σημείων προσοχής ανά μαθησιακή ενότητα, τα οποία χρειάζεται να ληφθούν υπόψη από τους/τις εκπαιδευτές/τριες κατά την εκπόνηση του εκπαιδευτικού τους έργου.

   Τα σημεία αυτά κινούνται στο επίπεδο τριών διαφορετικών αξόνων: της γλωσσικής κατανόησης σχετικών εννοιών και ορολογίας, της ευαισθητοποίησης ως προς την αναπαραγωγή πιθανών στερεοτύπων και της σύνδεσης της επαγγελματικής εμπειρίας των καταρτιζομένων με τα περιεχόμενα του Εκπαιδευτικού Υλικού αλλά και του ίδιου του εκπαιδευτικού έργου.

3. Τριάντα διδακτικών συμμετοχικών δραστηριοτήτων, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο, τον σκοπό και τα μαθησιακά αποτελέσματα της κάθε μαθησιακής ενότητας. Η κάθε δραστηριότητα, ανάλογα και με τον ειδικό της χαρακτήρα, περιλαμβάνει οδηγίες για το περιεχόμενο, τους στόχους, τη διάρκεια, τα απαραίτητα υλικά, τα βήματα εφαρμογής καθώς και τα στοιχεία τα οποία χρειάζεται να προσεχθούν κατά την εκπόνησή της.

   Αν και οι προτεινόμενες δραστηριότητες συνιστούν έναν βασικό κορμό για την οργάνωση της διδασκαλίας της κάθε ενότητας, σε καμία περίπτωση δεν εξαντλούν τα προσδοκώμενα μαθησιακά της αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητο να συνδυάζονται είτε με προτεινόμενες δραστηριότητες αναστοχασμού του Εκπαιδευτικού Υλικού είτε με διδακτικές δραστηριότητες οι οποίες σχεδιάζονται από τους/τις εκπαιδευτές/τριες.

4. Τριών προτεινόμενων συμμετοχικών δραστηριοτήτων για την εναρκτήρια συνάντηση και μίας για την καταληκτική συνάντηση του προγράμματος, η οποία αφορά την τελική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι τέσσερις δραστηριότητες συνιστούν ένα ενιαίο αλληλοσυμπληρωματικό σύνολο το οποίο εστιάζει στη συγκριτική αποτύπωση των αναγκών και των προσδοκιών των εκπαιδευομένων κατά την έναρξη και κατά τη λήξη του προγράμματος κατάρτισης – όσον αφορά ιδιαίτερα τις εκπαιδευτικές του διαστάσεις.

Το σύνολο των τριών εγχειριδίων είναι απαραίτητο να μελετάται συμπληρωματικά για τον βέλτιστο δυνατό σχεδιασμό και την ανάλογη υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών.

Α3 | Μαθησιακές ενότητες και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Αξιοποιώντας το Επαγγελματικό Περίγραμμα του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας, το Εκπαιδευτικό Υλικό που εκπονήθηκε μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος κατάρτισης σχετικών επαγγελματιών και περιλαμβάνει τις παρακάτω μαθησιακές ενότητες:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1	Θεσμικό πλαίσιο, ιστορικές προσεγγίσεις και διεθνείς διαστάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου
ΕΝΟΤΗΤΑ 2	Διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες για τη διαπολιτισμική μεσολάβηση
ΕΝΟΤΗΤΑ 3	Ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις στη διαπολιτισμική μεσολάβηση
ΕΝΟΤΗΤΑ 4	Ψυχοκοινωνικές διεργασίες υποστήριξης της διαπολιτισμικής μεσολάβησης
ΕΝΟΤΗΤΑ 5	Γλώσσα και διερμηνεία
ΕΝΟΤΗΤΑ 6	Πολιτισμός και διαπολιτισμικές σχέσεις
ΕΝΟΤΗΤΑ 7	Επαγγελματική ανάπτυξη και κανόνες δεοντολογίας

Ολοκληρώνοντας τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού, οι εκπαιδευόμενοι/ες αναμένεται να είναι σε θέση να:

- παρέχουν ολοκληρωμένες πληροφορίες στους/στις νεοεισερχόμενους/ες μετανάστες/τριες, στους/στις πρόσφυγες, στους/στις πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν χρόνια στην Ελλάδα, στους/στις Έλληνες/ίδες πολίτες που ανήκουν σε ομάδες με διαφορετικές πολιτισμικές αντιλήψεις και πρακτικές σε σχέση με την κυρίαρχη ομάδα, αναλαμβάνοντας, παράλληλα, καθήκοντα εξυπηρέτησης/καθοδήγησής τους, καθώς και καθήκοντα υποστήριξης της αποτελεσματικότερης λειτουργίας της υπηρεσίας ή του φορέα όπου απασχολούνται,

- μεσολαβούν, επεξηγώντας πολιτισμικές αντιλήψεις, νοοτροπίες και πρακτικές μεταξύ των διαφορετικών μερών, για τη γεφύρωση των γλωσσικών και πολιτισμικών διαφορών, τη διευκόλυνση της διαχείρισης συγκρούσεων και την αποτελεσματική επικοινωνία ανάμεσά τους,

- συμμετέχουν σε δράσεις δικτύωσης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας καθώς και των εργαζομένων στην υπηρεσία ή στον φορέα όπου απασχολούνται, για τη διευκόλυνση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών,

- προσαρμόζουν τις δράσεις τους στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες διαφορετικών ατόμων/ομάδων, διαφορετικών κλάδων ή και υπηρεσιών όπου, εν δυνάμει, απασχολούνται ή καλούνται να προσφέρουν υπηρεσίες διαπολιτισμικής μεσολάβησης, και

- αξιολογούν το έργο τους, να διευρύνουν και να βελτιώνουν τις προσφερόμενες από αυτούς/ές υπηρεσίες.

Α4 | Ενδεικτικό ωρολόγιο πρόγραμμα

Αμέσως παρακάτω, προτείνεται ένα ενδεικτικό ωρολόγιο πρόγραμμα το οποίο αντιστοιχεί σε 200 διδακτικές ώρες και αφορά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών:

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ ΑΝΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ **Γνωριμία και διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών** **Παρουσίαση προγράμματος και εκπαιδευτικό συμβόλαιο**	2
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1 **Θεσμικό πλαίσιο, ιστορικές προσεγγίσεις και διεθνείς διαστάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου**	28
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2 **Διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες για τη διαπολιτισμική μεσολάβηση**	28
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3 **Ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις στη διαπολιτισμική διαμεσολάβηση**	28
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4 **Ψυχοκοινωνικές διεργασίες υποστήριξης της διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης**	28
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 5 **Γλώσσα και διερμηνεία**	28
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 6 **Πολιτισμός και διαπολιτισμικές σχέσεις**	28
ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 7 **Επαγγελματική ανάπτυξη και κανόνες δεοντολογίας**	28
ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ **Τελική αξιολόγηση προγράμματος και εκπαιδευτικής διαδικασίας**	2
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	**200**

Α5 | Προφίλ εκπαιδευτών/τριών

Οι εκπαιδευτές/τριες συντελούν σημαντικά στην ενίσχυση της ποιότητας ενός προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Για τον λόγο αυτό, δίνεται έμφαση τόσο στις εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες στη διδασκόμενη μαθησιακή ενότητα όσο και στις ευρύτερες διδακτικές τους δεξιότητες.

Το προτεινόμενο προφίλ των εκπαιδευτών/τριών αποτελεί μια ασφαλή βάση για την ποιοτική διεξαγωγή του εκάστοτε προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στο εν λόγω θεματικό αντικείμενο. Σε κάθε περίπτωση, λαμβάνεται υπόψη η ισχύουσα νομοθεσία όσον αφορά τόσο το προφίλ των εκπαιδευτών/τριών όσο και την επαγγελματική ή και διδακτική τους εμπειρία.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται τα ελάχιστα απαιτούμενα προσόντα των εκπαιδευτών/τριών ανά μαθησιακή ενότητα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 | Προτεινόμενο προφίλ εκπαιδευτών/τριών ανά μαθησιακή ενότητα

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΩΡΕΣ
1 Θεσμικό πλαίσιο, ιστορικές προσεγγίσεις και διεθνείς διαστάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου	28
Πτυχίο ή δίπλωμα ημεδαπής Νομικής και οι επιπλέον αναγραφόμενοι τίτλοι σπουδών της γραμμής με Α/Α 2 ή ισότιμα αναγνωρισμένα πτυχία ως προς τους εν λόγω τίτλους σπουδών της αλλοδαπής	
2 Διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες για τη διαπολιτισμική μεσολάβηση	28
Πτυχίο ή δίπλωμα ημεδαπής Κοινωνιολογίας ή Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ή Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ή Κοινωνικής Πολιτικής ή Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας με κατεύθυνση Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ή Κοινωνικής Διοίκησης ή Ιστορίας – Αρχαιολογίας – Κοινωνικής Ανθρωπολογίας με κατεύθυνση Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ή Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης – Κοινωνικής Διοίκησης ή Πολιτικής Επιστήμης ή Πολιτικών Επιστημών ή Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης ή Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών ή Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων ή Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας ή Δημόσιας Διοίκησης (Παντείου Παν/μίου μέχρι 30.6.1984) ή Δημόσιας Διοίκησης Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Κατεύθυνσης «Δημοσίων Θεσμών», με ημερομηνία εισαγωγής των υποψηφίων από το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998 και εφεξής ή Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών ή Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών ή Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών του Παν/μίου Μακεδονίας (που από τον Μάιο του 2008 μετονομάστηκε σε Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών) με κατεύθυνση Πολιτικές Σπουδές και Διπλωματία ή Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης κατεύθυνσης Πολιτικής Επιστήμης της ημεδαπής ή Γλωσσικών και Διαπολιτισμικών Σπουδών ή Ιστορίας Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (Κοινωνικοί/ές Ανθρωπολόγοι) του Παν/μιου Θεσσαλίας ή Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών (Διαχείρισης Πολιτισμικών Πόρων) του Παν/μιου Πατρών ή ισότιμα αναγνωρισμένα πτυχία ως προς τα άνω της αλλοδαπής	

3 Ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις στη διαπολιτισμική διαμεσολάβηση	28
4 Ψυχοκοινωνικές διεργασίες υποστήριξης της διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης	28

Πτυχίο ή δίπλωμα ημεδαπής Ψυχολογίας ή Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας με ειδίκευση στην Ψυχολογία (για αποφοίτους έως 31.12.1993 που πληρούσαν τις προϋποθέσεις του Ν. 991/1979 (Α΄ 278), όπως ισχύει, ή Κοινωνικής Εργασίας ή ισότιμα αναγνωρισμένα πτυχία ως προς τα άνω της αλλοδαπής

5 Γλώσσα και διερμηνεία	28

Πτυχίο ή δίπλωμα ημεδαπής Παιδαγωγικού Τμήματος κατεύθυνσης Δασκάλων ΑΕΙ ή Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης ή Φιλοσοφικού Τμήματος Φιλοσοφικής Σχολής ή Φιλολογίας ή Ελληνικής Φιλολογίας ή Ιστορίας και Αρχαιολογίας ή Ιστορίας και Εθνολογίας ή Ιστορίας – Αρχαιολογίας – Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (με κατεύθυνση Ιστορίας ή Αρχαιολογίας) ή Ιστορίας ή Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας ή Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής ή Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών ή Φιλοσοφίας ή Φιλοσοφίας της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών (Πατρών) ή Ιστορίας Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών (Πελοποννήσου) Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή Φιλοσοφίας ή Ιστορίας Αρχαιολογίας ή Κλασικών Σπουδών ή Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Κύπρου ή Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας (ΤΞΓΜΔ) της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ιονίου Πανεπιστημίου ή ισότιμα αναγνωρισμένα πτυχία ως προς τα άνω της αλλοδαπής

6 Πολιτισμός και διαπολιτισμικές σχέσεις	28

Πτυχίο ή δίπλωμα ημεδαπής Νομικής ή Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης – Κοινωνικής Διοίκησης ή Πολιτικής Επιστήμης ή Πολιτικών Επιστημών ή Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης ή Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών ή Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων ή Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας ή Δημόσιας Διοίκησης (Παντείου Παν/μίου μέχρι 30.6.1984) ή Πτυχίο Δημόσιας Διοίκησης Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Κατεύθυνσης «Δημοσίων Θεσμών», με ημερομηνία εισαγωγής των υποψηφίων από το ακαδημαϊκό έτος 1997-1998 και εφεξής ή Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών ή Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών ή Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών του Παν/μίου Μακεδονίας (που από τον Μάιο του 2008 μετονομάστηκε σε Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών) με κατεύθυνση Πολιτικές Σπουδές και Διπλωματία ή Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης κατεύθυνσης Πολιτικής Επιστήμης ή ισότιμα αναγνωρισμένα πτυχία ως προς τα άνω της αλλοδαπής

7 Επαγγελματική ανάπτυξη και κανόνες δεοντολογίας	28

Όλα τα παραπάνω (εκτός πτυχίου ή διπλώματος Νομικής) και πτυχίο ή δίπλωμα Σχολής Διεθνών Σπουδών, Επικοινωνίας & Πολιτισμού Παντείου ή ισότιμα αναγνωρισμένα πτυχία ως προς τα άνω της αλλοδαπής

Επιπλέον, παρατίθεται ένα σύνολο προτεινόμενων κριτηρίων αξιολόγησης των προσόντων των εν δυνάμει εκπαιδευτών/τριών σχετικών προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν ως κριτήρια επιλογής τους. Ειδικότερα, ως κριτήρια επιλογής των εκπαιδευτών/τριών είναι σημαντικό να αξιοποιηθεί ένα τμήμα ή το σύνολο των παρακάτω:

- Πτυχίο τριτοβάθμιας πανεπιστημιακής (ΑΕΙ) εκπαίδευσης της ημεδαπής ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού αναγνωρισμένου από τα αρμόδια όργανα, αποδεκτό σε σχέση με το θεματικό αντικείμενο αλλά και τη/τις μαθησιακή/ές ενότητα/ες κατάρτισης (όπως εξειδικεύονται ανά μαθησιακή ενότητα στον προηγούμενο πίνακα).

- Διδακτορικός ή/και μεταπτυχιακός τίτλος στο πεδίο των διαπολιτισμικών σπουδών.

- Διδακτική εμπειρία στην εκπαίδευση ενηλίκων ή/και στη διαπολιτισμική εκπαίδευση ενηλίκων.

- Εμπειρία στη συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

- Συγγραφικό έργο στις διαπολιτισμικές σπουδές.

- Επιμόρφωση σε θέματα διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης.

- Ένταξη στο Μητρώο Εκπαιδευτών Ενηλίκων του ΕΟΠΠΕΠ με πιστοποιημένη εκπαιδευτική επάρκεια η οποία να είναι σε ισχύ, σύμφωνα με τη ΓΠ/20082/23.10.2012 Υπουργική Απόφαση «Σύστημα Πιστοποίησης Εκπαιδευτικής Επάρκειας Εκπαιδευτών Ενηλίκων της Μη Τυπικής Εκπαίδευσης» (ΦΕΚ 2844/Β΄/2012) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Α6 | Υλικοτεχνικός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

Η ύπαρξη της κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής αποτελεί βασική συνιστώσα για την επιτυχή και ποιοτική υλοποίηση του εκάστοτε προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Συγκεκριμένα, ο όρος «υλικοτεχνική υποδομή» περιλαμβάνει το εκπαιδευτικό υλικό, τα εποπτικά μέσα και τον χώρο διεξαγωγής των προγραμμάτων. Στη συγκεκριμένη υποενότητα, δίνεται έμφαση κυρίως στα εποπτικά μέσα που απαιτούνται για τη διεξαγωγή ενός προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη και τις ενδεχόμενες ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου θεματικού αντικειμένου.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της διά ζώσης εκπαιδευτικής διαδικασίας, είναι αναγκαίο να χρησιμοποιηθούν όλα τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας που απαιτούνται με σκοπό τη συνεχή και σταδιακή διεύρυνση του εμπειρικού πεδίου αναφοράς των εκπαιδευομένων σε σχέση με το θεματικό αντικείμενο, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη νοητικών ενεργειών, όπως παρατήρησης, αναγνώρισης, περιγραφής. Επιπλέον, με τη χρήση των κατάλληλων εποπτικών μέσων μπορεί να υποστηριχθεί ο στόχος του εμπλουτισμού και της διαδραστικής διεύρυνσης των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους. Συγκεκριμένα, συμβάλλουν στην κατανόηση μέσω της βιωματικής μάθησης, διεγείρουν το ενδιαφέρον και την προσοχή των εκπαιδευομένων, και καλλιεργούν την κριτική σκέψη και την αυτενέργειά τους.

Έτσι, ο/η εκπαιδευτής/τρια, λαμβάνοντας υπόψη τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και αξιοποιώντας ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές, χρησιμοποιεί το εποπτικό υλικό, προσαρμόζοντάς το στις εκάστοτε ανάγκες της ομάδας των εκπαιδευομένων, με σκοπό την ενεργοποίησή της κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.

Σε αυτή την κατεύθυνση τα βασικότερα εποπτικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης/κατάρτισης είναι:

- Ο πίνακας (πρασινοπίνακας, μαυροπίνακας ή πίνακας flip chart).
- Οι εικόνες.
- Το γραφοσκόπιο ή ανακλαστικός προβολέας (overhead projector).
- Τα ψηφιακά βίντεο (online ή offline).
- Το διαδίκτυο (π.χ. σύνδεση για επισκόπηση ιστοσελίδων σχετικών με το θεματικό αντικείμενο).

Χρειάζεται να σημειωθεί ότι έχει προβλεφθεί να μην απαιτούνται ειδικές προμήθειες πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού για τη διεξαγωγή του προγράμματος. Ωστόσο, το να διατίθεται μια πλήρης συλλογή με γραφική ύλη (μολύβι, στιλό, χαρτί) στον/στην κάθε εκπαιδευόμενο/η είναι σημαντικό. Επιπλέον, χρειάζεται να προβλεφθούν τουλάχιστον 3 πακέτα χαρτοπίνακα και 3-4 συλλογές χοντρών μαρκαδόρων σε βασικά χρώματα, έτσι ώστε οι παρουσιάσεις των ομάδων εργασίας

σε κάποιες δραστηριότητες να μπορούν να διαμορφώνονται με άνεση και να είναι ευανάγνωστες από απόσταση.

Παράλληλα, συνιστάται η διαρκής ελεύθερη πρόσβαση των εκπαιδευτών/τριών σε φωτοτυπικό μηχάνημα, πριν και κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών συναντήσεων, έτσι ώστε να μπορούν να διανέμονται σε ικανό αριθμό φύλλα εργασίας και πρόσθετο πληροφοριακό υλικό.

Όσον αφορά, ιδιαίτερα, το ζήτημα των κατάλληλων υποδομών, το εκπαιδευτικό υλικό έχει σχεδιαστεί ακολουθώντας τις βασικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τις θεμελιώδεις προδιαγραφές υλοποίησης των προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης. Θεωρείται δεδομένο ότι οι εκπαιδευτικές διαδικασίες θα φιλοξενηθούν σε πιστοποιημένο Κέντρο Διά Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) ή Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ) το οποίο θα διαθέτει όλες τις αναγκαίες πιστοποιήσεις και οι άδειες λειτουργίας θα είναι σε ισχύ. Κατά συνέπεια, η ύπαρξη κατάλληλων αιθουσών με φυσικό φωτισμό, επαρκή αερισμό, θέρμανση, κλιματισμό, όπως και η ύπαρξη κατάλληλου χώρου διαλείμματος με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις εστίασης, θεωρείται δεδομένη.

Σε ό,τι αφορά την εσωτερική διαρρύθμιση των αιθουσών, είναι σημαντικό το σύνολο των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών/τριών να έχουν στη διάθεσή τους βολικά έδρανα και επιφάνειες εργασίας που να μπορούν να διαρρυθμιστούν ανάλογα με τον τύπο της κάθε διδακτικής δραστηριότητας. Στα σχήματα παρακάτω αποτυπώνονται δύο προσπάθειες διαρρύθμισης: η πρώτη αφορά τις περιπτώσεις εισηγήσεων και παρουσιάσεων, ενώ η δεύτερη αφορά τις δραστηριότητες που διεξάγονται κατά ομάδες. Σε κάθε περίπτωση, προτείνεται να αποφεύγονται διευθετήσεις του χώρου και των εδράνων που ενδεχομένως θα εμπόδιζαν την οπτική επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευομένων ή θα περιόριζαν την ορατότητα στον πίνακα και στην οθόνη προβολής της αίθουσας. Κατά συνέπεια, οι διαμορφώσεις σε διαδοχικές σειρές κατά τον τύπο που ακολουθείται πολλές φορές στην τυπική εκπαίδευση θεωρούνται απόλυτα ασύμβατες με τις προδιαγραφές υλοποίησης ενός προγράμματος κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών.

Το Εκπαιδευτικό Υλικό έχει σχεδιαστεί με τρόπο που να μπορεί να διανεμηθεί και να αναγνωστεί ψηφιακά, ενώ πολλές από τις προτεινόμενες δραστηριότητες απαιτούν την πρόσβαση εκπαιδευτών/τριών και εκπαιδευομένων σε διασυνδεμένα τερματικά (κινητά τηλέφωνα, τάμπλετ, υπολογιστές) κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής των εκπαιδευτικών συναντήσεων. Ακριβώς για τον λόγο αυτόν, το ΚΔΒΜ στο οποίο διεξάγεται το πρόγραμμα είναι αναγκαίο να διαθέτει ασφαλή προσβάσιμη ευρυζωνική ασύρματη σύνδεση (ανοιχτό WiFi) η οποία να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από εκπαιδευόμενους/ες και εκπαιδευτές/τριες, καθώς και διασυνδεμένο υπολογιστή ο οποίος θα χρησιμοποιείται για τις προβολές των παρουσιάσεων. Σημειώνεται εδώ ότι οι εκπαιδευόμενοι/ες είναι αναγκαίο να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και μέσω του κινητού τους τηλεφώνου. Μια ιδιαίτερη διάσταση σε ό,τι αφορά τη χρήση του κινητού τηλεφώνου σε αυτό το συγκεκριμένο πρόγραμμα

ΕΙΚ. 1 | Προτεινόμενη διάταξη της ολομέλειας των εκπαιδευομένων κατά τις εισηγήσεις και τις δραστηριότητες παρουσίασης.

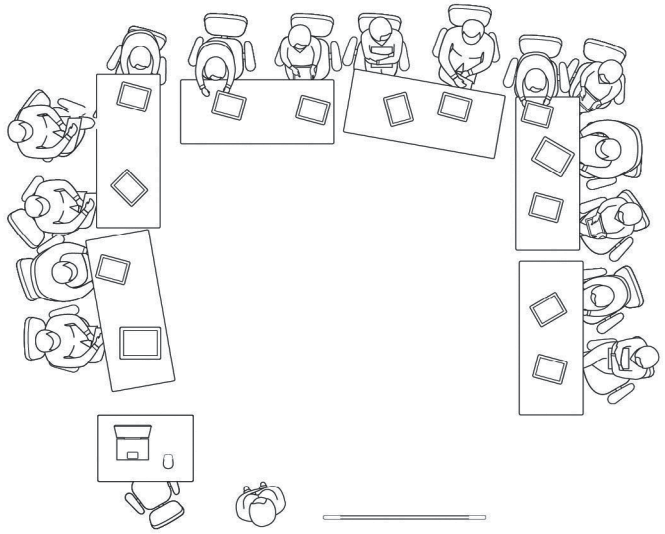

ΕΙΚ. 2 | Προτεινόμενη διάταξη του χώρου κατά τις δραστηριότητες σε ομάδες

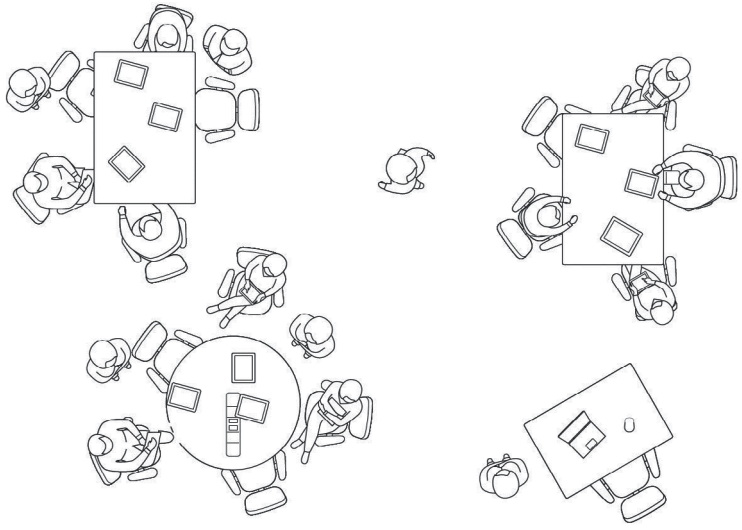

σχετίζεται και με την ενδεχόμενη αναγκαιότητα τηλεφωνικής επιφυλακής εκπαιδευομένων που εργάζονται σε πεδία παροχής υπηρεσιών σε ευάλωτους πληθυσμούς. Συνιστάται θερμά, κατά το στάδιο της διατύπωσης του εκπαιδευτικού συμβολαίου, να συμπεριλαμβάνονται και αυτές οι διαστάσεις σε ό,τι αφορά τη χρήση του κινητού τηλεφώνου κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών συναντήσεων και να αναζητούνται κοινά αποδεκτές εφαρμόσιμες λύσεις.

Τέλος, συνιστάται θερμά η διαμόρφωση του προγράμματος τροφοδοσίας και εστίασης να λάβει υπόψη τις ιδιαίτερες διατροφικές συνήθειες των εκπαιδευομένων, αποφεύγοντας επιλογές που δημιουργούν συνθήκες αποκλεισμού (χοιρινό κρέας, πράσινα λαχανικά κτλ.). Η οργανωτική αρχή του προγράμματος και η ομάδα διοικητικής υποστήριξης είναι αναγκαίο να μεριμνήσουν εγκαίρως για τις σχετικές προσαρμογές. Στο ίδιο πλαίσιο, συνιστάται να υπάρξει πρόνοια κάλυψης των ειδικών διατροφικών και άλλων αναγκών των εκπαιδευομένων κατά τη διάρκεια του ραμαζανιού, λαμβάνοντας υπόψη τις ώρες νηστείας των καταρτιζομένων και χρησιμοποιώντας περισσότερα διαλείμματα ή κάνοντας πρόβλεψη για ειδικό χώρο ήσυχης ανάπαυλας, επιπρόσθετο του συνηθισμένου τόπου διαλείμματος.

Αυτή η σελίδα σκόπιμα παρέμεινε λευκή.

Συμμετοχική διδακτική μεθοδολογία

Β΄

Β1 | Διδακτική μεθοδολογία

Η προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία αντλεί τις πρακτικές και τον προσανατολισμό της από τις βασικές αρχές του πεδίου της εκπαίδευσης ενηλίκων. Η συμμετοχική και βιωματική κατάρτιση επιλέγεται ως η καταλληλότερη καθώς μέσω αυτής:

- διαμορφώνεται δημιουργικό πλαίσιο μάθησης,
- λαμβάνονται υπόψη οι ατομικές ιδιαιτερότητες αλλά και τα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου στη διεργασία μάθησης,
- προωθείται η ενεργή συμμετοχή των καταρτιζομένων, και
- αξιοποιούνται δημιουργικά οι γνώσεις και οι εμπειρίες τους.

Το επίκεντρο της εκπαιδευτικής πράξης γίνεται ο ίδιος ο/η εκπαιδευόμενος/η. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας μετασχηματίζεται από την παραδοσιακή του/της θέση καθώς πλέον είναι αυτός/ή που διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο. Οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει. Είναι ο/η διαμεσολαβητής/τρια μεταξύ των μελών της ομάδας και του κόσμου της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας καταρτιζομένων. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη έμφαση χρειάζεται να δοθεί στα ειδικά χαρακτηριστικά τους, τα οποία είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη τόσο στο επίπεδο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού όσο και σε αυτό της διδακτικής μεθοδολογίας.

Ειδικότερα, με βάση το σχετικό Επαγγελματικό Περίγραμμα του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας, οι αντίστοιχοι/ες επαγγελματίες –και κατ' αναλογία και οι εν δυνάμει εκπαιδευόμενοι/ες– μπορεί να είναι είτε «μετανάστες/τριες που έχουν ενταχθεί εδώ και χρόνια στην ελληνική κοινωνία και έχουν σχετική εκπαίδευση στη διαπολιτισμική μεσολάβηση ή κατάλληλα εκπαιδευμένοι/ες στη διαπολιτισμική μεσολάβησηΈλληνες/ίδες πολίτες που γνωρίζουν πολύ καλά μια άλλη γλώσσα και έναν άλλο πολιτισμό, λόγω καταγωγής ή λόγω σχετικής εκπαίδευσης». Στο πλαίσιο αυτό, το εκπαιδευτικό περιβάλλον είναι εξ ορισμού πολυπολιτισμικό και είναι απαραίτητο η σχετική διδασκαλία να είναι προσανατολισμένη σε μια διαπολιτισμική εκπαίδευση, η οποία προωθεί την αποδοχή και τον σεβασμό της εθνοπολιτισμικής ετερότητας καθώς και τη συνεργασία και την ενεργή αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευομένων. Η υιοθετούμενη διδακτική δεν πρέπει να αντιμετωπίζει τη διαφορετικότητα ως εμπόδιο αλλά ως βάση για την ανταλλαγή και τον εμπλουτισμό των εμπειριών των συμμετεχόντων/ουσών, ως βάση για την προσωπική και συλλογική τους ανάπτυξη.

Καθώς, μάλιστα, η πλειονότητα των ατόμων που απασχολείται στο πεδίο αποτελείται από άτομα με προηγούμενη μεταναστευτική, προσφυγική εμπειρία ή ακόμη με εμπειρία στη συμμετοχή σε μια εθνοπολιτισμική κοινότητα η οποία τα τάσσει σε σχέση ετερότητας με την κυρίαρχη κουλτούρα, χρειάζεται να ληφθούν σοβαρά υπόψη βασικά χαρακτηριστικά τους, τα οποία μπορεί να αναφέρονται, ενδεικτικά:

- **στη διαφοροποιημένη πολιτισμική, γλωσσική, θρησκευτική και εθνοτική τους ταυτότητα** σε σχέση με το κυρίαρχο πολιτισμικό πλαίσιο στην Ελλάδα, ως χώρα υποδοχής,

- **στη διαφοροποιημένη κοινωνική τους εμπειρία σε ό,τι αφορά τις συνθήκες πρόσβασής τους σε θεμελιώδη δικαιώματα**, στην ένταξή τους στην εργασία, στην εκπαίδευση και στις προνοιακές υπηρεσίες,

- **στη διαφοροποιημένη θέση τους ως εργαζομένων που βρίσκονται στη θέση του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τρια**ς ανάμεσα σε διαφορετικές κουλτούρες, γλώσσες, κοινωνικά περιβάλλοντα κτλ. τα οποία χαρακτηρίζονται από άνισες σχέσεις μεταξύ τους ως προς την πολιτική κυριαρχία, την κοινωνική ισχύ ή το κύρος, και

- **στη διαφοροποιημένη προηγούμενη μαθησιακή εμπειρία**, στη διαφοροποιημένη προηγούμενη σχέση με τις εκπαιδευτικές διαδικασίες και τη δομημένη γνώση. Το δυτικό τυποποιημένο πρότυπο της σχολικής εκπαίδευσης δεν αποτελεί έναν αποκλειστικό τρόπο οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η επίγνωση των επιμέρους πολιτισμικών διαφοροποιήσεων και η συμπερίληψή τους στη διαδικασία διαμόρφωσης ενός αποτελεσματικού κλίματος διαπολιτισμικής επικοινωνίας κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών συναντήσεων αποτελεί ένα πραγματικά κρίσιμο ζητούμενο.

Σε κάθε περίπτωση, η ανάπτυξη των προγραμμάτων κατάρτισης Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών ακολουθεί τις γενικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων, οι οποίες όμως είναι απαραίτητο να εξειδικευτούν στην πρακτική εφαρμογή τους βάσει των μαθησιακών χαρακτηριστικών και των εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευομένων. Στην κατεύθυνση αυτή, χρειάζεται να λαμβάνεται υπόψη ότι οι καταρτιζόμενοι/ες:

- **Διαθέτουν ένα ευρύτερο και ποιοτικά διαφορετικό φάσμα εμπειριών** σε σχέση με τους/τις μαθητές/τριες και τους/τις σπουδαστές/τριες των προγραμμάτων τυπικής εκπαίδευσης. Έχουν κοινωνικές και επαγγελματικές υποχρεώσεις, συναισθηματικούς δεσμούς, δραστηριοποιούνται σε πολλαπλά και διαφορετικά πεδία, και διαμορφώνουν απόψεις τις οποίες επιδιώκουν να εκφράσουν.

- **Έχουν ήδη διαμορφωμένες απόψεις για τους τρόπους με τους οποίους μαθαίνουν**. Οι ενήλικες έχουν ήδη συσσωρεύσει σημαντικές μαθησιακές εμπειρίες, οι οποίες, με τη σειρά τους, τους/τις έχουν βοηθήσει να διαμορφώσουν μια συγκεκριμένη αντίληψη για τους βέλτιστους για αυτούς/ές τρόπους.

- **Εμφανίζουν ανεπτυγμένη τάση για ενεργητική συμμετοχή**. Οι ενήλικες προτιμούν τις μαθησιακές διεργασίες που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους και αποδίδουν ενεργητικούς ρόλους σε αυτούς/ές σχετικά με τη συμβολή τους στην ανάπτυξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να λαμβάνεται πάντοτε υπόψη ότι οι καταρτιζόμενοι/ες είναι ενήλικες που προσέρχονται στην εκπαίδευση έχοντας **συγκεκριμένους στόχους**, οι οποίοι παίζουν σημαντικό ρόλο στη δέσμευση και τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, και ενδεικτικά μπορεί να είναι οι εξής:

- **Στόχοι επαγγελματικοί**, οι οποίοι αποσκοπούν στη λειτουργική ένταξή τους στην αγορά εργασίας και στον βιοπορισμό τους.

- **Στόχοι προσωπικής ανάπτυξης**, οι οποίοι αποσκοπούν στη διεύρυνση ενδιαφερόντων, στη διερεύνηση νέων προσωπικών ικανοτήτων και στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων.

- **Στόχοι απόκτησης κύρους**, οι οποίοι αποσκοπούν στην κοινωνική τους ενδυνάμωση στο πλαίσιο της κοινότητας αναφοράς τους και των κοινωνικών δικτύων εντός των οποίων αναπτύσσεται η καθημερινότητά τους.

- **Στόχοι εκπλήρωσης κοινωνικών ρόλων**, οι οποίοι αναφέρονται σε εσωτερικά κίνητρα εκπλήρωσης προσδοκιών του οικογενειακού ή του κοινωνικού τους περιβάλλοντος και της κοινότητας αναφοράς τους.

Ιδιαίτερα, στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ατόμων με μεταναστευτική και προσφυγική εμπειρία, οι προαναφερθέντες στόχοι συνδέονται επιπροσθέτως οργανικά με τις διαδικασίες ένταξής τους στη χώρα υποδοχής. Ειδικότερα, το σχετικό Εκπαιδευτικό Υλικό, η προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία, το πρόγραμμα κατάρτισης των Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών και η πιστοποίηση των δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων είναι σημαντικό να προσαρμόζονται δημιουργικά από τους/τις εκπαιδευτές/τριες έτσι ώστε να συμβάλλουν ενεργά:

- στην καλλιέργεια ενός μαθησιακού περιβάλλοντος όπου οι εκπαιδευόμενοι/ες μπορούν να βιώσουν την πολιτισμική διαφορά ως μαθησιακό πλεονέκτημα και όχι ως διάσταση κοινωνικής ευαλωτότητας,

- στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της αυτενέργειας και της αυτονομίας των καταρτιζομένων τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο,
- στην ενίσχυση διαδικασιών εκπλήρωσης κοινωνικών ρόλων και απόκτησης κοινωνικού κύρους,
- στη διαμόρφωση ευνοϊκών όρων επαγγελματικής ένταξης και προσωπικής ανάπτυξης,
- στον περιορισμό των μηχανισμών κοινωνικού αποκλεισμού και αναπαραγωγής διακρίσεων, και
- στη διάχυση των αποτελεσμάτων σχετικών παρεμβάσεων στο επίπεδο των ευρύτερων μεταναστευτικών κοινοτήτων.

Τόσο το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στον σχεδιασμό του όσο και το προσφερόμενο Εκπαιδευτικό Υλικό στην ανάπτυξή του συντάσσονται, κατά συνέπεια, με την αρχή της ενηλικότητας, λαμβάνοντας υπόψη και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων που έχουν βιώσει τη μεταναστευτική εμπειρία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης την αναγκαιότητα σύνδεσης των αναγκών και των δυνατοτήτων των καταρτιζομένων με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, ο/η εκπαιδευτής/τρια –ανάλογα και με τη συγκεκριμένη κάθε φορά μαθησιακή ενότητα που καλείται να διδάξει– έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων και την προσπάθεια σύνδεσής τους με τις ρεαλιστικές συνθήκες της αγοράς εργασίας. Στην κατεύθυνση αυτή είναι εφικτές:

- Η στοχευμένη, ανάλογα με την ομάδα, εξειδίκευση των γνώσεων και καλλιέργεια των δεξιοτήτων των καταρτιζομένων.
- Η ενίσχυση οριζόντιων ικανοτήτων, όπως, για παράδειγμα, είναι αυτές της ανάληψης πρωτοβουλιών, της ενίσχυσης της συνεργασίας και επικοινωνίας, της επίλυσης προβλημάτων.
- Η αποτελεσματικότερη εφαρμογή πρακτικών και ρεαλιστικών συνδέσεων με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή και λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού των εκπαιδευομένων, κατά τη διαδικασία συγγραφής του Εκπαιδευτικού Υλικού δόθηκε έμφαση στα ζητήματα:

1. της γλωσσικής κατανόησης των κειμένων,
2. της ακούσιας αναπαραγωγής στερεοτυπικών αντιλήψεων στο πλαίσιο των μαθησιακών ενοτήτων, και
3. της συμβατότητας των περιεχομένων τους με την προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία των καταρτιζομένων.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται αναγκαίο να υπάρξει ιδιαίτερη φροντίδα από τους/τις εκπαιδευτές/τριες κατά τη διδασκαλία των μαθησιακών ενοτήτων στους προαναφερθέντες άξονες. Ειδικότερα:

1. Αν και η καλή γνώση της ελληνικής αποτελεί τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο πρόγραμμα και ενώ καταβλήθηκε προσπάθεια να απαλειφθούν ή να απομειωθούν οι δυσκολίες που οφείλονται στο περίπλοκο ύφος ή σε ιδιαίτερα απαιτητικές μορφοσυντακτικές επιλογές των συγγραφέων, τα περιεχόμενα των ενοτήτων απαιτούν συχνά συστηματική προσπάθεια εκ μέρους των εκπαιδευομένων στην κατεύθυνση του εμπλουτισμού του λεξιλογίου τους.

   α Καθώς το αντικείμενο της Ενότητας 1 είναι εξ ορισμού περίπλοκο, λόγω και της αναγκαίας νομικής ορολογίας, οι εκπαιδευτές/τριες οφείλουν να βρίσκονται σε ετοιμότητα προκειμένου να παρέχουν τις αναγκαίες διευκρινίσεις και επεξηγήσεις, φροντίζοντας να ελέγχουν κάθε στιγμή την κατανόηση των όρων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες.

   β Η ύπαρξη πολλών υπερσυνδέσεων σε θεσμικές ιστοσελίδες δίνει τη δυνατότητα στους/στις εκπαιδευόμενους/ες να εμβαθύνουν αυτόνομα στο περιεχόμενο της Ενότητας 2. Ωστόσο, απαιτείται προσοχή, καθώς το περιεχόμενό τους πολλές φορές είναι διατυπωμένο στην ιδιαίτερα απαιτητική γλώσσα των διοικητικών και των δημόσιων υπηρεσιών.

   γ Στο πλαίσιο των Ενοτήτων 3 και 4, συστήνεται οι εκπαιδευτές/τριες να βρίσκονται σε ετοιμότητα προκειμένου να παρέχουν τις αναγκαίες διευκρινίσεις και επεξηγήσεις στην ομάδα, φροντίζοντας να ελέγχουν την κατανόηση των ειδικών ψυχοκοινωνικών όρων από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες.

   δ Στο πλαίσιο της Ενότητας 5, η οποία εστιάζει στην κρίσιμη λειτουργία της γλωσσικής διαμεσολάβησης, είναι σημαντικό να δοθεί προσοχή από τους/τις εκπαιδευτές/τριες στην επεξήγηση των τεχνικών όρων. Το έργο αυτό μπορεί να υποστηριχθεί και από την αξιοποίηση, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πράξης, των κατάλληλων σχημάτων και διαγραμμάτων που έχει συμπεριλάβει η συγγραφέας του κειμένου.

   ε Στο πλαίσιο της Ενότητας 6, ιδιαίτερη έμφαση χρειάζεται να δοθεί στην κατανόηση των διαφορετικών διαστάσεων των πολιτισμικών σχέσεων. Το γλωσσάρι της ενότητας, οι δραστηριότητες αναστοχασμού καθώς και η προσπάθεια των εκπαιδευτών/τριών να παίρνουν συνεχή ανατροφοδότηση και να δίνουν επεξηγήσεις στην ομάδα μπορούν να υποστηρίξουν την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της ενότητας.

στ Τέλος, στον κρίσιμο ρόλο της Ενότητας 7, η εικονογράφηση, οι πίνακες, τα διαγράμματα, τα παραδείγματα και οι ασκήσεις αναστοχασμού μπορούν να αξιοποιηθούν κατάλληλα στο πλαίσιο της διδασκαλίας.

2 Το σύνολο των κειμένων εξετάστηκε και ως προς την πιθανότητα μη ηθελημένης αναπαραγωγής διαπολιτισμικών παρεξηγήσεων, προκαταλήψεων και στερεοτύπων. Στην κατεύθυνση αυτή, στο πλαίσιο της διδασκαλίας είναι απαραίτητο να δοθεί έμφαση στα εξής:

α Στο πλαίσιο των Ενοτήτων 1 και 2, είναι σημαντικό να δοθεί προσοχή από τους/τις εκπαιδευτές/τριες στην αναλυτική επεξεργασία των όρων που σχετίζονται με την έννοια του δικαιώματος, δεδομένων των σημαντικών πολιτικών διαφορών που υφίστανται στα νομικά και πολιτικά συστήματα πολλών χωρών προέλευσης σε σχέση με το ανάλογο θεσμικό και πολιτικό ευρωπαϊκό κεκτημένο. Επίσης, επισημαίνεται το ενδεχόμενο κάποιοι/ες από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να έχουν αποτελέσει οι ίδιοι/ες θύματα διώξεων στις χώρες προέλευσης και, κατά συνέπεια, η ανάπτυξη του θέματος να απαιτεί μεγαλύτερη ευαισθησία και φροντίδα. Αντίστοιχα, σημαντική είναι η αναλυτική επεξήγηση και επεξεργασία όρων και εννοιών που σχετίζονται με τις διαφοροποιημένες κουλτούρες διοίκησης που υφίστανται στα νομικά και πολιτικά συστήματα πολλών χωρών προέλευσης σε σχέση πάντα με το ανάλογο θεσμικό και πολιτικό ευρωπαϊκό κεκτημένο.

β Στις Ενότητες 3 και 4 είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια εννοιών καθοριστικών για την αποδόμηση κοινωνικών στερεοτύπων, όπως η ενσυναίσθηση και η κατανόηση των κοινωνικών μηχανισμών αποδοχής της πολιτισμικής ετερότητας. Προτείνεται στους/στις εκπαιδευτές/τριες να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί/ές στα παραδείγματα που αναφέρονται σε ζητήματα της σχολικής ζωής και ένταξης, σε ζητήματα ψυχικής υγείας και έμφυλων σχέσεων, λόγω ενδεχόμενων στερεοτυπικών αντιλήψεων των ίδιων των εκπαιδευομένων. Ενδεχομένως, η προσέγγιση αυτών των ζητημάτων να απαιτεί μεγαλύτερη φροντίδα εκ μέρους των εκπαιδευτών/τριών προκειμένου να αναλυθούν και να αποδομηθούν σταδιακά.

γ Όσον αφορά την Ενότητα 5, θεωρείται σημαντικό να λάβουν υπόψη ότι πολλοί/ές από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες ενδεχομένως να είναι φυσικοί/ές ομιλητές/τριες γλωσσών που είναι διαφορετικές της επίσημης γλώσσας της χώρας προέλευσης ή να έχουν υποστεί καταπίεση ως μέλη μειονοτικών γλωσσικών κοινοτήτων. Επίσης, είναι σημαντικό να επισημανθεί η διαφοροποιημένη πρακτική αναγκαιότητα, αλλά και η διαφορο-

ποιημένη κοινωνική σημασία της χρήσης του γραπτού λόγου ανάλογα με τη γλωσσική κοινότητα στην οποία ανήκουν οι εκπαιδευόμενοι/ες.

δ Στο πλαίσιο της Ενότητας 6, χρειάζεται να αποδομηθούν συστηματικά και με αναλυτικό τρόπο οι μηχανισμοί διαμόρφωσης στερεοτυπικών αντιλήψεων και κοινωνικών προκαταλήψεων.

ε Στην Ενότητα 7, χρειάζεται να κατανοηθούν και να υποστηριχθούν συστηματικά η κοινωνική αναγνώριση του ρόλου των επαγγελματιών και η ανάπτυξη της επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευομένων, μέσα από την επεξεργασία πιθανών στερεοτύπων που ενδεχομένως αναπαράγουν έναν υποβαθμισμένο ρόλο για τον/τη διερμηνέα ή/και κυρίως τον/τη Διαπολιτισμικό/ή Μεσολαβητή/τρια. Σημαντική είναι, βεβαίως, και η επεξεργασία στερεοτύπων που αφορούν την τήρηση των κανόνων δεοντολογίας στο πλαίσιο του συγκεκριμένου επαγγέλματος.

3 Δεδομένου ότι σημαντικός αριθμός καταρτιζομένων έχει ήδη εργασιακή εμπειρία στο πεδίο της διαπολιτισμικής μεσολάβησης, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η ομαλή διασύνδεση αυτής με τις ειδικές απαιτήσεις που απορρέουν από το πιστοποιημένο σχετικό Επαγγελματικό Περίγραμμα. Στο πλαίσιο αυτό, έχει κρίσιμη σημασία η ευαισθητοποίηση των καταρτιζομένων τόσο ως προς τα κοινά στοιχεία όσο –και κυρίως– ως προς τις διαφορές μεταξύ της διερμηνείας, στην οποία πολλοί/ές ήδη δραστηριοποιούνται επαγγελματικά, και της διαπολιτισμικής μεσολάβησης που αποτελεί και το θεματικό αντικείμενο του συγκεκριμένου υλικού. Ιδιαίτερη έμφαση χρειάζεται να δοθεί από τους/τις εκπαιδευτές/τριες στο κρίσιμο αυτό ζήτημα έτσι ώστε, στο πλαίσιο της διδασκαλίας, με βάση το Εκπαιδευτικό Υλικό, να αξιοποιηθούν δημιουργικά οι προηγούμενες γνώσεις και οι εμπειρίες των εκπαιδευομένων, διευκολύνοντας την ομαλή μετάβασή τους στο επαγγελματικό πεδίο της διαπολιτισμικής μεσολάβησης. Ειδικότερα:

α Στο πλαίσιο των Ενοτήτων 1 και 2, οι οποίες ανταποκρίνονται στις συνήθεις επαγγελματικές πρακτικές των εκπαιδευομένων, η αναλυτική παρουσίαση των διοικητικών διαδικασιών αξιολογείται ως ιδιαίτερα χρήσιμη.

β Τα περιεχόμενα των Ενοτήτων 3 και 4 τείνουν να διευρύνουν τις στάσεις αλλά και τα περιεχόμενα της προηγούμενης επαγγελματικής πρακτικής των καταρτιζομένων. Χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ευαισθητοποίησή τους ως προς τις επαγγελματικές λειτουργίες και τις διαστάσεις του επαγγέλματος του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας, με τις οποίες δεν είναι ακόμα εξοικειωμένοι/ες.

γ Αναμφίβολα, το περιεχόμενο της Ενότητας 5 ανταποκρίνεται περισσότερο στη συνήθη εργασιακή αλλά και στην ευρύτερη κοινωνική εμπειρία των εκπαιδευομένων. Εδώ είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δοθεί έμφαση στην κατανόηση του αντικειμένου της εργασίας του/της, όχι αποκλειστικά ως διερμηνείας σχετικά σπάνιων για την ευρωπαϊκή ήπειρο γλωσσών αλλά ως γλωσσικής διαμεσολάβησης. Χρειάζεται να γίνει κατανοητό και αποδεκτό ότι η διερμηνεία δεν αποτελεί παρά ένα μέρος των επαγγελματικών λειτουργιών του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.

δ Το περιεχόμενο της Ενότητας 6 ανταποκρίνεται στη συνήθη εργασιακή αλλά και ευρύτερη κοινωνική εμπειρία των εκπαιδευομένων. Ωστόσο, κρίνεται σημαντικό να γίνει κατανοητός ο καθοριστικός ρόλος της αποδόμησης των πολιτισμικών στερεοτύπων και η υποστήριξη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας στην καθημερινή εργασία των Διαπολιτισμικών Μεσολαβητών/τριών.

ε Τέλος, το περιεχόμενο της Ενότητας 7 αποτελεί μια εξαιρετικά χρήσιμη αλλά και μάλλον καινοτόμα διάσταση της επαγγελματικής εμπειρίας και πρακτικής των εκπαιδευομένων, η οποία μπορεί να λειτουργήσει ενδυναμωτικά σε επαγγελματικό και κοινωνικό επίπεδο. Έμφαση χρειάζεται να δοθεί στην επεξεργασία και ανακατασκευή τής έως τώρα διαδεδομένης αντίληψης ότι ο/η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια είναι αποκλειστικά «διερμηνέας» και αποτελεί απλό ανθρώπινο εργαλείο στη διάθεση άλλων επαγγελματιών, χωρίς να διαθέτει διακριτή επαγγελματική ταυτότητα.

Τέλος, το σύνολο των προαναφερθέντων υποστηρίζει συστηματικά η αξιοποίηση βιωματικών τεχνικών που έχουν αναπτυχθεί με βάση αφενός τα ειδικά περιεχόμενα των μαθησιακών ενοτήτων και αφετέρου τα ευρύτερα μαθησιακά αποτελέσματα του συνόλου του Εκπαιδευτικού Υλικού. Στην κατεύθυνση αυτή, μάλιστα, χρειάζεται να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο της διδασκαλίας και το ενδεικτικό θεματολόγιο καταστάσεων/προβλημάτων που περιλαμβάνεται στη σχετική Τράπεζα Θεμάτων για την εξέταση του πρακτικού μέρους της ειδικότητας, ως εξειδικευμένες μελέτες περίπτωσης. Το περιεχόμενο μιας συγκεκριμένης κατάστασης/προβλήματος καθώς και οι ενδεικτικές ερωτήσεις μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας σε ομάδες εργασίας και, στη συνέχεια, ανταλλαγής διαφορετικών οπτικών και εμπειριών στο πλαίσιο της ολομέλειας.

Καταληκτικά, στο πλαίσιο της βιωματικής εκπαίδευσης, την ενίσχυση ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης υποστηρίζει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών εκπαιδευτικών

τεχνικών, όπως είναι ο καταιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις – απαντήσεις, η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι διδακτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές είναι ενεργά συνδεδεμένες με τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τις ανάγκες ανάπτυξης πρακτικών δεξιοτήτων αποτελεσματικών σε πραγματικά επαγγελματικά περιβάλλοντα. Για κάθε βιωματική δραστηριότητα παρέχονται λεπτομερείς οδηγίες διεξαγωγής και αναλυτικές συμβουλές εφαρμογής στους/στις εκπαιδευτές/τριες. Βασικός σκοπός είναι η ανάδειξη της προσωπικής κοινωνικής και επαγγελματικής εμπειρίας των εκπαιδευομένων σε μια κατεύθυνση η οποία να χειραφετεί και να ενδυναμώνει την επαγγελματική και κοινωνική ταυτότητα των καταρτιζομένων.

Β2 | Προτεινόμενες διδακτικές δραστηριότητες

Για το σύνολο του Εκπαιδευτικού Υλικού, συμπεριλαμβάνονται 4-5 συμμετοχικές διδακτικές δραστηριότητες ανά μαθησιακή ενότητα, οι οποίες είναι σημαντικό να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της διδασκαλίας.

Οι δραστηριότητες αυτές είναι ενδεικτικές. Δεν μπορούν να εξαντλήσουν το σύνολο του εκπαιδευτικού χρόνου ούτε και να καλύψουν το σύνολο των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων ενός σχετικού προγράμματος κατάρτισης. Οι εκπαιδευτές/τριες είναι σημαντικό να σχεδιάσουν με ανάλογο τρόπο και να αξιοποιήσουν στο εκπαιδευτικό τους έργο επιπρόσθετες βιωματικές δραστηριότητες, ώστε να μειώσουν αισθητά τον χρόνο των εισηγήσεων και να ενισχύσουν με συστηματικό τρόπο τη συμμετοχή των καταρτιζομένων στο πρόγραμμα. Ακόμα, για τη διδασκαλία της κάθε μαθησιακής ενότητας, είναι σημαντικό να αξιοποιήσουν με δημιουργικό τρόπο μέρος των προτεινόμενων δραστηριοτήτων που συμπεριλαμβάνονται στο ίδιο το Εκπαιδευτικό Υλικό.

Ακολουθούν οι προτεινόμενες διδακτικές δραστηριότητες ανά μαθησιακή ενότητα.

Β2.1 | Θεσμικό πλαίσιο, ιστορικές προσεγγίσεις και διεθνείς διαστάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου

Προτεινόμενες συμμετοχικές – βιωματικές δραστηριότητες:

1 **Εργασία σε δυάδες:**
«Μετανάστες» ή/και «Πρόσφυγες»

2 **Καταιγισμός ιδεών:**
Τι είναι «δικαίωμα»;

3 **Ομάδες εργασίας:** *Χωρίς χαρτιά:*
Προετοιμασία φακέλου για την κατάθεση αίτησης άδειας διαμονής

4 **Μελέτη περίπτωσης:**
Συνέντευξη στην Υπηρεσία Ασύλου

1	Εργασία σε δυάδες
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	«Μετανάστες» ή/και «Πρόσφυγες»
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Υποενότητας 1.2
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση σε ένα θέμα – πρόβλημα – περιστατικό ή σε μια θέση – άποψη. • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	Χωρισμός σε δυάδες
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	30΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Αναγνώριση των διαφορών μεταξύ «πρόσφυγα» και «μετανάστη»
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα, περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το θέμα – ερώτημα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα – ερώτημα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 5΄. **4** Ακολουθεί ο χωρισμός σε δυάδες. **5** Ζητήστε από την κάθε δυάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία του θέματός του/της στην ολομέλεια.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**6** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 10΄ στη διάθεσή τους για να συζητήσουν την άποψή τους και να καταγράψουν τις διαφορές μεταξύ των εννοιών. **7** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. **8** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους ενδεικτικά 2-3 δυάδες και τεκμηριώνουν τις απαντήσεις τους. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **9** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των δυάδων με ό,τι έχει προηγηθεί καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας).
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων. **4** Συνδέστε τα τελικά συμπεράσματα με τις διαφορές που συνεπάγονται οι δύο έννοιες: **α** υπό την οπτική του θετού δικαίου, και **β** υπό την οπτική του «κοινού νου».
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Μπορείτε, μετά την παρουσίαση του θέματος από τις ομάδες και πριν από τον τελικό σχολιασμό του από εσάς, να δείξετε στην ομάδα και τα παρακάτω βίντεο ή άλλα ανάλογα που μπορεί να κρίνετε ότι είναι χρήσιμα: https://www.youtube.com/watch?v=CYkRp0QOLvs https://www.youtube.com/watch?v=xtS60ZwuV30&t=8s

2	Καταιγισμός ιδεών
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Τι είναι «δικαίωμα»;
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στην αρχή της Υποενότητας 1.3
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Το σπάσιμο του πάγου και η ενεργοποίηση της ομάδας. • Η διερεύνηση προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των καταρτιζομένων. • Η καταγραφή και ταξινόμηση των απόψεων. • Η εισαγωγή στο θέμα προς επεξεργασία.
ΟΜΑΔΕΣ	Στην ολομέλεια
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Χαρτοπίνακας – Μαρκαδόροι
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	**10΄-20΄ ΣΥΝΟΛΙΚΑ:** 5΄-10΄ για τον καταιγισμό ιδεών και την καταγραφή-ταξινόμηση των απόψεων. 5΄-10΄ για διευκρινίσεις, σχολιασμό, παραδείγματα, κατηγοριοποίηση και εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων. Ο προτεινόμενος χρόνος είναι ενδεικτικός.
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Ερώτημα*: Τι σας έρχεται στον νου με τη λέξη «δικαίωμα»; Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα, να πείτε λέξεις ή φράσεις που σχετίζονται ή μπορούν να εξηγήσουν τη λέξη «δικαίωμα»; Μπορείτε ακόμα και να διατυπώσετε ερωτήσεις. Δεν υπάρχουν σωστές και λανθασμένες απαντήσεις. Διατυπώστε το ερώτημα του καταιγισμού ιδεών και επισημάνετε ότι ζητείται η αυθόρμητη – σύντομη (χωρίς σχολιασμό και τεκμηρίωση) διατύπωση άποψης, θέσης, συναισθήματος κ.ά. και ότι ο σχολιασμός θα ακολουθήσει στη συνέχεια.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Διατυπώστε το θέμα και καταγράψτε – ταξινομήστε τις απαντήσεις των εκπαιδευομένων στον χαρτοπίνακα. Ακολουθεί συζήτηση, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων στην ολομέλεια.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Επισημάνετε τον στόχο για αυθόρμητες, χωρίς αυτολογοκρισία απαντήσεις/αντιδράσεις.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**2** Ξεκαθαρίστε ότι, στο πλαίσιο της καταγραφής των αντιδράσεων, δεν σχολιάζει ούτε ο/η εκπαιδευτής/τρια ούτε οι άλλοι/ες εκπαιδευόμενοι/ες οτιδήποτε αναφερθεί. **3** Οι ιδέες καταγράφονται και ταξινομούνται χωρίς κριτική και υποδείξεις. Η συζήτηση, ο σχολιασμός, τα αιτήματα για διευκρινίσεις, οι ενδεχόμενες διαφωνίες θα διατυπωθούν στη συνέχεια. **4** Δώστε ιδιαίτερη βάση: **α** στην έννοια του δικαιώματος υπό την οπτική του θετού δικαίου, **β** στις διαφορετικές κατηγοριοποιήσεις δικαιωμάτων (θεμελιώδη, ανθρώπινα, πολιτικά, κοινωνικά κτλ.), **γ** στην έννοια της παραβίασης του δικαιώματος (παραδείγματα), **δ** στην έννοια της προστασίας του δικαιώματος (παραδείγματα φορέων προστασίας κτλ.), και **ε** στον ρόλο της δικαιοσύνης για την προστασία των δικαιωμάτων.

3 Ομάδες εργασίας

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Χωρίς χαρτιά: Προετοιμασία φακέλου για την κατάθεση αίτησης άδειας διαμονής
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της Ενότητας 1
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση σε ένα θέμα – πρόβλημα – περιστατικό ή σε μια θέση – άποψη. • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	30΄-40΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Αλλοδαπός/ή τρίτης χώρας χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα πρόκειται να καταθέσει αίτημα άδειας διαμονής ενώπιον της αρμόδιας διοικητικής αρχής. Για αυτό τον λόγο προσφεύγει στη βοήθεια ενός/μιας δικηγόρου. Ο/Η αλλοδαπός/ή γνωρίζει ελάχιστα αγγλικά και ακόμη λιγότερα ελληνικά. Ο/Η δικηγόρος, για να διευκολυνθεί στην επαφή του/της με τον/την πελάτη/ισσά του/της, ζητά με τη σειρά του/της τη βοήθεια ενός/μιας Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας προκειμένου να συγκροτήσει τον φάκελο των δικαιολογητικών που θα συνοδεύουν το αίτημα. Πιο συγκεκριμένα, ο/η δικηγόρος αναζητεί όλα τα έγγραφα «βεβαίας χρονολογίας» που να μαρτυρούν α. για την παραμονή του/της πελάτη/ισσας στην χώρα, και β. για την εργασία του/της. Τα ζητούμενα για τον/τη Διαπολιτισμικό/η Μεσολαβητή/τρια είναι: **α** Να εξηγήσει στον/στην πελάτη/ισσα με απλό τρόπο τη διαδικασία συγκρότησης του φακέλου και να τον/την καθοδηγήσει στην επιλογή των κατάλληλων δικαιολογητικών. **β** Να επισημάνει τα πιθανά προβλήματα που θα μπορούσαν να δυσχεράνουν την επικοινωνία, καθώς και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα, περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **12** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, μπορείτε να αναρτήσετε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)

3 Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων.

4 Προτρέψτε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να μοιραστούν τις σκέψεις και τους προβληματισμούς τους μέσα στην ομάδα τους. Ρωτήστε τους/τες πώς θα ενεργούσαν αν πραγματοποιούσαν εκείνοι/ες τη διαπολιτισμική μεσολάβηση.

5 Συνδέστε τα τελικά συμπεράσματα με τις διαφορές που συνεπάγονται οι δύο έννοιες:
α υπό την οπτική του θετού δικαίου, και
β υπό την οπτική του «κοινού νου».

4 Μελέτη περίπτωσης

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Συνέντευξη στην Υπηρεσία Ασύλου
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της Ενότητας 1
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η ανάπτυξη μεθοδολογικών δεξιοτήτων. • Η ανάλυση, κατηγοριοποίηση και ανασύνθεση δεδομένων. Η διεξαγωγή συλλογισμών και διατύπωση συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η ανάλυση δεδομένων και η παραγωγή συλλογισμών ευνοούν την ανάπτυξη νέων μαθησιακών στρατηγικών από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Προβληματική κατάσταση:** Αιτών άσυλο, 27 ετών, αραβόφωνος, με χώρα προέλευσης τη Συρία, προετοιμάζεται για τη συνέντευξη που θα δώσει στην Υπηρεσία Ασύλου με τη βοήθεια γυναίκας δικηγόρου, 32 ετών, η οποία εργάζεται σε Μη Κυβερνητική Οργάνωση. Στη συνέντευξη παρίσταται Διαπολιτισμικός Μεσολαβητής. **Β Ενέργειες των εκπαιδευομένων:** Χωρίστε τους/τις καταρτιζόμενους/ες σε ομάδες για να απαντήσουν, ύστερα από συζήτηση, στις παρακάτω ερωτήσεις: **1** Έχετε, προσωπικά, εσείς, προηγούμενες επαγγελματικές εμπειρίες διαπολιτισμικής μεσολάβησης με αντίστοιχες περιπτώσεις; Συζητείστε για αυτές με συντομία στην ομάδα σας. **2** Σύμφωνα με την εμπειρία σας, ποιο ήταν το μεγαλύτερο πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίσατε; Καταφέρατε να το λύσετε; Αν ναι, περιγράψτε τον τρόπο· αν όχι, αναφερθείτε στο τι θα μπορούσατε να κάνετε. **3** Αφού συζητήσετε τις προηγούμενες εμπειρίες σας, ετοιμάστε ένα πόστερ στο οποίο θα γράψετε όλες τις συμβουλές που, κατά τη γνώμη σας, θα έπρεπε να ακολουθήσει ένας/μία συνάδελφός σας σε αντίστοιχη περίπτωση.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (συνέχεια)	Ένα μέλος της κάθε ομάδας θα αναλάβει να παρουσιάσει στην ολομέλεια το πόστερ με τις συμβουλές που διατύπωσε η ομάδα του. **Γ Συλλογή δεδομένων ή τεκμηρίων:** Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να αναζητήσουν σχετική νομοθεσία, παρόμοια περιστατικά που έχουν γίνει γνωστά, καθώς και τη θέση που έχουν πάρει επίσημοι φορείς της πολιτείας, διάφορες οργανώσεις και συλλογικότητες, καθώς και μεμονωμένα άτομα, επώνυμα ή μη.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε την περίπτωση περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την προβληματική κατάσταση. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί, σε αυτό το πρώιμο στάδιο, αν και σε ποιον βαθμό η επιλεγείσα περίπτωση ανταποκρίνεται στην προηγούμενη κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας των εκπαιδευομένων πάνω στη συγκεκριμένη περίπτωση: Παρουσιάστε αναλυτικά τις *ενέργειες* και τον *τρόπο ανάλυσης* των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα *δεδομένα* και τα *τεκμήρια* πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ της προβληματικής κατάστασης και των ενεργειών στις οποίες πρέπει να προβούν για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Αφήστε 15΄-20΄ στη διάθεση των εκπαιδευομένων για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **7** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε ενεργά αλλά διακριτικά στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **8** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. **9** Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός, όχι αναγκαστικά όλες οι ομάδες εργασίας αλλά τουλάχιστον 1 ομάδα εργασίας παρουσιάζει μέσω ενός/μίας εκπροσώπου τα συμπεράσματά της στην ολομέλεια. Οι εκπρόσωποι των άλλων ομάδων καλούνται να παρουσιάσουν μόνο τα στοιχεία ή τις διαστάσεις για το θέμα που *συμπληρώνουν* τις απόψεις που ήδη κατατέθηκαν ή που *διαφοροποιούνται* από αυτές. **10** Προχωρήστε σε παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο εργασίας των ομάδων, ενώ φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στην προβληματική κατάσταση, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**11** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Αναρτήστε τα φύλλα παρουσίασης των ομάδων στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου. **4** Προτρέψτε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να μοιραστούν τις σκέψεις και τους προβληματισμούς τους μέσα στην ομάδα τους. Ρωτήστε τους/τες πώς θα ενεργούσαν, αν πραγματοποιούσαν εκείνοι/ες τη διαπολιτισμική μεσολάβηση. **5** Εστιάστε στις προκλήσεις που εντόπισαν και δώστε έμφαση στους τρόπους διαχείρισης που πρότειναν και στην εφαρμογή αυτών σε κάθε περίπτωση.

B2.2 | Διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες για τη διαπολιτισμική μεσολάβηση

Προτεινόμενες συμμετοχικές – βιωματικές δραστηριότητες:

1 **Ομάδες εργασίας:**
Ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες

2 **Ομάδες εργασίας:**
Θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου και του παιδιού

3 **Καταιγισμός ιδεών:**
Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)

4 **Μελέτη περίπτωσης:**
Συνοδεία σε εφημερεύον Ψυχιατρικό Τμήμα

1	Ομάδες εργασίας
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο μέσο ή στο τέλος της εκπαιδευτικής συνάντησης για την Υποενότητα 2.2 (2.2.1-2.2.2-2.2.3-2.2.5)
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση σε ένα θέμα – πρόβλημα – περιστατικό ή σε μια θέση – άποψη. • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Περιγράψτε το θέμα που θα επεξεργαστούν οι ομάδες. Επιπλέον, μοιράστε τα γραπτά κείμενα που θέλετε να σχολιασθούν. **Θέμα Α: Με βάση το υλικό (Δελτίο Τύπου: Ελλάν Πασσέ)** Συζητείστε στην υποομάδα ποια είναι η ευάλωτη κατηγορία (ομάδα) στη συγκεκριμένη περίπτωση και δώστε κάποια αντίστοιχα παραδείγματα ευάλωτων ομάδων που γνωρίζετε. **Θέμα Β: Με βάση το υλικό (Δελτίο Τύπου: Generation 2.0)** Συζητείστε στην υποομάδα ποια είναι η ευάλωτη κατηγορία (ομάδα) στη συγκεκριμένη περίπτωση και παρουσιάστε σε ποιον φορέα μπορούν να απευθυνθούν για υποστήριξη αυτά τα ευάλωτα άτομα.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα, περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. Μοιράστε τα δύο θέματα σε διαφορετικές ομάδες. **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **12** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων. **4** Αναρτήστε τα φύλλα παρουσίασης των ομάδων στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	• Δελτίο Τύπου: Ελλάν Πασσέ. • Δελτίο Τύπου: Generation 2.0.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΛΛΑΝ ΠΑΣΕ:
8 Απριλίου 2023 – Παγκόσμια Ημέρα Ρομά

Σαν σήμερα, το 1971, πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο το Πρώτο Παγκόσμιο Συνέδριο Ρομά που έθεσε τις βάσεις **για τη συλλογική διεκδίκηση της αναγνώρισης των δικαιωμάτων μας** – δικαιωμάτων που καταπατούνταν για εκατοντάδες χρόνια. Έτσι λοιπόν σήμερα, **τιμάμε τη μνήμη των προγόνων μας**, που πριν 52 χρόνια ένωσαν τις φωνές τους υπέρ της ισότητας και της ελευθερίας, αποφασίζοντας να παλέψουν για την εξάλειψη των διακρίσεων και του ρατσισμού, που μεγάλο μέρος των κοινοτήτων Ρομά ανά τον κόσμο βίωνε.

Σήμερα γιορτάζουμε τη γλώσσα μας, τον πολιτισμό και την πλούσια ιστορία μας. Όμως, παρά τις προσπάθειες μισού αιώνα, συνεχίζουμε να **αντιμετωπίζουμε σοβαρές διακρίσεις και στέρηση θεμελιωδών δικαιωμάτων**, με μεγάλο μέρος των Ελλήνων Ρομά να ζει ακόμα περιθωριοποιημένο χωρικά και κοινωνικά, σε απάνθρωπες συνθήκες. Συνεχίζουμε να ερχόμαστε αντιμέτωποι/ες με τα πολλά πρόσωπα του **Αντιτσιγγανισμού** σε συστηματική βάση.

Έτσι, η 8η Απρίλη δεν αποτελεί μόνο μια επέτειο ή μια μέρα γιορτής. Τα αιτήματα των κοινοτήτων μας παραμένουν το ίδιο επίκαιρα με τότε και η **ανάγκη για συλλογικούς αγώνες και διεκδικήσεις είναι επιτακτική**. Το δικαίωμα στη στέγαση, στην εκπαίδευση, στην εργασία, στην ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη και στις δομές υγείας αποτελεί ακόμα καθημερινές διεκδικήσεις για την Κοινότητα τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. **Ας αποτελέσει λοιπόν η σημερινή μέρα το έναυσμα για κοινούς αγώνες και διεκδικήσεις, για τις δικές μας μάχες ενάντια στον Αντιτσιγγανισμό και τις πολλαπλές διακρίσεις!**

ελλάν πασσέ

Η Πανελλαδική Συνομοσπονδία Ελλήνων Ρομά «ΕΛΛΑΝ ΠΑΣΣΕ» συστάθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 2016 και αποτελεί το πρώτο τριτοβάθμιο σωματείο στην ιστορία των Ελλήνων Ρομά με σκοπό την εκπροσώπηση, τη στήριξη και την ενσωμάτωση των Ελλήνων Ρομά στην ελληνική & ευρωπαϊκή κοινότητα, σεβόμενη την πολιτιστική παράδοση των Ρομά. Βασικός της στόχος είναι η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης της κοινότητας των Ρομά με απώτερο σκοπό τη σταδιακή αντιμετώπιση και εξάλειψη όλων των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι Τσιγγάνοι στη χώρα μας στα ζητήματα της καθημερινής διαβίωσης και της κοινωνικής ένταξης.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Generation 2.0: Ζητάμε την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη για την έλλειψη ισότιμης πρόσβασης στις διαδικασίες κτήσης ελληνικής ιθαγένειας για τα Άτομα με Αναπηρία

Ως οργανισμός που παρακολουθεί σταθερά την εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, εντοπίσαμε ουσιώδη κενά και δυσλειτουργίες όσον αφορά το δικαίωμα των αλλοδαπών ΑμεΑ, τόσο κατά τη διαδικασία της απόκτησης ιθαγένειας λόγω γέννησης και φοίτησης όσο και κατά τη διαδικασία πολιτογράφησης. Για τον λόγο αυτό **στις 15.11.2023, καταθέσαμε Αναφορά στον Συνήγορο του Πολίτη καλώντας τον να παρέμβει σχετικά με την έλλειψη ισότιμης πρόσβασης στις διαδικασίες κτήσης ελληνικής ιθαγένειας για τα Άτομα με Αναπηρία**.

Ενδεικτικά, στην αναφορά μας τονίζουμε τα εξής θέματα τα οποία οδηγούν στον **αποκλεισμό πολλών ΑμεΑ μεταναστευτικής καταγωγής από την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας:**

– Ενώ ο νόμος παρέχει σε ανήλικα και νεαρά άτομα με βαριά αναπηρία, άνω του 80%, που έχουν γεννηθεί ή μεγαλώσει στη χώρα, τη δυνατότητα να αιτηθούν για ιθαγένεια, χωρίς βεβαιώσεις σπουδών αλλά με πιστοποιητικά παροχής υπηρεσιών εξειδικευμένης περίθαλψης και παρεμβάσεων ψυχοκοινωνικής ή θεραπευτικής αποκατάστασης, εντούτοις, τέσσερα και πλέον έτη μετά, δεν έχει εκδοθεί ακόμη η σχετική Υπουργική Απόφαση που απαιτείται. Ως εκ τούτου, η δυνατότητα που παρέχεται μέσω αυτής της διάταξης παραμένει κενό γράμμα, και τα παιδιά μεταναστευτικής καταγωγής με βαριές αναπηρίες στερούνται στην πράξη το δικαίωμά τους να λάβουν ελληνική ιθαγένεια.

– Επίσης, σε ό,τι αφορά τη διαδικασία πολιτογράφησης αλλογενών, απαραίτητο στάδιο είναι η απόκτηση του Πιστοποιητικού Επάρκειας Γνώσεων για την Πολιτογράφηση (ΠΕΓΠ). Οι εξετάσεις όμως για το πιστοποιητικό είναι γραπτές και σημαντικής δυσκολίας. Προφορικές εξετάσεις μπορούν να δώσουν, κατ' εξαίρεση, μόνο τα άτομα άνω των 62 ετών και τα άτομα με σωματική αναπηρία άνω του 67%. Επομένως, άτομα που έχουν μόνο ψυχική ή νοητική αναπηρία δεν έχουν δικαίωμα σε προφορικές εξετάσεις αλλά μόνο σε γραπτές.

Δυστυχώς για μια ακόμα φορά διαπιστώνεται η έλλειψη ουσιαστικής συμπερίληψης των Ατόμων με Αναπηρία στην ελληνική κοινωνία, με αποτέλεσμα να αποκλείονται και να στερούνται δικαιωμάτων διαχρονικά.

Με την αναφορά αυτή ευχόμαστε να αναδειχθεί το ζήτημα του αποκλεισμού των ευάλωτων ΑμεΑ μεταναστευτικής καταγωγής από το δικαίωμά τους να αιτηθούν την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας.

Το Generation 2.0 RED είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός ανθρώπων διαφορετικής καταγωγής που συνεργάζονται για να προωθήσουν την ισότιμη συμμετοχή σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία, μέσω της ενδυνάμωσης των κοινοτήτων.

Συνδυάζουμε δράση και έρευνα, με στόχο την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας και της ετερότητας, την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων εν γένει. Ως οργάνωση διαθέτουμε πάνω από δεκαπέντε χρόνια εμπειρίας στην κοινωνική δράση, την κοινωνιολογική και νομική έρευνα, τη διαχείριση προγραμμάτων και τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Συμμετέχουμε και συνεργαζόμαστε με τα μεγαλύτερα δίκτυα ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ελλάδας και της Ευρώπης, διεκδικώντας τα δικαιώματα των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, ανεξαρτήτως καταγωγής, εθνικότητας, θρησκείας, φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Το Generation 2.0 RED προήλθε από τη συνένωση του Second Generation, το οποίο δραστηριοποιούνταν ως άτυπη ομάδα από το 2006, και του Ινστιτούτου για τα Δικαιώματα, την Ισότητα & την Ετερότητα (i-RED), τον Δεκέμβριο του 2013. Στη μέχρι τώρα πορεία του, έχει ολοκληρώσει καμπάνιες που οδήγησαν στο δικαίωμα στην ελληνική ιθαγένεια για τη δεύτερη γενιά, έχει επεκτείνει τις υπηρεσίες που παρέχει δωρεάν καθημερινά, έχει συμμετάσχει σε φεστιβάλ και έχει διοργανώσει πλήθος εκδηλώσεων και δράσεων που προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

2 Ομάδες εργασίας

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου και του παιδιού
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο μέσο ή στο τέλος της εκπαιδευτικής συνάντησης για την Υποενότητα 2.2 (2.2.4-2.2.5)
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση σε ένα θέμα – πρόβλημα – περιστατικό ή σε μια θέση – άποψη. • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	Περιγράψτε το θέμα που θα επεξεργαστούν οι ομάδες: **Ερώτημα ομάδας Α:** Γνωρίζετε ποια είναι τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου; Δώστε παραδείγματα. **Ερώτημα ομάδας Β:** Γνωρίζετε ποια είναι τα θεμελιώδη δικαιώματα του παιδιού; Δώστε παραδείγματα. **Ερώτημα ομάδας Γ:** Πού μπορούν να απευθυνθούν τα άτομα που έχουν υποστεί διακρίσεις;
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. Μοιράστε τα τρία θέματα σε διαφορετικές ομάδες. **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **12** Προβολή επιλεγμένων βίντεο και σύντομος σχολιασμός. **13** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων. **4** Αναρτήστε τα φύλλα παρουσίασης των ομάδων στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

Μετά το τέλος της συζήτησης προτείνεται να προβάλετε ένα ή και περισσότερα από τα κάτωθι βίντεο:

- **Συνήγορος του Παιδιού, Παιδιά και δικαιοσύνη: τα δικαιώματά σου**, διαθέσιμο στο: https://youtu.be/jWixa7LWYvo?si=eKkyP2hlBKgi3K_k
- **Το δικαίωμα στη Μη Διάκριση**, διαθέσιμο στο: https://youtu.be/ev8i0kQxfds?si=oSEpGhYQ4Kr1Ayge
- **Το Δικαίωμα στην Εκπαίδευση**, διαθέσιμο στο: https://youtu.be/5QU1ZPTU4SA?si=SE1nGFYfzV2xPpgp
- **Δικαιώματα του Παιδιού**, διαθέσιμο στο: https://youtu.be/Khoe4vZ9JBw?si=DwM8z9O4kZg2Hs8x και https://youtu.be/Khoe4vZ9JBw?si=6dREhbvhg7DW_h33
- **Το Δικαίωμα στην Πληροφόρηση και Ανάπτυξη**, διαθέσιμο στο: https://youtu.be/D3Ze40LFNkU?si=CGDc5YeW8UyxaCbu
- **Το Δικαίωμα στην Προστασία και Ιδιωτική Ζωή**, διαθέσιμο στο: https://youtu.be/z8deu-_gxQg?si=UP3vtd6ACUkJnHIi

Ακολουθεί σχολιασμός.

3	Καταιγισμός ιδεών
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στην αρχή ή στο μέσο της εκπαιδευτικής συνάντησης για την Υποενότητα 2.3
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Το «σπάσιμο του πάγου» και η ενεργοποίηση της ομάδας. • Η διερεύνηση προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των καταρτιζομένων. • Η καταγραφή και ταξινόμηση των απόψεων. • Η εισαγωγή στο θέμα προς επεξεργασία. • Η αποσαφήνιση εννοιών.
ΟΜΑΔΕΣ	Στην ολομέλεια
ΥΛΙΚΑ	1 Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) 2 Βιντεοπροβολέας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	**10΄-20΄ ΣΥΝΟΛΙΚΑ:** 5΄-10΄ για τον καταιγισμό ιδεών και την καταγραφή – ταξινόμηση των απόψεων. 5΄-10΄ για διευκρινίσεις, σχολιασμό, παραδείγματα, κατηγοριοποίηση και εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων. Ο προτεινόμενος χρόνος είναι ενδεικτικός.
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Ερώτημα*: Γνωρίζετε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) που να δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα; Ποια είναι η αποστολή τους και σε ποιους τομείς παρεμβαίνουν; Διατυπώστε το ερώτημα του καταιγισμού ιδεών και επισημάνετε ότι ζητείται η αυθόρμητη – σύντομη (χωρίς σχολιασμό και τεκμηρίωση) διατύπωση άποψης/θέσης και ότι ο σχολιασμός θα ακολουθήσει στη συνέχεια.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Διατυπώστε το θέμα και καταγράψτε – ταξινομήστε τις απαντήσεις των εκπαιδευομένων στον χαρτοπίνακα. Ακολουθεί συζήτηση, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων στην Ολομέλεια.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	1 Επισημάνετε τον στόχο για αυθόρμητες, χωρίς αυτολογοκρισία απαντήσεις/αντιδράσεις. 2 Ξεκαθαρίστε ότι στο πλαίσιο της καταγραφής των αντιδράσεων δεν σχολιάζει ούτε ο/η εκπαιδευτής/τρια ούτε οι άλλοι/ες εκπαιδευόμενοι/ες.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**3** Οι ιδέες καταγράφονται και ταξινομούνται χωρίς κριτική και υποδείξεις. Η συζήτηση, ο σχολιασμός, τα αιτήματα για διευκρινίσεις, οι ενδεχόμενες διαφωνίες θα διατυπωθούν στη συνέχεια. Μετά την καταγραφή, ακολουθεί οργανωμένη συζήτηση στην ολομέλεια, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Μετά το τέλος της συζήτησης, προτείνεται να προβάλετε ένα ή και περισσότερα από τα κάτωθι βίντεο: • **Διεθνής Αμνηστία – Ελληνικό Τμήμα: «Ανθρώπινα Δικαιώματα»**, διαθέσιμο στο: https://www.youtube.com/watch?v=A-VsbCqlVhk&ab_channel=amnestygreece • **MSF Greece: Ένα μήνυμα ελπίδας για την Παγκόσμια Ημέρα Μεταναστών 2023**, διαθέσιμο στο: https://www.youtube.com/watch?v=vkb2VhCQ_w&ab_channel=msfgreece • **Κέντρο Διοτίμα: καμπάνια #PAINted, Η έμφυλη βία έχει πολλές αποχρώσεις**, διαθέσιμο στο: https://youtu.be/Nge63dM2tTk?si=EIOnTsZbN1o5eSVL και **#DontSkip Campaign**, διαθέσιμο στο: https://youtu.be/LFCS03yBy2Y?si=XcdaDtADSty6kIUB Ακολουθεί σχολιασμός.

4 Μελέτη περίπτωσης

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Συνοδεία σε εφημερεύον Ψυχιατρικό Τμήμα
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της Ενότητας 2
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η διευκόλυνση της δημιουργίας κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο μερών. • Η παροχή ακριβών πληροφοριών και ασφαλών διευκρινίσεων κατά την επικοινωνία μεταξύ του εφήβου και της παιδοψυχιάτρου. • Η διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ των δύο μερών. • Η επεξεργασία εναλλακτικών προσεγγίσεων στη διαπολιτισμική μεσολάβηση της συγκεκριμένης περίπτωσης.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Προβληματική κατάσταση:** Ασυνόδευτος έφηβος Ιρανός, αιτών άσυλο, πηγαίνει σε προκαθορισμένο ραντεβού με παιδοψυχίατρο σε αποκεντρωμένη δομή ψυχικής υγείας, με τη συνοδεία Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας. Ο έφηβος είναι 17 ετών, μουσουλμάνος. Η μητρική του γλώσσα είναι τα φαρσί και μιλά ελάχιστα ελληνικά. Έχει φτάσει στην Ελλάδα πριν από ένα εξάμηνο. Μένει σε κέντρο φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων (ξενώνα) στην Αθήνα. Βιώνει έντονη ανησυχία και αγωνία, έχει προβλήματα συγκέντρωσης, αϋπνίες, εφιάλτες, είναι ευερέθιστος, μένει συχνά απομονωμένος. Τείνει να αντιδρά παρορμητικά και να εμπλέκεται σε καβγάδες, ενώ κάνει συχνά σχολικές απουσίες. Λαμβάνει ήδη φαρμακευτική αγωγή για το στρες, η οποία του έχει δοθεί στο νησί που διέμενε πριν μεταφερθεί στην Αθήνα. Κατά τη διάρκεια του ραντεβού έχει εφίδρωση και ταχυπαλμία, είναι σε εγρήγορση και αγωνιά καθώς βρίσκεται σε άγνωστο περιβάλλον, δεν γνωρίζει ούτε την ομιλούμενη γλώσσα ούτε τη διαδικασία. Φαίνεται να δίνει ελλιπείς ή μπερδεμένες απαντήσεις, σε κάποιες από τις ερωτήσεις της παιδοψυχιάτρου.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (συνέχεια)

Η παιδοψυχίατρος, μέσα από τη λήψη του ψυχιατρικού ιστορικού, προσπαθεί να συγκεντρώσει τις απαραίτητες πληροφορίες για να πραγματοποιήσει ψυχιατρική αξιολόγηση. Ενδεικτικά, διερευνά τα συμπτώματα του εφήβου, την ύπαρξη προηγούμενης διάγνωσης, την προηγούμενη φαρμακευτική αγωγή, το πιθανό ιστορικό χρόνιων παθήσεων, τις συνθήκες διαβίωσής του κτλ. Ο στόχος της είναι να προτείνει κατάλληλα βήματα συστηματικής παρακολούθησης του περιστατικού και κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή, καθώς υποψιάζεται ότι η αδυναμία έγκαιρης αντιμετώπισης μπορεί να επιδεινώσει πιθανά συμπτώματα μετατραυματικού στρες.

Β Ενέργειες των εκπαιδευομένων:
Χωρίστε τους/τις καταρτιζόμενους/ες σε ομάδες για να συζητήσουν και να απαντήσουν στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ομάδα/ες Α:
- Ποιες είναι οι σημαντικότερες δυσκολίες που περιμένετε να συναντήσετε στη διαπολιτισμική μεσολάβηση μεταξύ του εφήβου και της παιδοψυχιάτρου;
- Ποια πιθανά πολιτισμικά στερεότυπα μπορεί να εμποδίσουν την επικοινωνία μεταξύ των δύο μερών;

Ομάδα/ες Β:
- Πώς θα δημιουργήσετε ένα κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ τους;
- Πώς θα προστατεύατε τα δικαιώματα του εφήβου ως παιδιού-ανηλίκου;

Γ Συλλογή δεδομένων ή τεκμηρίων:
Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να αναζητήσουν σχετική νομοθεσία, παρόμοια περιστατικά που έχουν γίνει γνωστά, καθώς και τη θέση που έχουν πάρει επίσημοι φορείς της πολιτείας, διάφορες οργανώσεις και συλλογικότητες, και μεμονωμένα άτομα, επώνυμα ή μη.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

1 Παρουσιάστε την περίπτωση, περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την προβληματική κατάσταση. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί, σε αυτό το πρώιμο στάδιο, αν και σε ποιον βαθμό η επιλεγείσα περίπτωση ανταποκρίνεται στην προηγούμενη κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία τους.

2 Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας των εκπαιδευομένων πάνω στη συγκεκριμένη περίπτωση: Παρουσιάστε αναλυτικά τις *ενέργειες* και τον *τρόπο ανάλυσης* των δεδομένων που θα επεξεργαστούν.

3 Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα *δεδομένα* και τα *τεκμήρια* πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ της προβληματικής κατάστασης και των ενεργειών στις οποίες πρέπει να προβούν για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων.

4 Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄.

5 Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. Μοιράστε τα δύο θέματα σε διαφορετικές ομάδες.

6 Αφήστε 15΄-20΄ στη διάθεση των εκπαιδευομένων για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**7** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε ενεργά αλλά διακριτικά στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **8** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Οι ομάδες παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους. **9** Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός, όχι αναγκαστικά όλες οι ομάδες εργασίας αλλά τουλάχιστον 1 ομάδα εργασίας Α και 1 ομάδα εργασίας Β παρουσιάζουν μέσω ενός/μίας εκπροσώπου τα συμπεράσματά τους στην ολομέλεια. Οι εκπρόσωποι των άλλων ομάδων καλούνται να παρουσιάσουν μόνο τα στοιχεία ή τις διαστάσεις για το θέμα που *συμπληρώνουν* τις απόψεις που ήδη κατατέθηκαν ή *διαφοροποιούνται* από αυτές. **10** Προχωρήστε σε παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο εργασίας των ομάδων, ενώ φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στην προβληματική κατάσταση, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **11** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Αναρτήστε τα φύλλα παρουσίασης των ομάδων στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου.

Β2.3 | Ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις στη διαπολιτισμική μεσολάβηση

Προτεινόμενες συμμετοχικές – βιωματικές δραστηριότητες:

1 **Καταιγισμός ιδεών:**
Πολιτισμικές διαφορές

2 **Παιχνίδι ρόλων:**
Δημιουργία κέντρου φιλοξενίας προσφύγων στην Αταραξία

3 **Ομάδες εργασίας:**
Συζητώντας με τον Αμίν Μαλούφ

4 **Μελέτη περίπτωσης:**
Η περίπτωση του Οδυσσέα Τσενάι

5 **Μελέτη περίπτωσης:**
Η περίπτωση του Μουράτ

1	Καταιγισμός ιδεών
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Πολιτισμικές διαφορές
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στην αρχή της Υποενότητας 3.1
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Το «σπάσιμο του πάγου» και η ενεργοποίηση της ομάδας. • Η διερεύνηση προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των εκπαιδευομένων. • Η καταγραφή και ταξινόμηση των απόψεων. • Η εισαγωγή στο θέμα προς επεξεργασία.
ΟΜΑΔΕΣ	Στην ολομέλεια
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Βιντεοπροβολέας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	**10΄-20΄ ΣΥΝΟΛΙΚΑ:** 5΄-10΄ για τον καταιγισμό ιδεών και την καταγραφή – ταξινόμηση των απόψεων. 5΄-10΄ για διευκρινίσεις, σχολιασμό, παραδείγματα, κατηγοριοποίηση και εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων. Ο προτεινόμενος χρόνος είναι ενδεικτικός.
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Ερώτημα*: Όταν ακούτε τη φράση «πολιτισμικές διαφορές» τι σας έρχεται στο μυαλό; Απαντήστε άμεσα και αυθόρμητα, εκφράζοντας τις πρώτες σκέψεις/θέσεις που έρχονται στο μυαλό σας.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Διατυπώστε το θέμα και καταγράψτε – ταξινομήστε τις απαντήσεις των εκπαιδευομένων στον χαρτοπίνακα. Ακολουθεί συζήτηση, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων στην ολομέλεια.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Επισημάνετε τον στόχο για αυθόρμητες, χωρίς αυτολογοκρισία απαντήσεις/αντιδράσεις. **2** Ξεκαθαρίστε ότι στο πλαίσιο της καταγραφής των αντιδράσεων δεν σχολιάζει ούτε ο/η εκπαιδευτής/τρια ούτε οι άλλοι/ες εκπαιδευόμενοι/ες. **3** Οι ιδέες καταγράφονται και ταξινομούνται χωρίς κριτική και υποδείξεις. Η συζήτηση, ο σχολιασμός, τα αιτήματα για διευκρινίσεις, οι ενδεχόμενες διαφωνίες θα διατυπωθούν στη συνέχεια. Μετά την καταγραφή, ακολουθεί οργανωμένη συζήτηση στην ολομέλεια, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων.

2	Παιχνίδι ρόλων
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Δημιουργία κέντρου φιλοξενίας προσφύγων στην Αταραξία
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της Υποενότητας 3.4
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Ο αναστοχασμός, από την πλευρά των εκπαιδευομένων, πάνω σε συμπεριφορές και στάσεις (τους). • Η διαχείριση περιβάλλοντος διαφωνιών και αντιθέσεων. • Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησής τους «μπαίνοντας» στη θέση του/της άλλου/ης και καταλαβαίνοντας τον ρόλο και τη θέση του/της άλλου/ης. • Η ανάπτυξη δεξιοτήτων ή/και ικανοτήτων διαπολιτισμικής μεσολάβησης.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Σύντομη σύνοψη της πλοκής:** Στην πόλη Αταραξία ύστερα από κυβερνητική απόφαση πρόκειται να ιδρυθεί κέντρο φιλοξενίας προσφύγων. Η πλειονότητα των κατοίκων είναι αρνητική στην παραπάνω απόφαση, αλλά μια δυναμική μειονότητα υποστηρίζει τα δικαιώματα των προσφύγων και την ίδρυση ενός λειτουργικού κέντρου φιλοξενίας προσφύγων. Καλείται ένας/μία Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια προκειμένου να βοηθήσει στη γεφύρωση των διαφορετικών προσεγγίσεων. **Β Ρόλοι:** • Εκπρόσωπος/οι κατοίκων που διαφωνούν με την ίδρυση του κέντρου φιλοξενίας προσφύγων (πλειονότητα). • Εκπρόσωπος/οι κατοίκων που υποστηρίζουν τα δικαιώματα των προσφύγων. • Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Εξηγήστε τους στόχους του παιχνιδιού: Τι πρόκειται να εξεταστεί, για ποιον λόγο γίνεται η δραστηριότητα. **2** Επίσης, εξηγήστε ότι το συγκεκριμένο παιχνίδι θα το «παίξει» το σύνολο της τάξης σε μικρές ομάδες, των οποίων ο αριθμός θα είναι ανάλογος με τον αριθμό των ρόλων της άσκησης.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Υπενθυμίζεται ότι βασική παράμετρος επιτυχίας της δραστηριότητας και κύρια ευθύνη σας είναι η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευομένων. **4** Στη συνέχεια, παρουσιάστε στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τη σύνοψη, δηλαδή το θέμα του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό να επιχειρήσετε τη σύνδεση του σεναρίου που έχει επιλεγεί και παρουσιάζεται στη σύνοψη με την πραγματική κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία των εκπαιδευομένων. **5** Ακολουθεί η παρουσίαση των ρόλων και των χαρακτηριστικών τους. **6** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄. **7** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες. **8** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 10΄ για να διανείμουν τους ρόλους μεταξύ τους και να προετοιμαστούν για την επιτέλεση του παιχνιδιού στην ολομέλεια. **9** Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των εκπαιδευομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **10** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας οι ομάδες παρουσιάζουν τη δημόσια επιτέλεση του παιχνιδιού. **11** Οι υπόλοιποι/ες εκπαιδευόμενοι/ες που δεν συμμετέχουν στις ομάδες αναλαμβάνουν τον ρόλο του/της παρατηρητή/τριας. Οι παρατηρητές/τριες θα κληθούν, στη συνέχεια, να σχολιάσουν τη δράση κάθε ομάδας και θα σας βοηθήσουν να υποστηρίξετε τον σχολιασμό σας (βλ. επόμενο βήμα). **12** Στον σχολιασμό που ακολουθεί, θέστε ερωτήματα σχετικά με τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν στην ομάδα κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της επιτέλεσης. Επιμένετε ιδιαίτερα στις δυσκολίες που συνάντησαν οι εκπαιδευόμενοι/ες και στην αντιμετώπιση των ασυμβατοτήτων/αντιθέσεων ανάμεσα στον ρόλο που υποδύθηκαν και στις πραγματικές τους στάσεις και απόψεις. **13** Τέλος, συστηματοποιήστε και συνθέστε τα συμπεράσματα της ομάδας συνδέοντάς τα με το αντικείμενο της ενότητας και με τις κοινωνικές εμπειρίες των εκπαιδευομένων.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Φροντίστε να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας μεταξύ των εκπαιδευομένων. **2** Αν κάποιος/α εκπαιδευόμενος/η δεν επιθυμεί να εκτεθεί συμμετέχοντας στη δράση, δώστε τον χρόνο προσαρμογής που χρειάζεται. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**4** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στον σχολιασμό των εκπαιδευομένων, που θα ακολουθήσει τη δημόσια επιτέλεση του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό τα σχόλια να γίνονται με έναν ευγενικό και δημιουργικό τρόπο, ο οποίος να υποστηρίζει τη μάθηση, χωρίς να προσανατολίζεται προς οποιαδήποτε μορφή υποτίμησης των μελών των ομάδων που έπαιξαν το παιχνίδι ρόλων στην ολομέλεια.

3	Ομάδες εργασίας
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Συζητώντας με τον Αμίν Μααλούφ
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της Υποενότητας 3.6
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση στο θέμα της ποικιλίας, της αποδοχής και της κατανόησης του/της «άλλου»/«άλλης». • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Θέμα προς επεξεργασία:** Διαβάστε το παρακάτω απόσπασμα από το βιβλίο του Αμίν Μααλούφ *Οι φονικές ταυτότητες* (Ωκεανίδα, 1999). *Είμαστε όλοι αναγκασμένοι να ζούμε σε ένα σύμπαν που δεν μοιάζει σε τίποτε με τον τόπο από τον οποίο καταγόμαστε, πρέπει όλοι να μάθουμε κι άλλες γλώσσες, άλλους τρόπους ομιλίας, άλλους κώδικες…* *Ο κόσμος είναι μια σύνθετη μηχανή και δεν τον διαλύεις μονάχα με ένα κατσαβίδι. Αυτό όμως δεν θα πρέπει να μας εμποδίσει να παρατηρούμε, να επιδιώκουμε να καταλάβουμε, να κοιτάμε μέσα μας, να συζητάμε και καμιά φορά να προτείνουμε το ένα ή το άλλο μονοπάτι που θα μπορούσε να ακολουθήσει η σκέψη μας.* Μπορείτε να συνδέσετε την παραπάνω άποψη του Αμίν Μααλούφ με κάποιο περιστατικό (ή κάποια περιστατικά) από την προσωπική σας εμπειρία; Περιγράψτε πώς το παραπάνω περιστατικό σας βοήθησε πιθανόν να ξανασκεφτείτε προηγούμενες αντιλήψεις και στάσεις και να επιλέξετε περισσότερο ανοιχτές απέναντι στη διαφορετικότητα απόψεις και συμπεριφορές.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

1 Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους.

2 Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν.

3 Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων.

4 Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄.

5 Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας.

6 Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια.

7 Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70.

8 Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες.

9 Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση.

10 Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας).

11 Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους.

12 Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, μπορείτε να αναρτήσετε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων.

4 Μελέτη περίπτωσης

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Η περίπτωση του Οδυσσέα Τσενάι
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της Υποενότητας 3.8
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμπέδωση των δύο μοντέλων της διαμεσολάβησης (επίλυση προβλημάτων και αφηγηματική διαμεσολάβηση). • Η κατανόηση των επιμέρους σταδίων των παραπάνω μοντέλων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών προσεγγίσεων σε ένα ζήτημα. • Η ενδυνάμωση της αίσθησης ασφάλειας για την αξιοποίηση των μοντέλων στην πράξη.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Προβληματική κατάσταση:** Ο Οδυσσέας Τσενάι ήταν μαθητής αλβανικής καταγωγής ο οποίος αρίστευσε και θα έπρεπε να ήταν ο σημαιοφόρος στη σχολική παρέλαση. Όμως οι γονείς του σχολείου όπου φοιτούσε χωρίστηκαν σε δύο ομάδες. Οι περισσότεροι διαφωνούσαν εντελώς με τον «Αλβανό σημαιοφόρο» και μόνο μια μικρή ομάδα υποστήριζε το δικαίωμά του να κρατήσει τη σημαία. Υποθέστε ότι το σχολείο σάς καλεί να διαμεσολαβήσετε ανάμεσα στις δύο ομάδες γονιών. **Β Ενέργειες των εκπαιδευομένων:** Θέμα προς επεξεργασία: *Ομάδα/ες Α:* Με βάση το μοντέλο διαμεσολάβησης επίλυσης προβλημάτων, καταγράψτε τα βήματα που θα κάνατε για να διαμεσολαβήσετε στο συγκεκριμένο περιστατικό. *Ομάδα/ες Β:* Με βάση το μοντέλο αφηγηματικής διαμεσολάβησης, καταγράψτε τα βήματα που θα κάνατε για να διαμεσολαβήσετε στο συγκεκριμένο περιστατικό.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (συνέχεια)	**Γ Συλλογή δεδομένων ή τεκμηρίων:** Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να αναζητήσουν σχετική νομοθεσία, παρόμοια περιστατικά που έχουν γίνει γνωστά, καθώς και τη θέση που έχουν πάρει επίσημοι φορείς της πολιτείας, διάφορες οργανώσεις και συλλογικότητες, καθώς και μεμονωμένα άτομα επώνυμα ή μη.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε την περίπτωση περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την προβληματική κατάσταση. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί, σε αυτό το πρώιμο στάδιο, αν και σε ποιον βαθμό η επιλεγείσα περίπτωση ανταποκρίνεται στην προηγούμενη κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας των εκπαιδευομένων πάνω στη συγκεκριμένη περίπτωση: Παρουσιάστε αναλυτικά τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ της προβληματικής κατάστασης και των ενεργειών στις οποίες πρέπει να προβούν για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. Μοιράστε τα δύο θέματα σε διαφορετικές ομάδες. **6** Αφήστε 15΄-20΄ στη διάθεση των εκπαιδευομένων για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **7** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε ενεργά αλλά διακριτικά στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **8** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Οι ομάδες παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους. **9** Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός, όχι αναγκαστικά όλες οι ομάδες εργασίας αλλά τουλάχιστον 1 ομάδα εργασίας Α και 1 ομάδα εργασίας Β παρουσιάζουν μέσω ενός/μίας εκπροσώπου τα συμπεράσματά τους στην ολομέλεια. Οι εκπρόσωποι των άλλων ομάδων καλούνται να παρουσιάσουν μόνο τα στοιχεία ή τις διαστάσεις για το θέμα που συμπληρώνουν τις απόψεις που ήδη κατατέθηκαν ή διαφοροποιούνται από αυτές. **10** Προχωρήστε σε παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο εργασίας των ομάδων, ενώ φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στην προβληματική κατάσταση, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **11** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Αναρτήστε τα φύλλα παρουσίασης των ομάδων στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου. **4** Αν θεωρείτε ότι χρειάζεται, μπορεί να γίνει μια επανάληψη των βασικών βημάτων των δύο μοντέλων διαπολιτισμικής μεσολάβησης, πριν από την έναρξη του παιχνιδιού ρόλων.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να βρείτε αναλυτικά στοιχεία για την περίπτωση του Οδυσσέα Τσενάι: https://www.in.gr/2021/04/16/stories/ekpliktiki-istoria-tou-odyssea-tsenai-pou-vrisketai-21-xronia-meta-ratsistiko-paralirima-enantion-tou/

5 Μελέτη περίπτωσης

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Η περίπτωση του Μουράτ
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της Υποενότητας 3.8
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εφαρμογή της διαδικασίας της διαπολιτισμικής μεσολάβησης. • Η κατανόηση και «γεφύρωση» των πολιτισμικών διαφορών. • Η κατανόηση της διαφορετικής εννοιολόγησης της «ενηλικιότητας» σε διαφορετικούς πολιτισμούς.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Προβληματική κατάσταση:** Ο Μουράτ είναι ανήλικος (15 ετών), ασυνόδευτος και αιτών άσυλο από το Αφγανιστάν, ο οποίος φιλοξενείται σε αντίστοιχη δομή στην Ελλάδα. Με τη βοήθεια του κοινωνικού λειτουργού της δομής έχει κάνει εγγραφή σε ελληνικό γυμνάσιο. Έχει την υποστήριξη των εκπαιδευτικών του σχολείου. Πρόσφατα ο Μουράτ ενημέρωσε τον κοινωνικό λειτουργό ότι θέλει να σταματήσει το σχολείο και να δουλέψει σε αγροτικές εργασίες. Έχει ήδη βρει εργοδότη στην περιοχή της δομής. Ο κοινωνικός λειτουργός είναι εντελώς αντίθετος με την επιλογή του Μουράτ και προσπαθεί να τον πείσει να συνεχίσει το σχολείο. Η σχέση τους φτάνει σε αδιέξοδο και καλείται για βοήθεια ένας/μία Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια. Αν ήσασταν στη θέση του/της Διαπολιτισμικού Μεσολαβητή/τριας πώς θα διαχειριζόσασταν το παραπάνω περιστατικό; **Β Ενέργειες των εκπαιδευομένων:** Σκεφτείτε σε ομάδες και απαντήστε: Ποια ακριβώς βήματα θα ακολουθούσατε ώστε να έχετε μια αποτελεσματική διαμεσολαβητική διαδικασία; Μπορείτε να ακολουθήσετε κάποια από τα μοντέλα διαμεσολάβησης που περιγράφονται στην Ενότητα 3 (μοντέλο επίλυσης προβλημάτων ή μοντέλο αφηγηματικής διαμεσολάβησης), αλλά μπορείτε και να προτείνετε τα δικά σας βήματα για να επιτύχετε τον στόχο σας.

συνέχεια >

< συνέχεια

	Γ Συλλογή δεδομένων ή τεκμηρίων: Μπορείτε να αναζητήσετε στοιχεία για τη σχολική διαρροή των μεταναστών/τριών ή προσφύγων μαθητών/τριών στην Ελλάδα. Επίσης, μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες για τον αριθμό των εργαζόμενων ανηλίκων στις χώρες προέλευσης των μεταναστών/τριών ή προσφύγων.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε την περίπτωση περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την προβληματική κατάσταση. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί, σε αυτό το πρώιμο στάδιο, αν και σε ποιον βαθμό η επιλεγείσα περίπτωση ανταποκρίνεται στην προηγούμενη κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας των εκπαιδευομένων πάνω στη συγκεκριμένη περίπτωση: Παρουσιάστε αναλυτικά τις *ενέργειες* και τον *τρόπο ανάλυσης* των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα *δεδομένα* και τα *τεκμήρια* πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ της προβληματικής κατάστασης και των ενεργειών στις οποίες πρέπει να προβούν για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Αφήστε 15΄-20΄ στη διάθεση των εκπαιδευομένων για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **7** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε ενεργά αλλά διακριτικά στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **8** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Οι ομάδες παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους. **9** Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός, όχι αναγκαστικά όλες οι ομάδες εργασίας αλλά τουλάχιστον 1 ομάδα εργασίας παρουσιάζει μέσω ενός/μίας εκπροσώπου τα συμπεράσματά της στην ολομέλεια. Οι εκπρόσωποι των άλλων ομάδων καλούνται να παρουσιάσουν μόνο τα στοιχεία ή τις διαστάσεις για το θέμα που συμπληρώνουν τις απόψεις που κατατέθηκαν ή διαφοροποιούνται από αυτές. **10** Προχωρήστε σε παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο εργασίας των ομάδων, ενώ φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στην προβληματική κατάσταση, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **11** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Αναρτήστε τα φύλλα παρουσίασης των ομάδων στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου.

Β2.4 | Ψυχοκοινωνικές διεργασίες υποστήριξης της διαπολιτισμικής μεσολάβησης

Προτεινόμενες συμμετοχικές – βιωματικές δραστηριότητες:

1 **Παιχνίδι ρόλων:**
Σωματική (Κινητική) αναπηρία

2 **Παιχνίδι ρόλων:**
Ενεργητική ακρόαση – Ενσυναίσθηση

3 **Ομάδες εργασίας:**
Η ασπίδα μου

4 **Εργασία σε τριάδες:**
Εφόδια

1	Παιχνίδι ρόλων
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Σωματική (Κινητική) αναπηρία
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στην αρχή της Υποενότητας 4.2.2
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η διαπραγμάτευση στάσεων και συμπεριφορών. • Ο αναστοχασμός, από την πλευρά των εκπαιδευομένων, πάνω σε συμπεριφορές και στάσεις (τους). • Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησής τους «μπαίνοντας» στη θέση του/της «άλλου»/«άλλης» και καταλαβαίνοντας τον ρόλο του/της. • Η ανάπτυξη δεξιοτήτων ή/και ικανοτήτων.
ΟΜΑΔΕΣ	Χωρισμός σε δυάδες
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Σύντομη σύνοψη της πλοκής:** Ζητήστε από ομάδες των δύο ατόμων να εκτελέσουν εναλλάξ μία ή περισσότερες δραστηριότητες, όπως σχέδιο, ζωγραφική και κολάζ, δέσιμο παπουτσιών, μοίρασμα τράπουλας για παιχνίδι χαρτιών, μετάβαση στην τουαλέτα, άθληση σε ατομικά ή ομαδικά αθλήματα κτλ. χρησιμοποιώντας μόνο το ένα χέρι. **Β Ρόλοι:** **1** Το άτομο που εκτελεί τη δραστηριότητα. **2** Παρατηρητής/τρια.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Εξηγήστε τους στόχους του παιχνιδιού: Τι πρόκειται να εξεταστεί, για ποιον λόγο γίνεται η δραστηριότητα. **2** Επίσης, εξηγήστε ότι το συγκεκριμένο παιχνίδι θα το «παίξει» το σύνολο της τάξης σε δυάδες. **3** Υπενθυμίζεται ότι βασική παράμετρος επιτυχίας της δραστηριότητας και κύρια ευθύνη σας είναι η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευομένων.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**4** Στη συνέχεια, παρουσιάστε στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τη σύνοψη, δηλαδή το θέμα του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό να επιχειρήσετε τη σύνδεση του σεναρίου που έχει επιλεγεί και παρουσιάζεται στη σύνοψη με την πραγματική κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία των εκπαιδευομένων. **5** Ακολουθεί η παρουσίαση των ρόλων και των χαρακτηριστικών τους. **6** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄. **7** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες. **8** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 10΄ για να διανείμουν τους ρόλους μεταξύ τους και να προετοιμαστούν για την επιτέλεση του παιχνιδιού στην ολομέλεια. **9** Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **10** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: το κάθε άτομο δοκιμάζει στην πράξη την άσκηση και κατόπιν έχουν άλλα 10΄ να το συζητήσουν μεταξύ τους. **11** Στη συνέχεια, τουλάχιστον 2 ομάδες παρουσιάζουν δημόσια την επιτέλεση του παιχνιδιού διατηρώντας τους ίδιους ρόλους ή αλλάζοντας ρόλους. **12** Οι καταρτιζόμενοι/ες θα κληθούν να σχολιάσουν την εμπειρία τους τόσο στην προσπάθειά τους να εκτελέσουν τις καθημερινές δραστηριότητες με ένα χέρι όσο και ως παρατηρητές/τριες. **13** Στον σχολιασμό που ακολουθεί, θέστε ερωτήματα σχετικά με τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν στην ομάδα κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας, της επιτέλεσης και της παρατήρησης. Επιμένετε ιδιαίτερα στις δυσκολίες που συνάντησαν οι εκπαιδευόμενοι/ες και στην αντιμετώπιση των ασυμβατοτήτων/αντιθέσεων ανάμεσα στον ρόλο που υποδύθηκαν και στις πραγματικές τους στάσεις και απόψεις. **14** Τέλος, συστηματοποιήστε και συνθέστε τα συμπεράσματα της ομάδας, συνδέοντάς τα με το αντικείμενο της ενότητας και με τις κοινωνικές εμπειρίες των εκπαιδευομένων.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Φροντίστε να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας μεταξύ των εκπαιδευομένων. **2** Αν κάποιος/α εκπαιδευόμενος/η δεν επιθυμεί να εκτεθεί συμμετέχοντας στη δράση, δώστε τον χρόνο προσαρμογής που χρειάζεται. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**4** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στον σχολιασμό των εκπαιδευομένων που θα ακολουθήσει τη δημόσια επιτέλεση του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό τα σχόλια να γίνονται με έναν ευγενικό και δημιουργικό τρόπο, ο οποίος να υποστηρίζει τη μάθηση, χωρίς να προσανατολίζεται προς οποιαδήποτε μορφή υποτίμησης των μελών των ομάδων που έπαιξαν το παιχνίδι ρόλων στην ολομέλεια. **5** Προβολή βίντεο για τη γυναίκα σέρφερ Bethany Hamilton: Κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας μπορεί να παρουσιαστεί και να συζητηθεί η περίπτωση της Bethany Hamilton. Η Bethany έχασε το ένα της χέρι σε επίθεση καρχαρία όταν ήταν μόλις 13 ετών. Αντί να εγκαταλείψει το άθλημα που αγαπούσε, η Bethany συνέχισε να κάνει σερφ μόνο με το ένα της χέρι, ξεκινώντας μόλις έναν μήνα μετά την επίθεση. Το 2007 πραγματοποίησε το όνειρό της να γίνει επαγγελματίας σέρφερ και μέχρι σήμερα θεωρείται μια από τις καλύτερες σέρφερ στον κόσμο. Παρακάτω η ιστοσελίδα της και στον 2ο υπερσύνδεσμο ένα βίντεο με την Bethany σε δράση.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Ιστοσελίδα: https://bethanyhamilton.com/ Βίντεο: *Bethany Hamilton Rides Kelly Slater's Perfect Wave* https://youtu.be/a8BJhTkv4LA?si=FGv13S9dWXAaw1dJ

2 Παιχνίδι ρόλων

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Ενεργητική ακρόαση – Ενσυναίσθηση
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της Υποενότητας 4.2
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εφαρμογή της ενεργητικής ακρόασης. • Η παρατήρηση της μη λεκτικής επικοινωνίας. • Ο αναστοχασμός, από την πλευρά των εκπαιδευομένων, πάνω σε συμπεριφορές και στάσεις (τους). • Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησής τους «μπαίνοντας» στη θέση του/της «άλλου»/«άλλης» και καταλαβαίνοντας τον ρόλο του/της.
ΟΜΑΔΕΣ	Χωρισμός σε τριάδες
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Σύντομη σύνοψη της πλοκής:** Σας προτείνουμε να σχηματίσετε υποομάδες των 3 ατόμων και να πάρετε τρεις ρόλους: Ένα άτομο θα είναι εκείνο που θα μιλάει, άλλο άτομο θα είναι εκείνο που θα ακούει και το τρίτο θα είναι εκείνο που θα παρατηρεί. **Β Ρόλοι:** **1** Ομιλητής/τρια **2** Ακροατής/τρια **3** Παρατηρητής/τρια *Περιγραφή των ρόλων:* Ο/Η ομιλητής/τρια θα μιλάει στο άτομο, που θα ακούει για περίπου 5΄, σχετικά με κάποιο θέμα που τον/την απασχολεί. Ο/Η ακροατής/τρια θα κάνει επαναδιατυπώσεις. Θα λειτουργεί δηλαδή ως καθρέφτης, θα χρησιμοποιεί την «ηχώ». Κάνοντας περίληψη του περιεχομένου, θα επαναδιατυπώνει και τα συναισθήματα, τις αντιδράσεις ή τις καταστάσεις που περιγράφονται. Ο/Η παρατηρητής/τρια δεν θα παρεμβαίνει, θα κρατάει κάποια απόσταση από τους/τις άλλους/ες δύο και θα κρατάει σημειώσεις. Δεν θα επικεντρώνεται μόνο στον/στην ομιλητή/τρια. Αλλά θα παρατηρεί, πέρα από το λεκτικό περιεχόμενο και τη γλώσσα του σώματος, τη μη λεκτική επικοινωνία και των δύο και τι είδους παρεμβάσεις θα κάνει ο/η ακροατής/τρια.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

1 Εξηγήστε τους στόχους του παιχνιδιού: Τι πρόκειται να εξεταστεί, για ποιον λόγο γίνεται η δραστηριότητα.

2 Επίσης, εξηγήστε ότι το συγκεκριμένο παιχνίδι θα το «παίξει» το σύνολο της τάξης σε μικρές ομάδες των οποίων ο αριθμός θα είναι ανάλογος με τον αριθμό των ρόλων της άσκησης.

3 Υπενθυμίζεται ότι βασική παράμετρος επιτυχίας της δραστηριότητας και κύρια ευθύνη σας είναι η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευομένων.

4 Στη συνέχεια, παρουσιάστε στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τη σύνοψη, δηλαδή το θέμα του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό να επιχειρήσετε τη σύνδεση του σεναρίου που έχει επιλεγεί και παρουσιάζεται στη σύνοψη με την πραγματική κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία των εκπαιδευομένων.

5 Ακολουθεί η παρουσίαση των ρόλων και των χαρακτηριστικών τους.

6 Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄.

7 Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες.

8 Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 10΄ για να διανείμουν τους ρόλους μεταξύ τους και να προετοιμαστούν για την επιτέλεση του παιχνιδιού στην ολομέλεια.

9 Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες.

10 Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Η κάθε ομάδα δοκιμάζει στην πράξη την άσκηση και κατόπιν έχουν άλλα 10΄ να το συζητήσουν μεταξύ τους.

11 Εάν υπάρχει χρόνος, επαναλαμβάνεται η άσκηση, αλλά σε κάθε ομάδα τα άτομα αναλαμβάνουν διαφορετικό ρόλο από αυτόν που έπαιξαν την προηγούμενη φορά.

12 Στη συνέχεια, τουλάχιστον 2 ομάδες παρουσιάζουν δημόσια την επιτέλεση του παιχνιδιού διατηρώντας τους ίδιους ρόλους ή αλλάζοντας ρόλους.

13 Σε κάθε ομάδα που έχει παρουσιάσει το παιχνίδι στην ολομέλεια, τα μέλη της σχολιάζουν τη δράση και την εμπειρία τους από αυτήν μέσα από τον δικό τους ρόλο.

14 Στον σχολιασμό που ακολουθεί στην ολομέλεια, θέστε ερωτήματα σχετικά με τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν στην ομάδα κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της επιτέλεσης. Επιμένετε ιδιαίτερα στις δυσκολίες που συνάντησαν οι εκπαιδευόμενοι/ες και στην αντιμετώπιση των ασυμβατοτήτων/αντιθέσεων ανάμεσα στον ρόλο που υποδύθηκαν και στις πραγματικές τους στάσεις και απόψεις.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**15** Τέλος, συστηματοποιήστε και συνθέστε τα συμπεράσματα της ομάδας συνδέοντάς τα με το αντικείμενο της ενότητας και με τις κοινωνικές εμπειρίες των εκπαιδευομένων.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Φροντίστε να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας μεταξύ των εκπαιδευομένων. **2** Αν κάποιος/α εκπαιδευόμενος/η δεν επιθυμεί να εκτεθεί συμμετέχοντας στη δράση, δώστε τον χρόνο προσαρμογής που χρειάζεται. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου. **4** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στον σχολιασμό των εκπαιδευομένων, που θα ακολουθήσει τη δημόσια επιτέλεση του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό τα σχόλια να γίνονται με έναν ευγενικό και δημιουργικό τρόπο, ο οποίος να υποστηρίζει τη μάθηση, χωρίς να προσανατολίζεται προς οποιαδήποτε μορφή υποτίμησης των μελών των ομάδων που έπαιξαν το παιχνίδι ρόλων στην ολομέλεια. **5** Απευθύνετε ερωτήματα στους/στις εκπαιδευόμενους/ες ώστε να εστιάσουν στο τι λέχθηκε κατά τη διάρκεια της άσκησης και ταυτόχρονα και στη μη λεκτική επικοινωνία. Έγιναν κατανοητά όσα ειπώθηκαν; Ήταν τα μηνύματα μη λεκτικής επικοινωνίας σε ανάλογη κατεύθυνση με τον λόγο των ατόμων που μιλούσαν σε κάθε διαφορετική περίπτωση;

3	Ομάδες εργασίας
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Η ασπίδα μου
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της Υποενότητας 4.3
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η έκφραση επιθυμιών και στόχων για το μέλλον. • Η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας. • Η επικέντρωση στον εαυτό μας και μέσα από την καλλιέργεια εμπιστοσύνης, το μοίρασμα μέσα στην ομάδα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Φωτοτυπία της ασπίδας σε μεγέθυνση (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Πολύχρωμοι μαρκαδόροι **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Αυτοκόλλητη ταινία – Χαρτοταινία **5** Εκτυπωμένα χαρτιά: Ασπίδα σε Α4 (ατομική), Ασπίδα σε Α3 (ομαδική)
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να πάρουν ο/η καθένας/μιά από μια φωτοτυπία της ασπίδας και να ζωγραφίσουν ή να γράψουν: – Στα αριστερά επάνω, κάτι που αρέσει σε αυτούς/ές στη δουλειά τους. – Στα δεξιά επάνω, κάτι που αρέσει σε αυτούς/ές να κάνουν στον ελεύθερο χρόνο τους. – Στα αριστερά κάτω, έναν στόχο που θέλουν να πετύχουν στη δουλειά τους τον επόμενο χρόνο. – Στα δεξιά κάτω, ένα χαρακτηριστικό της προσωπικότητάς τους που τους/τις βοηθάει στις σχέσεις τους με τους άλλους ανθρώπους. Στη συνέχεια, χωρισμένοι/ες σε ομάδες, συγκρίνετε τι γράψατε και μοιραστείτε τους προβληματισμούς σας.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα περιγράφοντας στους /στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας, στις οποίες θα παρουσιάσουν τις ασπίδες τους. Τα στοιχεία από τις ατομικές ασπίδες (χαρτί Α4) θα περαστούν στην ασπίδα της ομάδας (χαρτί Α3). **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ανταλλάξουν τους προβληματισμούς τους και να ετοιμάσουν μια παρουσίαση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας συζητούν όλοι/ες μαζί στην ολομέλεια για 20΄: Παρουσιάζουν τις κοινά συμπληρωμένες ασπίδες όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **12** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τις ζωγραφιές αν οι εκπαιδευόμενοι/ες το επιθυμούν.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων. **4** Αναρτήστε τις κοινά συμπληρωμένες ασπίδες στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας αν οι εκπαιδευόμενοι/ες το επιθυμούν.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Ασπίδα

Η ασπίδα μου

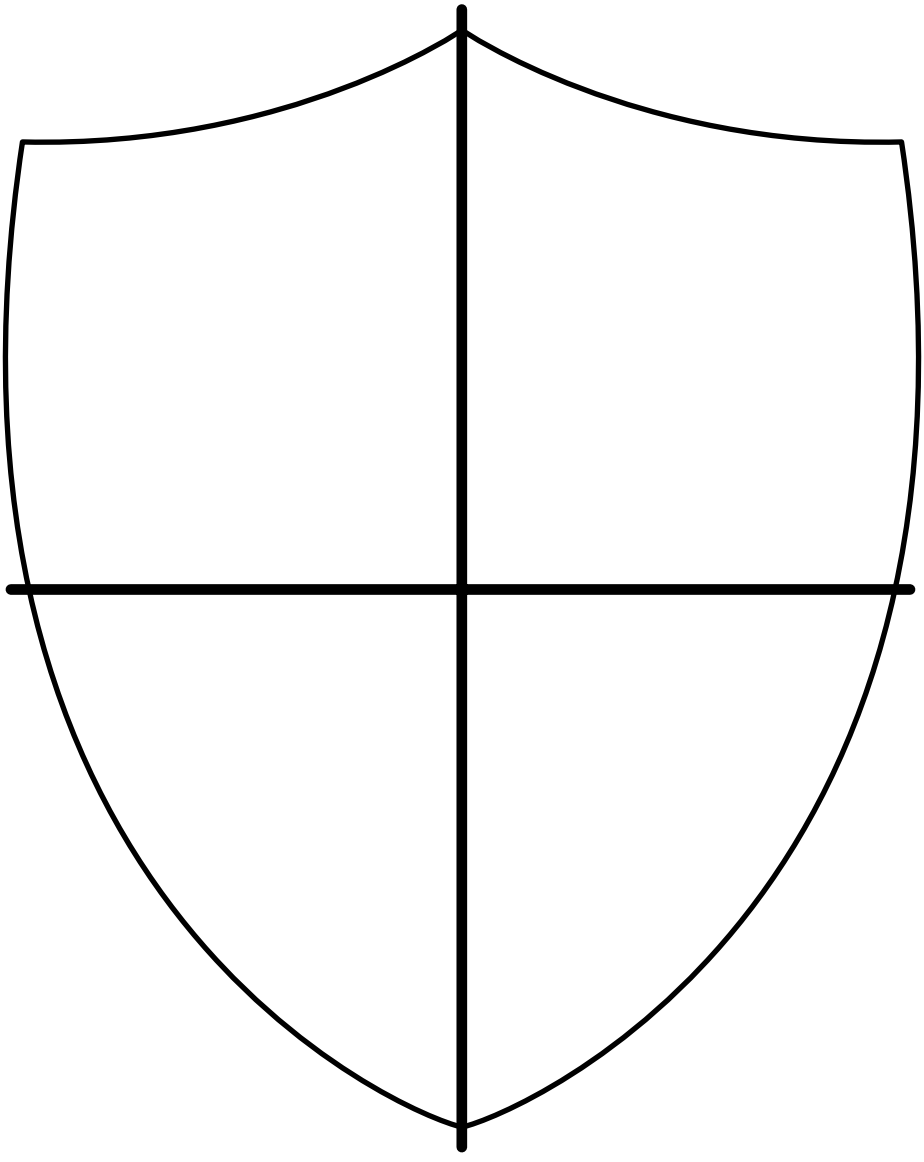

4	Εργασία σε τριάδες
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Εφόδια
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της Υποενότητας 4.3
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η έκφραση και αποσαφήνιση επιθυμιών και στόχων για το μέλλον. • Η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας. • Ο αναστοχασμός των καταρτιζομένων σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα.
ΟΜΑΔΕΣ	Χωρισμός σε τριάδες
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	35΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να απαντήσουν στην παρακάτω ερώτηση: Ποια είναι τα εφόδια που χρειάζεστε για να κάνετε καθημερινά καλύτερα τη δουλειά σας;
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα, περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας των τριών, στις οποίες θα μοιραστούν τις σκέψεις τους. Ο/Η καθένας/μιά έχει 3΄-5΄ να μιλήσει και την ώρα εκείνη οι υπόλοιποι/ες δεν θα πρέπει να τον/τη διακόπτουν. **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας συζητούν όλοι/ες μαζί στην ολομέλεια για 20΄: Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εργασίας τους όλες οι ομάδες. Εάν κάποια εφόδια έχουν ήδη αναφερθεί δεν χρειάζεται να επαναληφθούν από τις επόμενες ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **12** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε σε έναν τοίχο της αίθουσας το σύνολο των αποτελεσμάτων της δραστηριότητας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων.

B2.5 | Γλώσσα και διερμηνεία

Προτεινόμενες συμμετοχικές – βιωματικές δραστηριότητες:

1 **Καταιγισμός ιδεών:**
Τι είναι η γλώσσα;

2 **Ομάδες εργασίας:**
Διάλεκτοι, διαφημίσεις και χιούμορ

3 **Ομάδες εργασίας:**
Μέσα από τα μάτια και τη φωνή των προσφύγων

4 **Ομάδες εργασίας:**
Τεχνικές διερμηνείας και διαπολιτισμικής μεσολάβησης

5 **Μελέτη περίπτωσης:**
Τηλεφωνική διαμεσολάβηση

1	Καταιγισμός ιδεών
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Τι είναι η γλώσσα;
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στην αρχή της Υποενότητας 5.1
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Το «σπάσιμο του πάγου» και η ενεργοποίηση της ομάδας. • Η διερεύνηση προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των εκπαιδευομένων. • Η καταγραφή και ταξινόμηση των απόψεων. • Η εισαγωγή στο θέμα προς επεξεργασία.
ΟΜΑΔΕΣ	Στην ολομέλεια
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Βιντεοπροβολέας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	**10΄-20΄ ΣΥΝΟΛΙΚΑ:** 5΄-10΄ για τον καταιγισμό ιδεών και την καταγραφή – ταξινόμηση των απόψεων. 5΄-10΄ για διευκρινίσεις, σχολιασμό, παραδείγματα, κατηγοριοποίηση και εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων. Ο προτεινόμενος χρόνος είναι ενδεικτικός.
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Ερώτημα:* Τι είναι η γλώσσα; Όταν ακούτε τη λέξη «γλώσσα» τι σας έρχεται στο μυαλό; Απαντήστε άμεσα και αυθόρμητα, εκφράζοντας τις πρώτες σκέψεις/θέσεις που έρχονται στο μυαλό σας.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Διατυπώστε το θέμα και καταγράψτε – ταξινομήστε τις απαντήσεις των εκπαιδευομένων στον χαρτοπίνακα. Ακολουθεί συζήτηση, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων στην ολομέλεια.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Επισημάνετε τον στόχο για αυθόρμητες, χωρίς αυτολογοκρισία απαντήσεις/αντιδράσεις. **2** Ξεκαθαρίστε ότι στο πλαίσιο της καταγραφής των αντιδράσεων δεν σχολιάζει ούτε ο/η εκπαιδευτής/τρια ούτε οι άλλοι/ες εκπαιδευόμενοι/ες. **3** Οι ιδέες καταγράφονται και ταξινομούνται χωρίς κριτική και υποδείξεις. Η συζήτηση, ο σχολιασμός, τα αιτήματα για διευκρινίσεις και οι ενδεχόμενες διαφωνίες θα διατυπωθούν στη συνέχεια. Μετά την καταγραφή, ακολουθεί οργανωμένη συζήτηση στην ολομέλεια, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων.

2	Ομάδες εργασίας
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Διάλεκτοι, διαφημίσεις και χιούμορ
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της διδασκαλίας των Υποενοτήτων 5.1 και 5.2
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση σε ένα θέμα – πρόβλημα – περιστατικό ή σε μια θέση – άποψη. • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας Μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	45΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Δείτε στο βίντεο τη διαφήμιση «ο Τάσος και η Τασούλα»: https://www.youtube.com/watch?v=rWz-GnM7w9k. Εντοπίστε τη διάλεκτο που χρησιμοποιείται αλλά και τις λέξεις/φράσεις της αγγλικής γλώσσας. Ποια είναι τα χιουμοριστικά στοιχεία της διαφήμισης; Πώς νομίζετε ότι πιθανόν στοχοποιούνται χιουμοριστικά και στιγματίζονται οι διαλεκτόφωνοι ομιλητές/τριες μέσα από το κείμενο και την εικόνα της διαφήμισης;
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **12** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, μπορείτε να αναρτήσετε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων. **4** Οι εκπαιδευόμενοι/ες χρειάζεται να εντοπίσουν τη χρήση της διαλέκτου αλλά και των αγγλικών λέξεων/φράσεων που χρησιμοποιούνται. Συζητήστε πώς προκαλείται το χιούμορ σε αυτή τη διαφήμιση. Πώς στοχοποιούνται χιουμοριστικά και πιθανόν στιγματίζονται οι διαλεκτόφωνοι/ες ομιλητές/τριες μέσα από τον λόγο τους στη διαφήμιση αλλά και την εικόνα τους;

συνέχεια >

< συνέχεια

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Ένα εναλλακτικό σενάριο θα μπορούσε να δοθεί με το βίντεο: https://www.youtube.com/watch?v=_tfygI_TSEw (διαφήμιση «Ο στρατός»). Οι καταρτιζόμενοι/ες διακρίνουν τις διαλέκτους που παρουσιάζονται και μπορούν να τις εντοπίσουν κάνοντας χρήση ενός χάρτη της Ελλάδας στην αίθουσα. Συζητούν για τα χαρακτηριστικά της κάθε διαλέκτου. Συζητούν πώς πιθανόν στοχοποιούνται χιουμοριστικά και στιγματίζονται οι διαλεκτόφωνοι/ες ομιλητές/τριες. Πηγή για τη δραστηριότητα αποτελεί το άρθρο των Φτερνιάτη, Α., Τσάμη, Β., & Αρχάκη, Α. (2016). «Τηλεοπτικές διαφημίσεις και γλωσσική ποικιλότητα: Προτάσεις κριτικής γλωσσικής διδασκαλίας», *Προσχολική & Σχολική Εκπαίδευση*, *4*(1), 85-100 http://dx.doi.org/10.12681/ppej.199

3	Ομάδες εργασίας
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Μέσα από τα μάτια και τη φωνή των προσφύγων
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της διδασκαλίας των Υποενοτήτων 5.3, 5.4 και 5.5
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση σε ένα θέμα – πρόβλημα – περιστατικό ή σε μια θέση – άποψη. • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	45΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Σας δίνονται κείμενα ή αποσπάσματα που προέρχονται από πρόσφυγες. Να τα σχολιάσετε και να διατυπώσετε τις σκέψεις σας. Τι συναισθήματα, αντιδράσεις σας δημιουργούνται;Έχετε βρεθεί σε παρόμοιες καταστάσεις;
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων.

συνέχεια >

< συνέχεια

	4 Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **12** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, μπορείτε να αναρτήσετε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων. **4** Ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο μπορεί οι ομάδες να ασχοληθούν με το σύνολο των αποσπασμάτων ή η κάθε ομάδα μόνο με ένα από αυτά.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1

«Προσλαμβάνουν μόνο Ιρανούς για να μιλούν μαζί μας. Συχνά δεν μπορούν να καταλάβουν τι λέω και δεν τους εμπιστεύομαι ότι θα πουν αυτό που λέω εγώ».

Αφγανός που μιλάει νταρί στη Χίο, Ελλάδα (από το κείμενο της Ενότητας 5).

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2

«Γενικά αισθάνομαι ότι γίνονται διακρίσεις εις βάρος μου, σχεδόν σε κάθε γλώσσα που μπορώ να μιλήσω υπάρχει πάντα κάτι που λέγεται ή παρεξηγείται, ακόμη και μέσα στον δικό μου κύκλο. Όταν μιλώ παστού οι ομιλητές νταρί δεν το δέχονται λόγω των εθνοτικών συγκρούσεων στο Αφγανιστάν, και όταν μιλώ παστού δεν αρέσει επίσης στα άτομα που μιλούν παστού γιατί λένε ότι έτσι αποξενώνω τον εαυτό μου και ακόμη και όταν μιλάω γερμανικά στο αφγανικό πλαίσιο (δηλαδή μπροστά σε άλλους Αφγανούς) το θεωρούν ως αποξένωση και αλαζονεία».

Απόσπασμα από την προφορική γλωσσική βιογραφία
ενός Αφγανού πρόσφυγα στη Γερμανία (από το κείμενο της Ενότητας 5).

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3

«Δεν ξέρω… Θα μπορούσαν να ήταν και κινέζικα απ' όσο ξέρω. Απλά δεν μπορούσα να καταλάβω λέξη από αυτά που έλεγαν [at the registration centre] και με κοιτούσαν να είμαι σαν χαζός. Δεν είμαι χαζός, απλά μιλάω μια διαφορετική γλώσσα».

Απόσπασμα από Παλαιστίνιο 33 ετών, στην Κατάνια, Σικελία

Ή

«Νομίζουν ότι το να μας μιλάνε μόνο στα ιταλικά [γλώσσα υποδοχής] θα μας κάνει να μάθουμε καλύτερα ιταλικά. Αλλά, αν δεν έχουμε ιδέα τι λένε και πού να πάμε για βοήθεια, τότε δεν θα μάθουμε ποτέ τη γλώσσα».

Ιρακινός 39 ετών, στην Κατάνια, Σικελία

4	Ομάδες εργασίας
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Τεχνικές διερμηνείας και διαπολιτισμικής μεσολάβησης
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της διδασκαλίας των Υποενοτήτων 5.6 και 5.7
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση σε ένα θέμα – πρόβλημα – περιστατικό ή σε μια θέση – άποψη. • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Είστε Διαπολιτισμικοί Μεσολαβητές/τριες στις περιστάσεις που παρουσιάζονται στα κείμενα. Εντοπίστε τις προκλήσεις που παρουσιάζονται. Σχεδιάστε τις ενέργειές σας επιλέγοντας τις κατάλληλες τεχνικές διερμηνείας και διαπολιτισμικής μεσολάβησης προκειμένου να διευκολύνετε αποτελεσματικά την επικοινωνία.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. Χωρίστε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε τρεις ομάδες. Η κάθε ομάδα επιλέγει ένα κείμενο – διάλογο με το οποίο θα ασχοληθεί. Η κάθε ομάδα εντοπίζει τις προκλήσεις που παρουσιάζονται στα κείμενά της, και συζητά ποιες τεχνικές διερμηνείας και διαπολιτισμικής μεσολάβησης επιλέγει και γιατί, προκειμένου να διευκολυνθεί αποτελεσματικά η επικοινωνία. **6** Εάν το επίπεδο της ομάδας είναι υψηλό και ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο, μπορεί η κάθε ομάδα να ασχοληθεί και με τα τρία κείμενα ή μόνο με ένα από αυτά. **7** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **8** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **9** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **10** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **11** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **12** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **13** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, μπορείτε να αναρτήσετε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1

**Σε συνεδρία μιας πρόσφυγα (S) με ψυχολόγο (Ψ).
Είστε ο/η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια (ΔΜ)**

Ψ: Γεια σου, Samira, γιατί ήρθες να μιλήσουμε;
ΔΜ: Γεια σου, Samira, γιατί ήρθες να μιλήσουμε;
S: Μιλούσα στο τηλέφωνο το βράδυ… Όχι, το απόγευμα ήταν, με την αδερφή μου. Ή ήταν βράδυ… δεν θυμάμαι. Ίσως να ήταν την προηγούμενη μέρα ή εκείνο το βράδυ. Πραγματικά δεν είμαι σίγουρη. Έχω αυτούς τους πονοκεφάλους και ο γιος μου κλαίει συνέχεια. Η ζωή εδώ είναι τόσο δύσκολη, είμαι μόνη με τα παιδιά μου [κλαίει]. Δεν έχω χρήματα για τίποτα για τα παιδιά μου, αυτοί οι πονοκέφαλοι είναι τρομεροί, είμαι μόνη εδώ, με πήρε τηλέφωνο η αδερφή μου και μου είπε ότι ίσως ο άντρας μου… δεν τον έχω δει για τρία χρόνια. Είμαι μόνη.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2

**Σε ιατρική εξέταση/συνεδρία ανάμεσα σε ασθενή (Α) και γιατρό (Γ).
Είστε ο/η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια (ΔΜ)**

Γ: Λαμβάνετε το φάρμακο τακτικά. Είμαι σίγουρος ότι θα σας βοηθήσει να ανακουφιστείτε από τις κρίσεις πανικού σας.
ΔΜ: Χρησιμοποιείτε το φάρμακο τακτικά. Ο γιατρός είναι σίγουρος ότι θα σας βοηθήσει με τις κρίσεις πανικού.
Α: Inshallah.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3

**Σε συνέντευξη για επανεγκατάσταση με συνεντευκτή (Σ)
και συνεντευξιαζόμενο πρόσφυγα (Π). Είστε ο/η Διαπολιτισμικός/ή
Μεσολαβητής/τρια (ΔΜ)**

Σ: Μία λύση είναι να σε μετακινήσουμε για επανεγκατάσταση στην Αίγυπτο.
ΔΜ: Μία λύση είναι να σε μετακινήσουμε για επανεγκατάσταση στην Αίγυπτο.
Π: Πες του να πάει να πνιγεί.

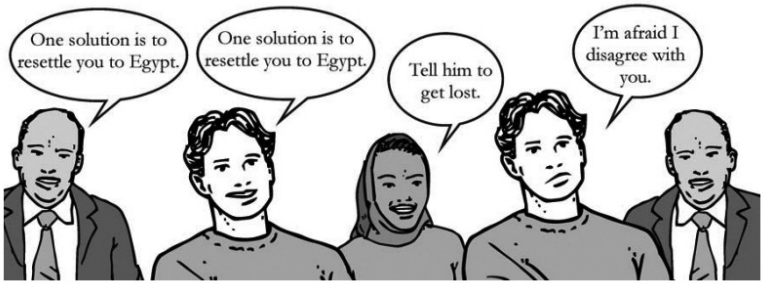

5	Μελέτη περίπτωσης
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Τηλεφωνική διαμεσολάβηση
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της διδασκαλίας των υποενοτήτων 5.6 και 5.7
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η ανάπτυξη μεθοδολογικών δεξιοτήτων. • Η ανάλυση, κατηγοριοποίηση και ανασύνθεση δεδομένων. Η διεξαγωγή συλλογισμών και διατύπωση συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η ανάλυση δεδομένων και η παραγωγή συλλογισμών ευνοούν την ανάπτυξη νέων μαθησιακών στρατηγικών από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία **6** Φυλλάδιο μελέτης περίπτωσης
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	30΄-40΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Προβληματική κατάσταση:** Η Αγιάν εμφανίζει χαρακτηριστικά νέου ατόμου σε μετεφηβική ηλικία. Φιλοξενείται εδώ και μια εβδομάδα σε Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή νησιού του ανατολικού Αιγαίου. Έφτασε στο νησί με φουσκωτό σκάφος συνοδευόμενη από δύο κορίτσια ηλικίας 4-6 ετών. Η Κλειστή Δομή βρίσκεται σε κατάσταση υπερπληθυσμού, ο αριθμός των νεοαφιχθέντων/εισών έχει αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες μέρες και το προσωπικό προσπαθεί, κάτω από δύσκολες συνθήκες, να ολοκληρώσει την καταγραφή τους. Αν και δηλώνει ότι έχει σομαλική καταγωγή, αλλά, παρ' όλα αυτά, δεν έχει γίνει ακόμη εφικτό να επικοινωνήσει με το προσωπικό της δομής, καθώς δεν μιλά καμιά άλλη γλώσσα εκτός από τη μητρική της, που δεν είναι τα σομαλί. Το αποτέλεσμα είναι ότι, παρά τις προσπάθειές της, δεν μπορεί να ολοκληρώσει την καταγραφή της εδώ και μέρες, γεγονός που την εξαντλεί ακόμη περισσότερο φυσικά και ψυχικά, ενώ την περιορίζει και αυστηρά εντός των ορίων της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής. Με παρέμβαση άλλων φιλοξενούμενων, οι υπάλληλοι της καταγραφής πληροφορούνται ότι η Αγιάν είναι πιθανό να μιλά σουαχίλι, ωστόσο, στο νησί δεν υπάρχει διερμηνέας ή Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια με γνώση της συγκεκριμένης γλώσσας.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (συνέχεια)	Με παρέμβαση της Ύπατης Αρμοστείας, ύστερα από πολλές προσπάθειες, εντοπίζεται μια Διαπολιτισμική Μεσολαβήτρια που εργάζεται στην Αθήνα και μπορεί να διερμηνεύσει στη συγκεκριμένη γλώσσα. Ορίζεται ότι η διερμηνεία θα γίνει τηλεφωνικά, μέσω ανοιχτής ακρόασης, σε γραφείο εντός της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής, την επόμενη μέρα. Η Διαπολιτισμική Μεσολαβήτρια αξιοποιεί τον χρόνο μέχρι την επόμενη μέρα προκειμένου να οργανώσει καλύτερα την παρέμβασή της. **Β Ενέργειες των εκπαιδευομένων:** Συζητήστε σε ομάδες και απαντήστε για την κάθε περίπτωση: **1** Ποιες είναι οι σημαντικότερες διαφορές μίας διά ζώσης και μίας τηλεφωνικής διαπολιτισμικής μεσολάβησης; **2** Ποιες είναι οι μεγαλύτερες δυσκολίες που πιστεύετε ότι θα αντιμετωπίζατε σε μια διαμεσολάβηση μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας; **3** Ποιες συγκεκριμένες ενέργειες θα κάνατε για να ξεπεράσετε τις δυσκολίες μιας διαμεσολάβησης μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας; **4** Τι θα συμβουλεύατε τη Διαπολιτισμική Μεσολαβήτρια προκειμένου να προετοιμάσει καλύτερα την παρέμβασή της;
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε την περίπτωση περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την προβληματική κατάσταση. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί, σε αυτό το πρώιμο στάδιο, αν και σε ποιον βαθμό η επιλεγείσα περίπτωση ανταποκρίνεται στην προηγούμενη κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας των εκπαιδευομένων πάνω στη συγκεκριμένη περίπτωση: Παρουσιάστε αναλυτικά τις *ενέργειες* και τον *τρόπο ανάλυσης* των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα *δεδομένα* και τα *τεκμήρια* πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ της προβληματικής κατάστασης και των ενεργειών στις οποίες πρέπει να προβούν για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Αφήστε 15΄-20΄ στη διάθεση των εκπαιδευομένων για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **7** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε ενεργά αλλά διακριτικά στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **8** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**9** Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός, όχι αναγκαστικά όλες οι ομάδες εργασίας αλλά τουλάχιστον 1 ομάδα εργασίας παρουσιάζει μέσω ενός/μίας εκπροσώπου τα συμπεράσματά της στην ολομέλεια. Οι εκπρόσωποι των άλλων ομάδων καλούνται να παρουσιάσουν μόνο τα στοιχεία ή τις διαστάσεις για το θέμα που *συμπληρώνουν* τις απόψεις που ήδη κατατέθηκαν ή *διαφοροποιούνται* από αυτές. **10** Προχωρήστε σε παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο εργασίας των ομάδων, ενώ φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στην προβληματική κατάσταση, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **11** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Εκτυπώστε και μοιράστε στις ομάδες εργασίας ένα φυλλάδιο περιγραφής της μελέτης περίπτωσης. **2** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της θεματικής ενότητας. **3** Αναρτήστε τα φύλλα παρουσίασης των ομάδων στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας. **4** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου. **5** Εστιάστε στις προκλήσεις που εντόπισαν οι εκπαιδευόμενοι/ες και δώστε έμφαση στους τρόπους διαχείρισης που πρότειναν και στην εφαρμογή αυτών σε κάθε περίπτωση.

B2.6 | Πολιτισμός και διαπολιτισμικές σχέσεις

Προτεινόμενες συμμετοχικές – βιωματικές δραστηριότητες:

1 **Παιχνίδι ρόλων:**
Οι διαφορετικές προσεγγίσεις στη διαχείριση της ετερότητας

2 **Μελέτη περίπτωσης:**
Εγγραφή προσφύγων μαθητών/τριών σε σχολείο

3 **Καταιγισμός ιδεών:**
Διαπολιτισμικές δράσεις

4 **Ομάδες εργασίας:**
Σχολιάζοντας ένα κοινωνικό πείραμα

1 Παιχνίδι ρόλων

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Οι διαφορετικές προσεγγίσεις στη διαχείριση της ετερότητας
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της διδασκαλίας της Ενότητας 6.2
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Ο αναστοχασμός, από την πλευρά των εκπαιδευομένων, πάνω στις διαφορετικές προσεγγίσεις στη διαχείριση της ετερότητας. • Η διαχείριση περιβάλλοντος διαφωνιών και αντιθέσεων. • Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης απέναντι σε διαφορετικά επιχειρήματα και απόψεις. • Η ανάπτυξη δεξιοτήτων ή/και ικανοτήτων, όπως της τεκμηρίωσης των απόψεων, της ενεργητικής ακρόασης κ.ά.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Σύντομη σύνοψη της πλοκής:** Στην πόλη Αταραξία γίνεται ένα δημοτικό συμβούλιο με θέμα: Ποια στάση είναι καλύτερο να ακολουθηθεί απέναντι στους/στις μετανάστες/τριες που κατοικούν εκεί. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου έχουν διαφορετικές απόψεις και επιχειρήματα. Συγχρόνως, έχει προσκληθεί και μια ομάδα σχολιαστών/τριών για να ακούσει και να σχολιάσει τα διαφορετικά επιχειρήματα. **Β Ρόλοι:** • Υποστηρικτές/τριες των αντιλήψεων της αφομοιωτικής προσέγγισης. • Υποστηρικτές/τριες των αντιλήψεων της διαπολιτισμικής προσέγγισης. • Παρατηρητές/τριες – Σχολιαστές/τριες.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Εξηγήστε τους στόχους του παιχνιδιού: Τι πρόκειται να εξεταστεί, για ποιον λόγο γίνεται η δραστηριότητα. **2** Επίσης, εξηγήστε ότι το συγκεκριμένο παιχνίδι θα το «παίξει» το σύνολο της τάξης σε ομάδες των οποίων ο αριθμός θα είναι ανάλογος με τον αριθμό των ρόλων της άσκησης.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Υπενθυμίζεται ότι βασική παράμετρος επιτυχίας της δραστηριότητας και κύρια ευθύνη σας είναι η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευομένων. **4** Στη συνέχεια, παρουσιάστε στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τη σύνοψη, δηλαδή το θέμα του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό να επιχειρήσετε τη σύνδεση του σεναρίου που έχει επιλεγεί και παρουσιάζεται στη σύνοψη με την πραγματική κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία των εκπαιδευομένων. **5** Ακολουθεί η παρουσίαση των ρόλων και των χαρακτηριστικών τους. **6** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄. **7** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες. **8** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 10΄ για να διανείμουν τους ρόλους μεταξύ τους και να προετοιμαστούν για την επιτέλεση του παιχνιδιού στην ολομέλεια. **9** Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των εκπαιδευομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **10** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας, τουλάχιστον 2-3 ομάδες παρουσιάζουν τη δημόσια επιτέλεση του παιχνιδιού. **11** Οι παρατηρητές/τριες θα κληθούν, στη συνέχεια, να σχολιάσουν τη δράση κάθε ομάδας και θα σας βοηθήσουν να υποστηρίξετε τον σχολιασμό σας (βλ. επόμενο βήμα). **12** Στον σχολιασμό που ακολουθεί, θέστε ερωτήματα σχετικά με τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν στην ομάδα κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της επιτέλεσης. Επιμένετε ιδιαίτερα στις δυσκολίες που συνάντησαν οι εκπαιδευόμενοι/ες και στην αντιμετώπιση των ασυμβατοτήτων/αντιθέσεων ανάμεσα στον ρόλο που υποδύθηκαν και στις πραγματικές τους στάσεις και απόψεις. **13** Τέλος, συστηματοποιήστε και συνθέστε τα συμπεράσματα της ομάδας, συνδέοντάς τα με το αντικείμενο της ενότητας και με τις κοινωνικές εμπειρίες των εκπαιδευομένων.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Φροντίστε να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας μεταξύ των εκπαιδευομένων. **2** Αν κάποιος/α εκπαιδευόμενος/η δεν επιθυμεί να εκτεθεί συμμετέχοντας στη δράση, δώστε τον χρόνο προσαρμογής που χρειάζεται. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)

4 Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στον σχολιασμό των εκπαιδευομένων, που θα ακολουθήσει τη δημόσια επιτέλεση του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό τα σχόλια να γίνονται με έναν ευγενικό και δημιουργικό τρόπο, ο οποίος να υποστηρίζει τη μάθηση, χωρίς να προσανατολίζεται προς οποιαδήποτε μορφή υποτίμησης των μελών των ομάδων που έπαιξαν το παιχνίδι ρόλων στην ολομέλεια.

5 Είναι σημαντικό να φροντίσετε να είναι κατανοητά από τους/τις καταρτιζόμενους/ες τα βασικά χαρακτηριστικά της αφομοιωτικής και της διαπολιτισμικής προσέγγισης, πριν από την έναρξη του παιχνιδιού. Αν θεωρείτε ότι χρειάζεται, μπορεί να γίνει μια επανάληψη των βασικών χαρακτηριστικών τους πριν από την έναρξη του παιχνιδιού ρόλων.

2 Μελέτη περίπτωσης

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Εγγραφή προσφύγων μαθητών/τριών σε σχολείο
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Μετά τη διδασκαλία της Ενότητας 6.3
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η βαθύτερη προσέγγιση και επεξεργασία ενός προβλήματος. • Η κατανόηση των επιμέρους σταδίων των παραπάνω μοντέλων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών προσεγγίσεων σε ένα ζήτημα. • Η αίσθηση ασφάλειας για την αξιοποίηση των μοντέλων στην πράξη.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Προβληματική κατάσταση:** Οι γονείς ενός δημοτικού σχολείου της Θεσσαλονίκης αντέδρασαν έντονα στη φοίτηση προσφυγόπουλων στο σχολείο τους. Το Υπουργείο Παιδείας με τη σειρά του αντέδρασε στην παραπάνω κίνηση των γονιών. **Β Ενέργειες των εκπαιδευομένων:** Σκεφτείτε σε ομάδες και απαντήστε για την κάθε περίπτωση: **1** Ποιες φαίνεται να είναι οι «κρυμμένες» ιδεολογικές αντιλήψεις των γονιών και ποιες οι θέσεις του Υπουργείου Παιδείας; **2** Διατυπώστε και τεκμηριώστε μια απάντηση προς τους γονείς αναδεικνύοντας τις θέσεις της διαπολιτισμικής προσέγγισης. **Γ Συλλογή δεδομένων ή τεκμηρίων:** Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να αναζητήσουν παρόμοια περιστατικά στον χώρο της εκπαίδευσης, καθώς και αντιδράσεις φορέων, οργανώσεων και ατόμων απέναντι στα περιστατικά αυτά.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε την περίπτωση περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την προβληματική κατάσταση. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί, σε αυτό το πρώιμο στάδιο, αν και σε ποιον βαθμό η επιλεγείσα περίπτωση ανταποκρίνεται στην προηγούμενη κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία τους.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας των εκπαιδευομένων πάνω στη συγκεκριμένη περίπτωση: Παρουσιάστε αναλυτικά τις *ενέργειες* και τον *τρόπο ανάλυσης* των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα *δεδομένα* και τα *τεκμήρια* πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ της προβληματικής κατάστασης και των ενεργειών στις οποίες πρέπει να προβούν για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Αφήστε 15΄-20΄ στη διάθεση των εκπαιδευομένων για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **7** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε ενεργά αλλά διακριτικά στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **8** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. **9** Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός, όχι αναγκαστικά όλες οι ομάδες εργασίας αλλά τουλάχιστον 1 ομάδα εργασίας παρουσιάζει μέσω ενός/μίας εκπροσώπου τα συμπεράσματά της στην ολομέλεια. Οι εκπρόσωποι των άλλων ομάδων καλούνται να παρουσιάσουν μόνο τα στοιχεία ή τις διαστάσεις για το θέμα που *συμπληρώνουν* τις απόψεις που ήδη κατατέθηκαν ή *διαφοροποιούνται* από αυτές. **10** Προχωρήστε σε παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο εργασίας των ομάδων, ενώ φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στην προβληματική κατάσταση, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **11** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, μπορείτε να αναρτήσετε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το περιστατικό της παραπάνω μελέτης περίπτωσης: https://www.kathimerini.gr/society/874615/oraiokastro-ochi-sta-prosfygopoyla-apo-ton-syllogo-goneon-toy-dimotikoy-scholeioy/

3	Καταιγισμός ιδεών
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Διαπολιτισμικές δράσεις
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Πριν τη διδασκαλία της Ενότητας 6.4.1
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Το «σπάσιμο του πάγου» και η ενεργοποίηση της ομάδας. • Η διερεύνηση προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των καταρτιζομένων. • Η καταγραφή και ταξινόμηση των απόψεων. • Η εισαγωγή στο θέμα προς επεξεργασία.
ΟΜΑΔΕΣ	Στην ολομέλεια
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Βιντεοπροβολέας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	**10΄-20΄ ΣΥΝΟΛΙΚΑ:** 5΄-10΄ για τον καταιγισμό ιδεών καθώς και για την καταγραφή – ταξινόμηση των απόψεων. 5΄-10΄ για διευκρινίσεις, σχολιασμό, παραδείγματα, κατηγοριοποίηση και εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων. Ο προτεινόμενος χρόνος είναι ενδεικτικός.
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Ερώτημα*: Μπορείτε να σκεφτείτε κάποιες διαπολιτισμικές δράσεις τις οποίες θα μπορούσε να οργανώσει ή να συμμετέχει στην οργάνωσή τους ένας/μία Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια; Απαντήστε άμεσα και αυθόρμητα, εκφράζοντας τις πρώτες σκέψεις, θέσεις που έρχονται στο μυαλό σας.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Διατυπώστε το θέμα και καταγράψτε – ταξινομήστε τις απαντήσεις των εκπαιδευομένων στον χαρτοπίνακα. Ακολουθεί συζήτηση, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων στην ολομέλεια.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Επισημάνετε τον στόχο για αυθόρμητες, χωρίς αυτολογοκρισία απαντήσεις/αντιδράσεις. **2** Ξεκαθαρίστε ότι στο πλαίσιο της καταγραφής των αντιδράσεων δεν σχολιάζει ούτε ο/η εκπαιδευτής/τρια ούτε οι άλλοι/ες εκπαιδευόμενοι/ες. **3** Οι ιδέες καταγράφονται και ταξινομούνται χωρίς κριτική και υποδείξεις. Η συζήτηση, ο σχολιασμός, τα αιτήματα για διευκρινίσεις και οι ενδεχόμενες διαφωνίες θα διατυπωθούν στη συνέχεια. Μετά την καταγραφή, ακολουθεί οργανωμένη συζήτηση στην ολομέλεια, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων.

4	Ομάδες εργασίας
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Σχολιάζοντας ένα κοινωνικό πείραμα
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Πριν ή μετά τη διδασκαλία της Ενότητας 6.6
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση στο θέμα της ποικιλίας, της αποδοχής και της κατανόησης του/της «άλλου»/«άλλης». • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία διαφορετικών απόψεων πάνω στο ίδιο θέμα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	45΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Παρακολουθήστε το βίντεο στον σύνδεσμο: https://www.youtube.com/watch?v=NhIaPWvW07o Πρόκειται για ένα κοινωνικό πείραμα το οποίο σχεδίασε και πραγματοποίησε η Μη Κυβερνητική Οργάνωση ACTION AID. Στη συνέχεια, απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις: • Ποιες προσεγγίσεις της πολιτισμικής ετερότητας εκφράζονται από τους /τις συμμετέχοντες/ουσες στο βίντεο; • Διακρίνετε σε κάποια από τα πρόσωπα που συμμετέχουν στοιχεία διαπολιτισμικής ικανότητας και ενσυναίσθησης; • Αν ήσασταν παρόντες/ούσες στο συγκεκριμένο περιστατικό με την ιδιότητα του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας, με ποιον τρόπο θα το διαχειριζόσασταν; • Καταγράψτε τις ενέργειες που θα κάνατε και τα επιχειρήματα που θα χρησιμοποιούσατε.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα, περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους όλες οι ομάδες. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **12** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, αναρτήστε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων. **4** Αναρτήστε τα φύλλα παρουσίασης των ομάδων στους τοίχους της αίθουσας μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείτε να διαβάσετε για μερικά ακόμη διεθνώς γνωστά κοινωνικά πειράματα: https://www.kathimerini.gr/life/science/774859/ta-psychologika-peiramata-poy-sokaran-ton-kosmo/

B2.7 | Επαγγελματική ανάπτυξη και κανόνες δεοντολογίας

Προτεινόμενες συμμετοχικές – βιωματικές δραστηριότητες:

1 **Καταιγισμός ιδεών:**
Επαγγελματοποίηση του πεδίου της διαπολιτισμικής μεσολάβησης

2 **Μελέτη περίπτωσης:**
Διαπολιτισμικοί διάλογοι

3 **Παιχνίδι ρόλων:**
Χτίζω γέφυρα ανάμεσα σε πολιτισμούς

4 **Ομάδες εργασίας:**
Αποδεκτές συμπεριφορές στη διαπολιτισμική μεσολάβηση

1 Καταιγισμός ιδεών

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Επαγγελματοποίηση του πεδίου της διαπολιτισμικής μεσολάβησης
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Υποενότητας 7.1
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Το «σπάσιμο του πάγου» και η ενεργοποίηση της ομάδας. • Η διερεύνηση προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των καταρτιζομένων. • Η καταγραφή και ταξινόμηση των απόψεων. • Η εισαγωγή στο θέμα προς επεξεργασία.
ΟΜΑΔΕΣ	Στην ολομέλεια
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Βιντεοπροβολέας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	**10΄-20΄ ΣΥΝΟΛΙΚΑ:** 5΄-10΄ για τον καταιγισμό ιδεών και την καταγραφή – ταξινόμηση των απόψεων. 5΄-10΄ για διευκρινίσεις, σχολιασμό, παραδείγματα, κατηγοριοποίηση και εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων. Ο προτεινόμενος χρόνος είναι ενδεικτικός.
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Ερώτημα:* Τι σας έρχεται στον νου με την έννοια επαγγελματοποίηση του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας;
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Διατυπώστε το θέμα και καταγράψτε – ταξινομήστε τις απαντήσεις των εκπαιδευομένων στον χαρτοπίνακα. Ακολουθεί συζήτηση, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων στην ολομέλεια.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Επισημάνετε τον στόχο για αυθόρμητες, χωρίς αυτολογοκρισία απαντήσεις/αντιδράσεις. **2** Ξεκαθαρίστε ότι στο πλαίσιο της καταγραφής των αντιδράσεων δεν σχολιάζει ούτε ο/η εκπαιδευτής/τρια ούτε οι άλλοι/ες εκπαιδευόμενοι/ες. **3** Οι ιδέες καταγράφονται και ταξινομούνται χωρίς κριτική και υποδείξεις. Η συζήτηση, ο σχολιασμός, τα αιτήματα για διευκρινίσεις, οι ενδεχόμενες διαφωνίες θα διατυπωθούν στη συνέχεια. Μετά την καταγραφή, ακολουθεί οργανωμένη συζήτηση στην ολομέλεια, σχολιασμός και εξαγωγή συμπερασμάτων.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)

Η επεξεργασία του θέματος, ανάλογα και με τον σχεδιασμό της διδασκαλίας του συνόλου της υποενότητας, μπορεί να περιλαμβάνει στοιχεία από τα παρακάτω ερωτήματα:

1. Τι είναι η επαγγελματοποίηση;
2. Ποιος/α μπορεί να πραγματοποιήσει διαπολιτισμική μεσολάβηση;
3. Ποια χαρακτηριστικά χρειάζεται να έχει απαραίτητα ένας/μία Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια;
4. Τι κερδίζουμε από την επαγγελματοποίηση της διαπολιτισμικής μεσολάβησης;
5. Ο τρόπος που ασκείται η διαπολιτισμική μεσολάβηση πληροί κριτήρια που την καθιστούν επάγγελμα;

Τα στοιχεία αυτά μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την επεξεργασία των αντίστοιχων θεματικών στο πλαίσιο της διδασκαλίας.

2 Μελέτη περίπτωσης

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Διαπολιτισμικοί διάλογοι
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Υποενότητας 7.3
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η ανάπτυξη μεθοδολογικών δεξιοτήτων. • Η ανάλυση, κατηγοριοποίηση και ανασύνθεση δεδομένων. Η διεξαγωγή συλλογισμών και διατύπωση συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η ανάλυση δεδομένων και η παραγωγή συλλογισμών ευνοούν την ανάπτυξη νέων μαθησιακών στρατηγικών από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία **6** Φυλλάδιο μελέτης περίπτωσης
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Προβληματική κατάσταση:** Στους διαλόγους που περιλαμβάνονται στο φυλλάδιο παρατίθενται στιγμιότυπα διαπολιτισμικής μεσολάβησης, στα οποία παρουσιάζονται προκλήσεις τις οποίες καλούμαστε να εντοπίσουμε και να χειριστούμε με κατάλληλο τρόπο. **Β Ενέργειες των εκπαιδευομένων:** Συζητήστε σε ομάδες και απαντήστε για την κάθε περίπτωση: **1** Ποιες σκέψεις σας δημιουργήθηκαν μελετώντας τους διαλόγους που περιλαμβάνονται στο φυλλάδιο; **2** Ποιες προκλήσεις εντοπίζετε στους διαλόγους που περιλαμβάνονται στο φυλλάδιο; **3** Πώς πιστεύετε ότι πρέπει ο/η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια να διαχειριστεί αυτές τις προκλήσεις; **Γ Συλλογή δεδομένων ή τεκμηρίων:** Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται αρχικά να μοιραστούν τις σκέψεις τους ως προς τις περιπτώσεις που μελέτησαν. Επιπλέον, καλούνται να προσδιορίσουν συγκεκριμένες προκλήσεις της διαπολιτισμικής μεσολάβησης που παρουσιάζονται μέσα από τους διαλόγους του φυλλαδίου και να προτείνουν τρόπους διαχείρισής τους.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε την περίπτωση, περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες την προβληματική κατάσταση. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί, σε αυτό το πρώιμο στάδιο, αν και σε ποιον βαθμό η επιλεγείσα περίπτωση ανταποκρίνεται στην προηγούμενη κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας των εκπαιδευομένων πάνω στη συγκεκριμένη περίπτωση: Παρουσιάστε αναλυτικά τις *ενέργειες* και τον *τρόπο ανάλυσης* των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα *δεδομένα* και τα *τεκμήρια* πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ της προβληματικής κατάστασης και των ενεργειών στις οποίες πρέπει να προβούν για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων. **4** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. Ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο, μπορεί η κάθε ομάδα να ασχοληθεί με το σύνολο των διαλόγων ή μόνο με έναν από αυτούς. **6** Αφήστε 15΄-20΄ στη διάθεση των εκπαιδευομένων για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **7** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε ενεργά αλλά διακριτικά στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **8** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Οι ομάδες παρουσιάζουν τα συμπεράσματά τους. **9** Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός, όχι αναγκαστικά όλες οι ομάδες εργασίας αλλά τουλάχιστον 1 ομάδα εργασίας παρουσιάζει μέσω ενός/μίας εκπροσώπου τα συμπεράσματά της στην ολομέλεια. Οι εκπρόσωποι των άλλων ομάδων καλούνται να παρουσιάσουν μόνο τα στοιχεία ή τις διαστάσεις για το θέμα που *συμπληρώνουν* τις απόψεις που ήδη κατατέθηκαν ή *διαφοροποιούνται* από αυτές. **10** Προχωρήστε σε παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο εργασίας των ομάδων, ενώ φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στην προβληματική κατάσταση, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους. **11** Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, μπορείτε να αναρτήσετε στους τοίχους της αίθουσας τα φύλλα παρουσίασης των εργασιών των ομάδων εργασίας.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Υπενθυμίζεται ότι ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο, μπορεί η κάθε ομάδα να ασχοληθεί με το σύνολο των διαλόγων ή μόνο με έναν από αυτούς.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**3** Υποδείξτε σε κάθε ομάδα να ακολουθήσει τις οδηγίες που αναγράφονται στο φυλλάδιο μελέτης περίπτωσης, συμπληρώνοντας κατάλληλα τα κενά του διαλόγου που της αναθέσατε. **4** Προτρέψτε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να μοιραστούν τις σκέψεις και τους προβληματισμούς τους μέσα στην ομάδα τους για κάθε διάλογο που μελετούν. Ρωτήστε τους πώς θα ενεργούσαν αν πραγματοποιούσαν εκείνοι/ες τη διαπολιτισμική μεσολάβηση. **5** Εστιάστε στις προκλήσεις που εντόπισαν και δώστε έμφαση στους τρόπους διαχείρισης που πρότειναν και στην εφαρμογή αυτών σε κάθε περίπτωση.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	Φυλλάδιο περιγραφής μελέτης περίπτωσης.docx

Φυλλάδιο περιγραφής μελέτης περίπτωσης

Στους παρακάτω διαλόγους, ο/η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια αναγράφεται με τη συντομογραφία ΔΜ.

Για τη διαμόρφωση των παρακάτω διαλόγων έχει αξιοποιηθεί υλικό από το εγχειρίδιο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες «Protection through cultural mediation» (Βελιγράδι, 2020), το οποίο έχει προσαρμοστεί στις ανάγκες της παρούσας δραστηριότητας.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ 1

Πλαίσιο επικοινωνίας: Ο/Η γιατρός έχει τρυπήσει το χέρι του/της με βελόνα, η οποία χρησιμοποιήθηκε για να ληφθεί αίμα από τον/την ασθενή. Είναι αναστατωμένος/η και ζητάει από τον/την ασθενή να εξεταστεί για ασθένειες που μεταδίδονται μέσω του αίματος. Ο/Η ασθενής δείχνει απροθυμία να συνεργαστεί διότι κατάγεται από μία αγροτική περιοχή, όπου δεν υπάρχει ενημέρωση για ασθένειες οι οποίες μπορούν να μεταδοθούν μέσω αίματος.

Ασθενής (προς ιατρό): Δεν ξέρω τι είναι αυτές οι ασθένειες για τις οποίες μιλάτε.
ΔΜ (προς ιατρό): *… συμπληρώστε τα λόγια του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.*
Ιατρός: Πείτε του/της ότι δεν έχω χρόνο να εξηγήσω. Πρέπει να εξεταστεί για αυτές τις ασθένειες και είναι υποχρεωμένος/η να συνεργαστεί.
ΔΜ (προς τον ασθενή): *… συμπληρώστε τα λόγια του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.*

ΔΙΑΛΟΓΟΣ 2

Πλαίσιο επικοινωνίας: Σύζυγος κρατουμένου ζητάει από αστυνομικό να επισκεφτεί τον άντρα της, ο οποίος κρατείται στο αστυνομικό τμήμα για λόγους προστασίας, επειδή υπήρξε μάρτυρας σε μία δολοφονία. Η σύζυγος φοβάται ότι ο άντρας της κατηγορείται για το έγκλημα και γι' αυτό δεν τον αφήνουν να φύγει, οπότε επιμένει να τον δει.

Αστυνομικός (προς σύζυγο κρατουμένου): Δεν επιτρέπεται να δείτε τον σύζυγό σας.
ΔΜ (προς σύζυγο κρατούμενου): *… συμπληρώστε τα λόγια του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.*
Σύζυγος (προς αστυνομικό): Πείτε σας παρακαλώ ότι πρέπει να δω τον σύζυγό μου σήμερα.
ΔΜ (προς σύζυγο κρατούμενου): *… συμπληρώστε τα λόγια του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.*

ΔΙΑΛΟΓΟΣ 3

Πλαίσιο επικοινωνίας: Ασθενής βρίσκεται στο τέλος συνεδρίας με ψυχίατρο, στο πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων πανικού. Ο/Η ψυχίατρος του/της χορηγεί φαρμακευτική αγωγή, την οποία ο/η ασθενής είναι πρόθυμος/η να λάβει. Εκφράζει την προθυμία αυτή μέσω της πίστης του/της προς τον Θεό. Ζητάει να βάλει το χέρι του, ώστε τα φάρμακα να τον/τη βοηθήσουν, και θα προσεύχεται γι' αυτό.

Ψυχίατρος (προς ασθενή): Σας παρακαλώ να παίρνετε τακτικά τη φαρμακευτική σας αγωγή. Σας διαβεβαιώνω ότι θα σας ανακουφίσει από τις κρίσεις πανικού.
ΔΜ (προς ασθενή): *… συμπληρώστε τα λόγια του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.*
Ασθενής (προς ψυχίατρο): Ινσαλλάχ!
ΔΜ (προς ψυχίατρο): *… συμπληρώστε τα λόγια του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας.*

3	Παιχνίδι ρόλων
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Χτίζω γέφυρα ανάμεσα σε πολιτισμούς
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Υποενότητας 7.3
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η διαπραγμάτευση στάσεων και συμπεριφορών. • Ο αναστοχασμός, από την πλευρά των εκπαιδευομένων, πάνω σε συμπεριφορές και στάσεις (τους). • Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησής τους «μπαίνοντας» στη θέση του/της «άλλου»/«άλλης» και καταλαβαίνοντας τον ρόλο του/της. • Η ανάπτυξη δεξιοτήτων ή/και ικανοτήτων.
ΟΜΑΔΕΣ	4-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-50΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	**Α Σύντομη σύνοψη της πλοκής:** Εξυπηρετούμενος με δωδεκάχρονη κόρη συναντά την κοινωνική λειτουργό μίας οργάνωσης. Η επαγγελματίας καλείται να του εξηγήσει την υποχρέωση να εγγράψει την κόρη του στο δημόσιο σχολείο με την υποστήριξη Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας, αγνοώντας ότι στη χώρα καταγωγής δεν υπάρχουν μεικτά σχολεία. **Β Ρόλοι:** **1** Κοινωνική λειτουργός – δεν γνωρίζει το πολιτισμικό υπόβαθρο του εξυπηρετούμενου. **2** Εξυπηρετούμενος – θεωρεί δεδομένο πως ό,τι ισχύει στη χώρα του ισχύει και στη χώρα υποδοχής. **3** Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια – έχει γνώση του εκπαιδευτικού πλαισίου στη χώρα καταγωγής και στη χώρα υποδοχής. **4** Παρατηρητής/τρια.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (συνέχεια)	Αναλυτικότερα: **1** Ο ρόλος της κοινωνικής λειτουργού επικεντρώνεται αποκλειστικά στην υποχρέωση που έχουν οι γονείς να εγγράφουν τα παιδιά τους στο σχολείο, χωρίς να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις πολιτισμικές ετερότητες. Συνεπώς, εστιάζει κυρίως στην αναγκαιότητα εγγραφής της κόρης στο σχολείο για να μη χαθεί το σχολικό έτος, χωρίς να παρέχει κάποια πληροφορία σχετικά με το εκπαιδευτικό καθεστώς που ισχύει στη χώρα υποδοχής. **2** Ο πατέρας, μη γνωρίζοντας το διαφορετικό σύστημα, συμφωνεί χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία και εστιάζει σε ερωτήσεις που συνδέονται με διαδικαστικά ζητήματα (π.χ. δικαιολογητικά εγγραφής στο σχολείο κ.ά.). **3** Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια, έχοντας πολύ καλή ενημερότητα του διαφορετικού εκπαιδευτικού συστήματος στη χώρα καταγωγής και στη χώρα υποδοχής, αντιλαμβάνεται ότι ο διάλογος δεν διεξάγεται σε κοινή βάση και επιχειρεί να διαμεσολαβήσει με τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρξει αποσαφήνιση της παρερμηνείας που πρόκειται να δημιουργηθεί και να επιτευχθεί ο σκοπός της συνάντησης.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Εξηγήστε τους στόχους του παιχνιδιού: Τι πρόκειται να εξεταστεί, για ποιον λόγο γίνεται η δραστηριότητα. **2** Επίσης, εξηγήστε ότι το συγκεκριμένο παιχνίδι θα το «παίξει» το σύνολο της τάξης σε ομάδες, των οποίων ο αριθμός θα είναι ανάλογος με τον αριθμό των ρόλων της άσκησης. **3** Υπενθυμίζεται ότι βασική παράμετρος επιτυχίας της δραστηριότητας και κύρια ευθύνη σας είναι η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευομένων. **4** Στη συνέχεια, παρουσιάστε στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τη σύνοψη, δηλαδή το θέμα του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό να επιχειρήσετε τη σύνδεση του σεναρίου που έχει επιλεγεί και παρουσιάζεται στη σύνοψη με την πραγματική κοινωνική και επαγγελματική εμπειρία των εκπαιδευομένων. **5** Ακολουθεί η παρουσίαση των ρόλων και των χαρακτηριστικών τους. **6** Προσοχή! Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄. **7** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες. **8** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 10΄ για να διανείμουν τους ρόλους μεταξύ τους και να προετοιμαστούν για την επιτέλεση του παιχνιδιού στην ολομέλεια. **9** Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, παρέχετε τη βοήθειά σας στις ομάδες που συναντούν δυσκολίες.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**10** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Τουλάχιστον 2 ομάδες παρουσιάζουν τη δημόσια επιτέλεση του παιχνιδιού. **11** Ένας με δύο εκπαιδευόμενοι/ες από κάθε ομάδα αναλαμβάνουν τον ρόλο του/της παρατηρητή/τριας, χωρίς να συμμετέχουν ενεργητικά στην επιτέλεση του παιχνιδιού. Οι παρατηρητές/τριες θα κληθούν, στη συνέχεια, να σχολιάσουν τη δράση κάθε ομάδας και θα σας βοηθήσουν να υποστηρίξετε τον σχολιασμό σας (βλ. επόμενο βήμα). **12** Στον σχολιασμό που ακολουθεί, θέστε ερωτήματα σχετικά με τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν στην ομάδα κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της επιτέλεσης. Επιμένετε ιδιαίτερα στις δυσκολίες που συνάντησαν οι εκπαιδευόμενοι/ες και στην αντιμετώπιση των ασυμβατοτήτων/αντιθέσεων ανάμεσα στον ρόλο που υποδύθηκαν και στις πραγματικές τους στάσεις και απόψεις. **13** Τέλος, συστηματοποιήστε και συνθέστε τα συμπεράσματα της ομάδας, συνδέοντάς τα με το αντικείμενο της ενότητας και με τις κοινωνικές εμπειρίες των εκπαιδευομένων.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Φροντίστε να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και ασφάλειας μεταξύ των εκπαιδευομένων. **2** Αν κάποιος/α εκπαιδευόμενος/η δεν επιθυμεί να εκτεθεί συμμετέχοντας στη δράση, δώστε τον χρόνο προσαρμογής που χρειάζεται. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου. **4** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στον σχολιασμό των εκπαιδευομένων, που θα ακολουθήσει τη δημόσια επιτέλεση του παιχνιδιού. Είναι σημαντικό τα σχόλια να γίνονται με έναν ευγενικό και δημιουργικό τρόπο, ο οποίος να υποστηρίζει τη μάθηση, χωρίς να προσανατολίζεται προς οποιαδήποτε μορφή υποτίμησης των μελών των ομάδων που έπαιξαν το παιχνίδι ρόλων στην ολομέλεια. **5** Δώστε σαφείς οδηγίες στα μέλη της κάθε ομάδας που αναλαμβάνουν να υποδυθούν τους τρεις ρόλους σχετικά με τον τρόπο συμπεριφοράς βάσει σεναρίου. **6** Εξηγήστε στα υπόλοιπα μέλη της κάθε ομάδας ότι χρειάζεται να εστιάσουν στη διαχείριση του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας. Συγκεκριμένα, καλούνται να παρατηρήσουν και να σημειώσουν τον τρόπο που επιλέγει να διαμεσολαβήσει ο/η τελευταίος/α, λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες δεοντολογίας, τα λεκτικά και μη λεκτικά στοιχεία της επικοινωνίας κ.ά. **7** Ενθαρρύνετε τον ανοιχτό διάλογο αρχικά ανάμεσα στα μέλη των ομάδων και, έπειτα, μεταξύ όλων των ομάδων, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων, σκέψεων κ.ά.

4	Ομάδες εργασίας
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	Αποδεκτές συμπεριφορές στη διαπολιτισμική μεσολάβηση
ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Στο τέλος της διδασκαλίας της Υποενότητας 7.4
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Η εμβάθυνση σε ένα θέμα – πρόβλημα – περιστατικό ή σε μια θέση – άποψη. • Η ανάλυση δεδομένων, η ανάπτυξη συλλογισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. • Η επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων σε ένα πρόβλημα. • Η συνεργασία για την επεξεργασία ενός θέματος ή την αντιμετώπιση ενός προβλήματος.
ΟΜΑΔΕΣ	3-5 άτομα ανά ομάδα
ΥΛΙΚΑ	**1** Χαρτί Α4 (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **2** Μολύβια/Στιλό (1 τεμάχιο ανά εκπαιδευόμενο/η) **3** Χαρτοπίνακας – Πίνακας μαρκαδόρου **4** Φύλλα χαρτιού 50×70 (1 τεμάχιο ανά ομάδα) **5** Αυτοκόλλητη ταινία **6** Χαρτάκια με συμπεριφορές (1 σετ σε κάθε ομάδα)
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄-45΄
ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	*Θέμα προς επεξεργασία:* Η αναγνώριση αποδεκτών και μη αποδεκτών συμπεριφορών του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας σύμφωνα με τις βασικές αρχές δεοντολογίας του επαγγέλματος.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Παρουσιάστε το προς επεξεργασία θέμα – ερώτημα, περιγράφοντας στους/στις εκπαιδευόμενους/ες το τι αφορά. Είναι σημαντικό να διαπιστωθεί σε αυτό το πρώιμο στάδιο αν και σε ποιον βαθμό το επιλεγέν θέμα έχει κάποια συνάφεια με προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες τους. **2** Ακολουθεί η παρουσίαση του τρόπου εργασίας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα: Παρουσιάστε αναλυτικά στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις ενέργειες και τον τρόπο ανάλυσης του ζητήματος ή/και των δεδομένων που θα επεξεργαστούν. **3** Στη συνέχεια, παρουσιάστε τα δεδομένα και τα τεκμήρια πάνω στα οποία θα εργαστούν. Φροντίστε να καταστήσετε σαφείς τις συσχετίσεις μεταξύ του θέματος και των ενεργειών των εκπαιδευομένων για την ανάλυση των δεδομένων ή τεκμηρίων.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**4** Προσοχή: Όλες οι παραπάνω ενέργειες δεν πρέπει να ξεπεράσουν τον χρόνο των 10΄-12΄. **5** Ακολουθεί ο χωρισμός σε ομάδες εργασίας. **6** Ζητήστε από κάθε ομάδα να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο, που θα αναλάβει να παρουσιάσει την επεξεργασία της ομάδας του/της στην ολομέλεια. **7** Οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν 15΄-20΄ στη διάθεσή τους για να ετοιμάσουν μια παρουσίαση της ανάλυσης του θέματος, εκθέτοντας τα συμπεράσματά τους σε ένα φύλλο χαρτί 50×70. **8** Κατά τη διάρκεια των εργασιών των καταρτιζομένων, παραμείνετε στη διάθεσή τους, απαντώντας σε ερωτήσεις και δίνοντας πρόσθετες πληροφορίες. Επίσης, υποστηρίξτε τις ομάδες που συναντούν δυσκολίες. **9** Μετά τη λήξη του χρόνου προετοιμασίας: Παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους όλες οι ομάδες τεκμηριώνοντας τις απαντήσεις τους. Τίθενται ερωτήματα και γίνεται συζήτηση. **10** Συνδέστε τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ομάδων με ό,τι έχει προηγηθεί (ως θεωρία, γνώση, δεξιότητα) καθώς και με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ενότητας (ή και υποενότητας). **11** Σχολιάστε, αν κρίνετε σκόπιμο, τον τρόπο εργασίας των ομάδων και φροντίστε να συστηματοποιήσετε στον χαρτοπίνακα τα καίρια σημεία της ανάλυσης, εμμένοντας στη συσχέτιση ανάμεσα στο θέμα, στα δεδομένα και στον τρόπο επεξεργασίας τους.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ορθή χρήση των εννοιών, πληροφοριών και ειδικών όρων της κάθε θεματικής ενότητας. **2** Κινηθείτε ανάμεσα στις ομάδες, παρέχοντας διευκρινίσεις και υποστήριξη. **3** Δείξτε ιδιαίτερη προσοχή στο ζήτημα της διαχείρισης του χρόνου και στη συμμετοχή των «σιωπηλών» καταρτιζομένων. **4** Πριν την έναρξη της δραστηριότητας, κόψτε όλο το περιεχόμενο του συμπληρωματικού αρχείου «Συμπεριφορές» σε μικρότερα κομμάτια, σύμφωνα με τα διακεκομμένα πλαίσια που είναι σχεδιασμένα περιμετρικά των κειμένων. Επαναλάβετε τη διαδικασία τόσες φορές όσες πρόκειται να είναι οι ομάδες, ώστε να αντιστοιχεί ένα πλήρες σετ με χαρτάκια σε κάθε ομάδα. **5** Πριν την έναρξη της δραστηριότητας, χρησιμοποιώντας στιλό/μολύβι, διαιρέστε σε δύο μέρη ένα φύλλο χαρτί 50×70 και δώστε στο ένα μέρος τον τίτλο «Αποδεκτές συμπεριφορές» και στο άλλο μέρος τον τίτλο «Μη αποδεκτές συμπεριφορές». Επαναλάβετε τη διαδικασία τόσες φορές όσες πρόκειται να είναι οι ομάδες, ώστε να αντιστοιχεί ένα φύλλο χαρτί 50×70 σε κάθε ομάδα.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**6** Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να χωριστούν σε ομάδες των 3-5 ατόμων και μοιράστε σε κάθε ομάδα ένα σετ με χαρτάκια συμπεριφορών, ένα φύλλο χαρτί 50×70 και αυτοκόλλητη ταινία. **7** Ωθήστε τις ομάδες να μελετήσουν τις συμπεριφορές που αναγράφονται σε όλα τα χαρτάκια και να διακρίνουν ποιες από αυτές είναι αποδεκτές και ποιες δεν είναι. **8** Υποδείξτε σε κάθε ομάδα να χρησιμοποιήσει την αυτοκόλλητη ταινία για να κολλήσει κάθε χαρτάκι συμπεριφοράς πάνω στο φύλλο χαρτί 50×70 με τέτοιο τρόπο ώστε να τοποθετηθεί σε μία από τις δύο σημειωμένες κατηγορίες («Αποδεκτές συμπεριφορές», «Μη αποδεκτές συμπεριφορές») βάσει της διάκρισης που έχει αποφασίσει η ομάδα. **9** Αν εντοπίσετε δυσκολία σε κάποια εκ των ομάδων να διακρίνει αποδεκτές ή μη αποδεκτές συμπεριφορές, μοιράστε στην ομάδα, ως βοηθητικό εργαλείο, τον οδηγό περί κανόνων δεοντολογίας στη διαπολιτισμική μεσολάβηση, ο οποίος δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της εκπαίδευσης. **10** Σε μια παραλλαγή της προτεινόμενης δραστηριότητας μπορείτε να ζητήσετε από τις ομάδες να επιλέξουν μία μη αποδεκτή συμπεριφορά και να την τροποποιήσουν σε αποδεκτή συμπεριφορά.
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	• Οδηγός κανόνων δεοντολογίας.pdf • Συμπεριφορές.docx

Συμπεριφορές

- Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια φεύγει από τον χώρο εργασίας του/της έχοντας ολοκληρώσει μία επικοινωνία που τον/την επηρέασε έντονα και του/της προκάλεσε δυσάρεστα συναισθήματα. Προσπαθώντας να τα διαχειριστεί, μιλάει στους/στις φίλους/ες του/της για την εμπειρία του/της. Επειδή οι φίλοι του/της δεν μπορούν να καταλάβουν τι ακριβώς τον/την προβληματίζει, αρχίζει να μοιράζεται πληροφορίες για τον εξυπηρετούμενο άνθρωπο και τις τραυματικές εμπειρίες που έχει βιώσει στο παρελθόν, κάνοντας αναφορά σε προσωπικές λεπτομέρειες.

- Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια εργάζεται σε δημόσιο νοσοκομείο και πραγματοποιεί διαπολιτισμική μεσολάβηση ανάμεσα σε μία νοσοκόμα και μία γυναίκα ασθενή. Η νοσοκόμα ρωτάει αν η ασθενής είναι φορέας σεξουαλικώς μεταδιδόμενων νοσημάτων. Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια δεν κατανοεί πλήρως τον ιατρικό όρο και μεταφέρει το ερώτημα της νοσοκόμας ως εξής: «Η νοσοκόμα ρωτάει αν έχετε κάποια ασθένεια».

- Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια πραγματοποιεί διαπολιτισμική μεσολάβηση σε υπόθεση ασυνόδευτου ανηλίκου που καταθέτει αίτημα οικογενειακής επανένωσης. Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια μεταφέρει στον ανήλικο την πληροφορία ότι πρόκειται για μία σύνθετη διαδικασία και χρειάζεται αρκετός χρόνος. Ο ανήλικος δείχνει αρκετά ανήσυχος και ζητάει από τον/τη Διαπολιτισμικό/ή Μεσολαβητή/τρια να του δώσει το προσωπικό του/της τηλέφωνο ώστε να μπορεί να τον/την καλεί και να ενημερώνεται για την εξέλιξη της διαδικασίας. Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια καθησυχάζει τον ανήλικο και του δίνει τον αριθμό του τηλεφώνου του/της.

- Ο εξυπηρετούμενος άνδρας ζητάει την παρέμβαση του/της Διαπολιτισμικού/ής Μεσολαβητή/τριας με τον/την οποίο/α έχουν κοινή καταγωγή, ώστε να λάβει την υποστήριξη της οργάνωσης στην οποία ο/η τελευταίος/α εργάζεται χωρίς να πληροί τα απαραίτητα κριτήρια. Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια αντιμετωπίζει με κατανόηση τον εξυπηρετούμενο. Του αναφέρει τους λόγους για τους οποίους έχουν οριστεί κριτήρια και εξηγεί ποια είναι τα όρια του δικού του/της ρόλου σε αυτή τη διαδικασία.

- Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια ακούει από τη σύμβουλο απασχόλησης της οργάνωσης στην οποία εργάζεται ότι πρόκειται να ξεκινήσει ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης εκτός ωραρίου εργασίας με θέμα «Η αγορά εργασίας στην Ελλάδα και το θεσμικό πλαίσιό της». Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια

ζητάει από τη συνάδελφο περισσότερες πληροφορίες και τη φόρμα συμμετοχής, γιατί θέλει να το παρακολουθήσει.

- Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια αντιλαμβάνεται ότι ο κοινωνικός λειτουργός και η ψυχολόγος της οργάνωσης στην οποία εργάζεται διαφωνούν για τον τρόπο διαχείρισης μίας ευάλωτης περίπτωσης. Ο/Η Διαπολιτισμικός/ή Μεσολαβητής/τρια παρεμβαίνει δίνοντας πληροφορίες ως προς το πολιτισμικό πλαίσιο της υπό εξέταση περίπτωσης και υπενθυμίζει στους/στις συναδέλφους τον σκοπό για τον οποίο κλήθηκαν να συνεργαστούν.

Οδηγός κανόνων δεοντολογίας

Β3 | Εναρκτήρια συνάντηση και τελική αξιολόγηση

Απαραίτητες διαδικασίες για την ενίσχυση της ποιότητας ενός εκπαιδευτικού προγράμματος συνιστούν η **εναρκτήρια συνάντηση** και η **αξιολόγηση** του εκπαιδευτικού έργου, ως αναπόσπαστα τμήματα της ίδιας της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στην κατεύθυνση αυτή, προκρίνεται η συμπερίληψή τους στο αναλυτικό ωρολόγιο πρόγραμμα. Ειδικότερα:

- Η **εναρκτήρια συνάντηση** αποτελεί βασική ενέργεια για την ολοκληρωμένη διεξαγωγή ενός προγράμματος κατάρτισης. Συμβάλλει στη δημιουργία ενός κλίματος συνεργασίας, στη διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών και των προσδοκιών των εκπαιδευομένων και στη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού συμβολαίου.

- Η οικοδόμηση του ομαδικού πνεύματος και η ενίσχυση της συμμετοχής των καταρτιζομένων στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού έργου υποστηρίζονται, μέσω της εναρκτήριας συνάντησης, κυριολεκτικά από τις πρώτες ώρες της έναρξής του. Επιπλέον, τα ποικίλα χαρακτηριστικά των δυνητικά ωφελουμένων καθιστούν απαραίτητη τη συγκεκριμένη εισαγωγική εκπαιδευτική ενέργεια καθώς αυτή θα αποτελέσει τη βάση για την ομαλή και επιτυχή προσαρμογή της εκπαιδευτικής διαδικασίας στις δικές τους ιδιαιτερότητες.

- Η κατάρτιση του εκπαιδευτικού συμβολαίου ολοκληρώνει την πρώτη αυτή συνάντηση, ως ελάχιστη αρχική «συμφωνία» μεταξύ εκπαιδευτή/τριας και εκπαιδευομένων. Μέσω της πληροφόρησης αλλά και σε έναν βαθμό μέσω της διαπραγμάτευσης, συμβάλλει στη μείωση δυνητικών προβλημάτων αλλά και διαμορφώνει τους όρους συμμετοχής και εμπλοκής των συμμετεχόντων/ουσών σε μια ομάδα που θα εργαστεί για έναν κοινό εκπαιδευτικό σκοπό. Πρόκειται για μία δραστηριότητα κρίσιμη για την κατανόηση του χαρακτήρα, των περιεχομένων, της διδακτικής μεθοδολογίας του προγράμματος καθώς και για την ενίσχυση της δέσμευσης των καταρτιζομένων σε αυτό.

Σε συμπληρωματικότητα με πιθανές διαδικασίες αξιολόγησης του προγράμματος που πιθανόν εφαρμόζει ο φορέας υλοποίησης, η **αξιολόγηση** του εκπαιδευτικού έργου αποτελεί και αυτή σημαντικότατη ενέργεια ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας και της ποιότητάς του. Για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος και τη δημιουργία ενός ασφαλούς και συμμετοχικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος χρειάζεται να περιλαμβάνονται η επεξεργασία, ο από κοινού σχολιασμός και η ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων για τα δυνατά και αδύναμα σημεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας από την πλευρά

των καταρτιζομένων. Εδώ δίνεται έμφαση κυρίως στις συμμετοχικές και διδακτικές διαστάσεις του εκπαιδευτικού έργου έτσι όπως αυτές διερευνώνται μέσα από την εμπειρία των καταρτιζομένων.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει:

- Διαδικασίες συνεχούς ανατροφοδότησης οι οποίες είναι χρήσιμο να γίνονται καθ' όλη τη διάρκεια της κατάρτισης από τους/τις επιμέρους εκπαιδευτές/τριες, τόσο κατά τη διάρκεια όσο και κατά το τέλος της κάθε μαθησιακής ενότητας, έτσι ώστε να είναι εφικτό να γίνονται διορθωτικές παρεμβάσεις κατά την υλοποίηση του σεμιναρίου. Οι διαδικασίες αυτές είναι άτυπες και δεν περιλαμβάνονται διακριτά στο ωρολόγιο πρόγραμμα.

- Την τελική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στο πλαίσιο της οποίας είναι σημαντικό να καταγραφούν η γνώμη και η εμπειρία των εκπαιδευομένων. Η ενέργεια αυτή είναι σημαντικό να περιλαμβάνεται διακριτά μέσα στο ωρολόγιο πρόγραμμα και να βασίζεται σε συγκεκριμένα εργαλεία αξιολόγησης.

Η τελική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας μπορεί να συνδυαστεί και με την αξιολόγηση του συνόλου του προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή είναι, ωστόσο, σημαντικό να συνιστά διακριτό τμήμα της για να υπάρξει συστηματική ανατροφοδότηση ως προς τον τρόπο υλοποίησης και τη συμμετοχική διάσταση του εκπαιδευτικού έργου.

Β4 | Προτεινόμενες δραστηριότητες εναρκτήριας συνάντησης και τελικής αξιολόγησης εκπαιδευτικής διαδικασίας

Με βάση την παραπάνω προβληματική, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης υποενότητας, περιλαμβάνονται τέσσερις προτεινόμενες δραστηριότητες, τρεις εκ των οποίων αφορούν την έναρξη ενώ η τέταρτη αφορά την ολοκλήρωση του προγράμματος. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες είναι ενδεικτικές και θα μπορούσαν, βέβαια, να αντικατασταθούν και από πολλές άλλες. Αυτά που είναι σημαντικά και χρειάζεται να ληφθούν υπόψη και να διατηρηθούν είναι η βασική στοχοθεσία, η σειρά και η αλληλοσυμπληρωματικότητα αυτών ή ανάλογων δραστηριοτήτων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι οι προτεινόμενες δραστηριότητες, με τη σειρά με την οποία υλοποιούνται, στοχεύουν:

α στην αλληλογνωριμία,
β στη διερεύνηση των αναγκών, προσδοκιών, και εμπειριών των εκπαιδευομένων,
γ στην κατάρτιση του εκπαιδευτικού συμβολαίου, και
δ στην τελική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διεργασίας στη βάση της αντιπαραβολής και με τις αρχικές προσδοκίες των εκπαιδευομένων.

Συστήνεται το σύνολο των προτεινόμενων δραστηριοτήτων έναρξης και λήξης να γίνεται από το ίδιο άτομο, έναν/μία facilitator που μπορεί να είναι είτε ο/η υπεύθυνος/η του προγράμματος κατάρτισης είτε ένας/μία από τους/τις βασικούς/ές εκπαιδευτές/τριές του. Ωστόσο, οι δραστηριότητες αυτές έχουν σχεδιαστεί με βάση την υπόθεση ότι θα εκπονηθούν από έναν/μία εκπαιδευτή/τρια, οπότε χρειάζεται να προσαρμοστούν ανάλογα στην περίπτωση που θα αναλάβει να τις υλοποιήσει ο/η υπεύθυνος/η του προγράμματος. Αναλυτικότερα:

Β4.1 | Δραστηριότητα Α: Αλληλογνωριμία

A	Άσκηση γνωριμίας
ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Εισαγωγική – Διεξαγωγή συνέντευξης σε δυάδες
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Εισαγωγή στις δραστηριότητες του προγράμματος. • Αλληλογνωριμία. • Δημιουργία ασφαλούς και συνεργατικής ατμόσφαιρας.
ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ	Σε ζευγάρια
ΥΛΙΚΑ	Χαρτί Α4, στιλό
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50΄
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Οι εκπαιδευόμενοι/ες, στη σειρά που κάθονται, χωρίζονται σε δυάδες. **2** Δώστε κάποιες βασικές κατευθύνσεις για τα θέματα στα οποία θα κινηθεί η «συνέντευξη»: – Εκπαιδευτική και επαγγελματική διαδρομή. – Κάποια προσωπικά στοιχεία, ενδιαφέροντα, ικανότητες κτλ. Επίσης, μπορούν να συζητηθούν: – Πληροφορίες τις οποίες θα μπορούσε/ήθελε να μοιραστεί το κάθε άτομο για τον εαυτό του. – Τα βασικά κίνητρα συμμετοχής του κάθε ατόμου σε αυτό το σεμινάριο. • Το κάθε άτομο παίρνει «συνέντευξη» από το άλλο μέλος της δυάδας (περίπου 5΄) και αντίστροφα. *Διάρκεια 10΄.* • Στη συνέχεια, το ένα μέλος παρουσιάζει στην ολομέλεια το άλλο (περίπου 2΄), μέχρι να γίνει παρουσίαση του συνόλου των καταρτιζομένων. *Διάρκεια 40΄ (ενδεικτικά, για ένα τμήμα 20 ατόμων).* • Κλείστε αυτήν τη δραστηριότητα παρουσιάζοντας κάποια χαρακτηριστικά της ομάδας (ηλικία, σπουδές, χρόνια εμπειρίας κτλ.) τα οποία προέκυψαν από την παρουσίαση των εκπαιδευομένων, υπογραμμίζοντας την αξία της ενεργητικής συμμετοχής τους, με βάση τις ευρύτερες γνώσεις και εμπειρίες τους για την επιτυχή εξέλιξη του ίδιου του σεμιναρίου. *Διάρκεια 5΄.*
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	Έχετε στον νου σας ότι, στο πρώτο αυτό στάδιο της έναρξης, στόχος της δραστηριότητας είναι: – Μια αρχική γνωριμία των μελών μεταξύ τους. – Η διαμόρφωση μιας γενικής ιδέας για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ομάδας. – Η διασφάλιση –ήδη από την έναρξη του προγράμματος– ότι θα πάρουν τον λόγο και θα ακουστούν στην ολομέλεια όλα τα μέλη της ομάδας. Αυτό το στοιχείο βοηθά, με ήπιο τρόπο, να εκφραστούν εξαρχής στην ολομέλεια και τα άτομα που πιθανώς δυσκολεύονται να μιλήσουν.

Β4.2 | Δραστηριότητα Β: Διερεύνηση των αναγκών και προσδοκιών

Β	Διερεύνηση των αναγκών και προσδοκιών από το πρόγραμμα
ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Συνδυασμός ατομικής και ομαδικής εργασίας - Ερωτήσεις/απαντήσεις
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	Διερεύνηση: • Των αναγκών και προσδοκιών των εκπαιδευομένων από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα. • Των εμπειριών, των γνώσεων, των αξιών και των στάσεών τους απέναντι στο αντικείμενο κατάρτισης (σε ένα πρώτο επίπεδο). • Των πιθανών τους επιφυλάξεων σε σχέση με τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.
ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ	Ατομική εργασία (5΄) Ομαδική εργασία (30΄) Παρουσίαση των ομάδων στην ολομέλεια (20΄) Σύντομος σχολιασμός δικός σας (5΄)
ΥΛΙΚΑ	Πίνακας, μαρκαδόροι πίνακα, στιλό, φύλλο flip chart, post-it, απλοί μαρκαδόροι, μολύβια παστέλ, χαρτοταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	50΄
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να χωριστούν σε ομάδες και δώστε τις βασικές οδηγίες. Εξηγήστε τα βήματα για τη διεξαγωγή της δραστηριότητας: **α** Ατομική εργασία. **β** Ομαδική εργασία. **γ** Παρουσίαση της ομαδικής εργασίας στην ολομέλεια. **2** Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να σκεφτούν ατομικά, ο/η καθένας/μία ξεχωριστά: – τις τρεις βασικότερες ανάγκες και προσδοκίες τους από το πρόγραμμα και να τις γράψουν σε τρία διαφορετικά αυτοκόλλητα post-it (μία σε κάθε αυτοκόλλητο), και – κάτι που δεν θα ήθελαν να συμβεί στο πρόγραμμα – το πιο σημαντικό, κατά τη γνώμη τους (ένα μόνο σε ένα αυτοκόλλητο). *Διάρκεια 5΄.*

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Μοιράστε ένα φύλλο flip chart σε κάθε ομάδα και ζητήστε από τις ομάδες να κάνουν τα εξής: – Το κάθε μέλος να παρουσιάσει με σύντομο τρόπο στην ομάδα του τις τρεις ανάγκες και προσδοκίες του, και να κολλήσει τα αντίστοιχα αυτοκόλλητα πάνω στο φύλλο flip chart. Προτείνετε, εάν υπάρχουν παρόμοιες ανάγκες και προσδοκίες, να τοποθετήσουν τα σχετικά αυτοκόλλητα το ένα κοντά στο άλλο. – Να αποφασίσουν ως ομάδα να γράψουν πάνω στο φύλλο τα τρία πιο σημαντικά πράγματα τα οποία δεν θα ήθελαν να συμβούν στο σεμινάριο. – Να δώσουν ένα όνομα στην ομάδα τους, το οποίο να γράψουν – ζωγραφίσουν πάνω στο φύλλο flip chart. Εάν θέλουν, μπορούν να συνοδέψουν το όνομα με ένα σχετικό σκίτσο, σύμβολο κτλ., χρησιμοποιώντας μάλιστα χρώματα (μαρκαδόρους, μολύβια, ξυλομπογιές, παστέλ), και να διακοσμήσουν όπως θέλουν το φύλλο τους. *Διάρκεια 30΄.* **4** Ζητήστε, σταδιακά, από την κάθε ομάδα να σηκωθεί να κολλήσει στον τοίχο το δικό της φύλλο flip chart και να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της εργασίας της στην ολομέλεια (αξιοποιώντας το φύλλο flip chart). Αρχικά, την παρουσίαση αναλαμβάνει ο/η εκπρόσωπος της ομάδας, ενώ, στη συνέχεια, εάν θέλουν, μπορούν να συμπληρώσουν στοιχεία που θεωρούν σημαντικά και τα υπόλοιπα μέλη της. *Διάρκεια 20΄.* **5** Κάνετε μία σύνοψη – ομαδοποίηση όσων έχουν εκφραστεί από το σύνολο της ομάδας. Τα φύλλα μένουν στον τοίχο καθώς, στη συνέχεια, θα αξιοποιηθούν για την κατάρτιση του εκπαιδευτικού συμβολαίου. *Διάρκεια 5΄.*
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Να έχετε υπόψη ότι οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν διαφορετικές ανάγκες, προσδοκίες και κίνητρα και είναι σημαντικό να σχολιαστεί από την αρχή εάν κάποια από αυτά δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να ικανοποιηθούν στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος. **2** Πολλές φορές κάποιες από τις ανάγκες αυτές δεν είναι εκπαιδευτικές και αφορούν τις γενικότερες συνθήκες ζωής των εκπαιδευομένων. Παρά το ότι οι ανάγκες οι οποίες δεν σχετίζονται άμεσα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα κατά κανόνα ξεπερνούν και τα όρια του ρόλου σας, σε έναν βαθμό και κατά περίπτωση, μπορεί να είναι καλοδεχούμενο να ακουστούν κάποιες από αυτές –εφόσον προκύψουν– καθώς τόσο εσείς όσο και η υπόλοιπη ομάδα αποκτάτε πιο συγκεκριμένη εικόνα για τις ιδιαίτερες δυνατότητες ή τους συγκεκριμένους περιορισμούς των συνθηκών ζωής των εκπαιδευομένων. Άλλωστε, υπάρχει πιθανότητα τα συγκεκριμένα στοιχεία να επηρεάσουν και την εκπαιδευτική διεργασία στη συνέχειά της.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**3** Είναι σημαντικό να κινητοποιήσετε τις ομάδες να σχετιστούν και να δημιουργήσουν κάτι κοινό κατά τη διάρκεια της τρίτης φάσης της δραστηριότητας. Να επιτρέψετε, επίσης, να έχουν τον χρόνο που αναλογεί σε μια τέτοια δραστηριότητα και να μην προσπαθήσετε να την εφαρμόσετε συμπιέζοντας πολύ τη διάρκειά της. Το μισάωρο που προτείνουμε είναι συνήθως ένας μέσος χρόνος για το είδος αυτό της όσμωσης και της κοινής παραγωγής. Πιθανόν να μοιάζει με χάσιμο χρόνου, ωστόσο η συγκεκριμένη διεργασία είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς θα συμβάλει με ουσιαστικό τρόπο στο «σπάσιμο του πάγου» και στην οικοδόμηση του ομαδικού πνεύματος. Τα στοιχεία αυτά θα είναι πολύτιμα στη συνέχεια του εκπαιδευτικού προγράμματος.
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ	Μπορεί η συγκεκριμένη δραστηριότητα να υλοποιηθεί μόνο ατομικά: Το κάθε άτομο γράφει ξεχωριστά, σε 4 αυτοκόλλητα, τις τρεις ανάγκες και προσδοκίες του καθώς και το ένα στοιχείο το οποίο δεν θα ήθελε να συμβεί στο σεμινάριο. Τα παρουσιάζει στην ολομέλεια εξηγώντας σύντομα τι εννοεί, και σας δίνει τα χαρτάκια που τα κολλάτε σε ξεχωριστές κατηγορίες σε ένα φύλλο flip chart. Σε αυτήν την περίπτωση, προσπαθήστε από την αρχή να τοποθετήσετε τα αυτοκόλλητα πάνω στο φύλλο flip chart, οργανώνοντάς τα σε κατηγορίες σχετικές με τα περιεχόμενά τους. Εάν αυτό είναι εφικτό, θα σας βοηθήσει να πραγματοποιήσετε, στη συνέχεια, ευκολότερα την τελική ομαδοποίηση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων της δραστηριότητας. Η επικόλληση των post-it γίνεται από εσάς, έτσι ώστε να μπορέσετε να διαχειρίζεστε τη διαδικασία ομαδοποίησής τους (γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες, στάσεις). Επίσης, όσα *δεν θέλουν* οι εκπαιδευόμενοι/ες *να συμβούν στο σεμινάριο* χρειάζεται να ομαδοποιηθούν σε διαφορετική κατηγορία.

Β4.3 | Δραστηριότητα Γ: Εκπαιδευτικό συμβόλαιο

Γ	Παρουσίαση προγράμματος – «Εκπαιδευτικό συμβόλαιο»
ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Εισαγωγική – Συζήτηση
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	• Να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες μια συνολική εικόνα για τη δομή και τη ροή του εκπαιδευτικού προγράμματος, τη διδακτική του προσέγγιση, τα βασικά περιεχόμενα. • Να τεθούν το πλαίσιο της εφαρμογής του καθώς και οι βασικοί κανόνες λειτουργίας του. • Να αναπτυχθεί συνεργατική ατμόσφαιρα η οποία να επιτρέπει να εκφράζονται οι εκπαιδευόμενοι/ες ελεύθερα. • Να γίνει –κατά το μέτρο του δυνατού– διαπραγμάτευση στοιχείων του συμβολαίου με τα μέλη της ομάδας.
ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ	Ολομέλεια
ΥΛΙΚΑ	Πίνακας, μαρκαδόροι πίνακα, στιλό, φύλλο flip chart
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	40΄
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1 Παρουσιάστε τους στόχους, τη βασική δομή, το περιεχόμενο, τη διδακτική προσέγγιση του σεμιναρίου, τα οργανωτικά στοιχεία για την καλύτερη λειτουργία του, τους ρόλους και τις υποχρεώσεις των συντελεστών/τριών του, τις διαδικασίες αξιολόγησης του προγράμματος (ό,τι προβλέπεται από την πλευρά του φορέα υλοποίησης) καθώς και της εκπαιδευτικής διαδικασίας (βλ. Δραστηριότητα τελικής αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας). 2 Επιδιώξτε να κάνετε συνεχείς συνδέσεις με τις ανάγκες και προσδοκίες που ήδη εκφράστηκαν από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες. Διευκρινίστε ποιες από αυτές προβλέπεται να καλυφθούν και ποιες όχι ή ποιες μπορούν να ικανοποιηθούν μερικώς από την ίδια τη δομή και τους στόχους του προγράμματος. Εδώ είναι σημαντικό να διερευνήσετε και, σε έναν βαθμό, να διαπραγματευτείτε πιθανές τροποποιήσεις στο περιεχόμενο του προγράμματος, οι οποίες προκύπτουν από τις διαφορετικές ανάγκες της συγκεκριμένης ομάδας εκπαιδευομένων. Για παράδειγμα, είναι επιθυμητό να κρατήσετε σημειώσεις για θέματα τα οποία, αν και δεν προβλέπονταν στο ωρολόγιο πρόγραμμα, φαίνεται να ενδιαφέρουν την ομάδα και εν δυνάμει θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο σύντομης τουλάχιστον επεξεργασίας στο πλαίσιο του σεμιναρίου. Στην κατεύθυνση αυτή, θα μπορούσαν, επίσης, να αναλάβουν κάποιοι/ες εκπαιδευόμενοι/ες την πρωτοβουλία να παρουσιάσουν με σύντομο τρόπο βασικά στοιχεία των προβληματισμών τους αναφορικά με τα συγκεκριμένα ζητήματα στο πλαίσιο του σεμιναρίου. Τέλος, είναι σημαντικό να εξηγήσετε τις βασικές αρχές της υιοθετούμενης διδακτικής προσέγγισης και τη σημασία της συμμετοχής τους στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διεργασίας.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**3** Περάστε στην ανταλλαγή σκέψεων και προβληματισμών όσον αφορά τη διαπραγμάτευση των βασικών αρχών του «συμβολαίου», των αρχών δηλαδή της λειτουργίας και της συνεργασίας της ομάδας. Με αφετηρία όσα ζήτησαν τα μέλη να μη συμβούν μέσα στο σεμινάριο και πιθανώς αξιοποιώντας προσδοκίες που έχουν εκφραστεί και αφορούν τον *τρόπο* διεξαγωγής του προγράμματος, ξεκινήστε έναν διάλογο που πρόκειται να καταλήξει στην καταγραφή σε ένα φύλλο flip chart των βασικών αρχών συνεργασίας και αλληλεπίδρασης στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πράξης. Αναφέρονται εδώ, ενδεικτικά, κάποιες βασικές αρχές του εκπαιδευτικού συμβολαίου: – Σεβασμός στην προσωπικότητα και τις απόψεις όλων. – Εχεμύθεια (ό,τι συμβαίνει στην τάξη μένει στην τάξη). – Λεκτική ή άλλη μορφή βίαιης συμπεριφοράς δεν είναι αποδεκτή. – Ενεργή συμμετοχή όλων – ενθαρρύνετε τα άτομα να εκφραστούν και να συμμετάσχουν ενεργά στη διάρκεια του σεμιναρίου, χωρίς, ωστόσο, να τα υποχρεώσετε. – Ειλικρίνεια και ανοιχτή επικοινωνία. – Ακρίβεια στον χρόνο. – Συνεπής παρουσία. **4** Η απόρροια της διαδικασίας αυτής είναι ένα άτυπο «εκπαιδευτικό συμβόλαιο», μια άτυπη δέσμευση δική σας –ως εκπαιδευτή/τριας– και των εκπαιδευομένων για το πώς θα συνεργαστείτε στη διάρκεια του προγράμματος. **5** Το poster του συμβολαίου αναρτάται στον τοίχο και γίνεται αναφορά σε αυτό αν προκύψει ανάγκη, καθ' όλη τη διάρκεια της πορείας του προγράμματος κατάρτισης.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Κρατήστε σημειώσεις για θέματα τα οποία ενδιαφέρουν τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, τα οποία δεν προβλέπονται στο πρόγραμμα κατάρτισης, αλλά θα μπορούσαν εν τέλει να συμπεριληφθούν – έστω και με σύντομο τρόπο. **2** Κατά τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού συμβολαίου, χρειάζεται να υπογραμμίσετε την εθελοντική συμμετοχή των εκπαιδευομένων στις διδακτικές δραστηριότητες. **3** Καλέστε την ομάδα να συμμετάσχει και στην επεξεργασία των επιμέρους περιεχομένων του αντικειμένου κατάρτισης μέσα στην τάξη. Διερευνήστε εάν υπάρχουν άτομα τα οποία ήδη γνωρίζουν κάποια στοιχεία για συγκεκριμένες διαστάσεις του αντικειμένου κατάρτισης και θα ήθελαν να τα παρουσιάσουν μέσα στην τάξη όταν έρθει η ώρα επεξεργασίας τους στο ωρολόγιο πρόγραμμα. Στο σημείο αυτό, η ομάδα δεν γνωρίζεται ακόμη καλά και μπορεί κάποια άτομα να διστάζουν να μιλήσουν. Μπορείτε να επανέλθετε στη συγκεκριμένη πρόταση και σε επόμενες εκπαιδευτικές συναντήσεις σας ή να τη μεταφέρετε στους/στις εκπαιδευτές/τριες του προγράμματος. **4** Έχετε στον νου σας ότι, στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας, μπορούν να συζητηθούν πιθανές ανησυχίες, επιφυλάξεις και αντιρρήσεις των εκπαιδευομένων, και, στο μέτρο των πραγματικών δυνατοτήτων, να γίνει μια «διαπραγμάτευση» η οποία να επιφέρει δημιουργικές προσαρμογές σε διαφορετικά στοιχεία του προγράμματος.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ (συνέχεια)	**5** ΠΡΟΣΟΧΗ! Για τα κυριότερα αποτελέσματα του συνόλου των τριών πρώτων προτεινόμενων δραστηριοτήτων είναι απαραίτητο να ενημερώσετε τον/την υπεύθυνο/η του προγράμματος κατάρτισης έτσι ώστε αυτά να διαχυθούν και στην υπόλοιπη ομάδα των εκπαιδευτών/τριών του.

Είναι σημαντικό να θυμηθείτε να μαζέψετε το σύνολο των παραγωγών των εκπαιδευομένων (φύλλα flip chart όλων των ομάδων εργασίας από τη Δραστηριότητα Β) και να το παραδώσετε στον/στην υπεύθυνο/η του προγράμματος κατάρτισης, καθώς αυτό θα αξιοποιηθεί κατά την τελευταία εκπαιδευτική ημέρα για την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αντίστοιχα, χρειάζεται να έχετε συνεννοηθεί για το αν το poster του εκπαιδευτικού συμβολαίου θα μείνει αναρτημένο στην αίθουσα καθ' όλη τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος ή θα πρέπει να παραδοθεί και αυτό, μαζί με το σύνολο των παραγωγών των εκπαιδευομένων, για να φυλαχθεί από τον/την υπεύθυνη του προγράμματος.

Β4.4 | Δραστηριότητα Δ: Τελική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Δ	Τελική αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας
ΤΥΠΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Εργασία σε ομάδες, ερωτήσεις – απαντήσεις
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	Η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας λαμβάνει χώρα: • Μέσω της αντιπαραβολής των αρχικών δεδηλωμένων αναγκών και προσδοκιών των εκπαιδευομένων –όπως αυτές εκφράστηκαν στην εναρκτήρια συνάντηση– με τη βιωμένη εμπειρία από τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική πράξη. • Μέσω της ελεύθερης έκφρασης δυνατών και αδύναμων σημείων του εκπαιδευτικού έργου, έτσι όπως έλαβε χώρα στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος κατάρτισης.
ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ	Περιήγηση στα φύλλα flip chart της Δραστηριότητας Β της Εναρκτήριας συνάντησης (10΄) Ατομική εργασία (5΄) Εργασία σε ομάδες (25΄) Παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ομάδων στην ολομέλεια – Διαντίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων/ουσών στην ολομέλεια (30΄) Τελικός σχολιασμός δικός σας – Κλείσιμο του προγράμματος κατάρτισης (10΄)
ΥΛΙΚΑ	Πίνακας ή χαρτοπίνακας, μαρκαδόροι, στιλό, φύλλα flip chart, post-it, χαρτοταινία
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	80΄
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	**1** Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να περιηγηθούν ελεύθερα μπροστά στα φύλλα flip chart της Δραστηριότητας Β της εναρκτήριας συνάντησης («Διερεύνηση αναγκών και προσδοκιών από το πρόγραμμα»). Οι εκπαιδευόμενοι/ες ενθαρρύνονται να θυμηθούν σιωπηρά αντιδράσεις που τους προκάλεσε η συμμετοχή τους στη συγκεκριμένη δραστηριότητα, στην αρχή του προγράμματος. *Διάρκεια 10΄.* **2** Προσκαλέστε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στην ολομέλεια και παρουσιάστε τη δραστηριότητα που θα ακολουθήσει, αναφέροντας με συντομία τους στόχους της και τα διαδικαστικά της βήματα: Κύριος στόχος της είναι μία ποιοτικής μορφής αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Τα βήματά της είναι τα εξής:

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)

α Ατομική εργασία.
β Ομαδική εργασία.
γ Παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ομάδων και διαντίδραση των μελών στην ολομέλεια.
δ Σχολιασμός δικός σας και ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης.

3 Οι εκπαιδευόμενοι/ες συγκροτούν εκ νέου τις ίδιες ομάδες της δραστηριότητας «Διερεύνηση αναγκών και προσδοκιών από το πρόγραμμα». Κάθε ομάδα παίρνει το αντίστοιχο δικό της αρχικό φύλλο flip chart για να εργαστεί με βάση αυτό.

4 Σε πρώτο στάδιο, οι εκπαιδευόμενοι/ες εργάζονται ατομικά και το κάθε άτομο εντοπίζει τα αυτοκόλλητα χαρτάκια με τις δικές του προσδοκίες, ανάγκες και φόβους:
- Καλούνται να σκεφτούν για την κάθε αρχική προσδοκία και ανάγκη, αν και πώς αυτή επαληθεύθηκε/πραγματοποιήθηκε ή όχι.
- Αξιολογούν τα σημεία που είχαν καταγράψει τα ίδια τα άτομα και η ομάδα τους ως αυτά που δεν θα ήθελαν να συμβούν στο πλαίσιο του σεμιναρίου.
- Καταγράφουν *ένα* –το πιο σημαντικό– *αδύναμο* και *ένα* –το πιο σημαντικό– *δυνατό σημείο* της εκπαιδευτικής διεργασίας στο σύνολό της σε δύο διαφορετικά χαρτάκια post-it.

Διάρκεια 5΄.

5 Στη συνέχεια, κατά το δεύτερο στάδιο, κάθε εκπαιδευόμενος/η παίρνει τον λόγο στην ομάδα εργασίας και παρουσιάζει τον προσωπικό του/της απολογισμό, αξιολογώντας τις αρχικές προσδοκίες, ανάγκες και φόβους σε σχέση με την πραγματική εμπειρία από το πρόγραμμα. Καθώς η διαδικασία εξελίσσεται, οι εκπαιδευόμενοι/ες μετακινούν, προσθέτουν και ομαδοποιούν τα αυτοκόλλητα χαρτάκια στο flip chart ανάλογα με το περιεχόμενο των σχολίων και των προβληματισμών τους. Επίσης, το κάθε άτομο αναφέρει το δυνατό και το αδύναμο σημείο που επέλεξε και κάνει σύντομο σχετικό σχολιασμό.

Διάρκεια 25΄.

6 Απώτερος σκοπός κάθε ομάδας εργασίας είναι η επεξεργασία μιας αξιολόγησης τόσο σε ομαδικό όσο και σε ατομικό επίπεδο, η οποία θα παρουσιαστεί στην ολομέλεια από έναν/μια εκπρόσωπό της. Από αυτή την οπτική και με αυτό τον σκοπό, οι εκπαιδευόμενοι/ες επεξεργάζονται συλλογικά τις κρίσεις τους αναδεικνύοντας τόσο τα κοινά όσο και τα διαφορετικά στοιχεία στα σχόλια και στις παρατηρήσεις τους. Δώστε την οδηγία ότι χρειάζεται να διακρίνουν ποια είναι τα πιο σημαντικά *κοινά* αλλά και *διαφορετικά* σημεία του απολογισμού τους. Ενημερώστε την ολομέλεια ότι κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, μετά την ομιλία του/της εκπροσώπου που θα συνοψίσει τη διαδικασία και τα αποτελέσματά της, θα δοθεί ο λόγος σε όλα τα μέλη της ομάδας για να κάνουν ένα τελικό σχόλιο.

Διάρκεια 10΄.

συνέχεια >

< συνέχεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (συνέχεια)	**7** Ζητήστε, στη συνέχεια, από κάθε ομάδα να σηκωθεί να κολλήσει στον τοίχο το δικό της φύλλο flip chart και να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της εργασίας της στην ολομέλεια (αξιοποιώντας το φύλλο flip chart). Αρχικά, την παρουσίαση αναλαμβάνει ο/η εκπρόσωπος της ομάδας, ενώ, στη συνέχεια, καλούνται να συμπληρώσουν (ή ακόμη και να επαναλάβουν) στοιχεία που θεωρούν σημαντικά και τα υπόλοιπα μέλη της. Κλείνοντας, είναι σημαντικό να πάρει σταδιακά τον λόγο το σύνολο των μελών των ομάδων. Σε αυτήν τη φάση, ενθαρρύνετε την ανταλλαγή και την πιθανή διαντίδραση στο πλαίσιο της ολομέλειας. *Διάρκεια 30΄.* **8** Μετά την ολοκλήρωση των παρουσιάσεων, πραγματοποιήστε μία σύνοψη – ομαδοποίηση όσων έχουν εκφραστεί από την κάθε ομάδα και της συζήτησης που ακολούθησε. Συνοψίστε τα συμπεράσματα της ολομέλειας, προσπαθώντας να αναδείξετε κοινά σημεία και διαφορές μεταξύ των παρουσιάσεων των ομάδων. **9** Τέλος, πείτε και εσείς δυο λόγια για την προσωπική σας εμπειρία από τη συμμετοχή σας στο πρόγραμμα ως εκπαιδευτή/τριας ή/και συντονιστή/στριας και από τη συνεργασία σας με τους/τις εκπαιδευόμενους/ες. Μπορείτε, αν θέλετε, να μοιραστείτε κάποια συναισθήματα, σκέψεις, αντιδράσεις, κλείνοντας και συμβολικά τον εκπαιδευτικό κύκλο του προγράμματος.
ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ /ΤΡΙΕΣ	**1** Φροντίστε να έχετε αναρτήσει από το προηγούμενο διάλειμμα τα φύλλα flip chart που είχαν δημιουργήσει κατά την εναρκτήρια συνάντηση, στο πλαίσιο της Δραστηριότητας Β, οι ομάδες των εκπαιδευομένων. Λάβετε υπόψη σας τον διαθέσιμο χώρο ανάλογα με την αίθουσα κατάρτισης για να τα αναρτήσετε σε σημεία από τα οποία μπορούν να περάσουν μπροστά και να τα δουν οι εκπαιδευόμενοι/ες. Εάν, βέβαια, δεν υπάρχει αρκετός χώρος, θα τα δουν από τη θέση τους. **2** Καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της δραστηριότητας, είναι σημαντικό να διατηρηθεί κλίμα καλής επικοινωνίας στο πλαίσιο της ομάδας. **3** Έχετε στον νου σας ότι η δραστηριότητα αυτή βασίζεται: **α** Στην αναδρομή στις αρχικές ανάγκες, προσδοκίες και φόβους, όπως δηλώθηκαν από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες και μορφοποιήθηκαν, στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συμβολαίου, κατά την εναρκτήρια συνάντηση, λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική βιωμένη εμπειρία από τη συμμετοχή τους στο σύνολο της εκπαιδευτικής πράξης. **β** Σε ένα δεύτερο επίπεδο, στην ελεύθερη έκφραση της γνώμης και της συνολικής εμπειρίας τους από την εκπαιδευτική διαδικασία, έστω και εάν αυτά δεν είχαν συμπεριληφθεί στις ανάγκες και προσδοκίες τους κατά την εναρκτήρια συνάντηση (δυνατά/αδύναμα σημεία εκπαιδευτικής διαδικασίας).

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ.Σ.Ε.Ε.

Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ
Εμμανουήλ Μπενάκη 71Α
10681, Αθήνα
Τηλ: 210 332 7710

ΙΝΕ-ΓΣΕΕ

www.inegsee.gr

info@inegsee.gr

ISBN 978-618-234-011-0

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Έτος Ίδρυσης 1995
ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ
Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΓΣΕΒΕΕ
Αδειοδοτημένο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης 1111075

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

ΜΕΤΑδραση
ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ & ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

UNHCR
The UN Refugee Agency